măiastra

revistă de cultură politică

nr. 2/2000

PENTRU O NOUĂ DREAPTĂ

- Ordine, Tradiție, Capitalism organizat, Monarhie.
- O viziune spirituală asupra existenței.
- Europa Tuturor Tradițiilor Etno-culturale.

„Noi credem în valoarea etică a forței. Statului zis de drept, care permite joc liber egoismului interesat al individului sporadic, noi îi opunem statul etic, clădit pe legalitatea moralității, înlăuntrul căruia nu-şi găsesc armonizări şi justificări decât aspirațiile şi interesele colectivității naționale...

În lupta aceasta dârza nu-şi găsesc locul nici filantropia socială, nici tinctura mieroasă a naționalismului ieftin şi nici toleranța sentimentală; ci intransingența desăvârşită, încrederea nezdruncinată în virtuțile cele dintâi ale omului, duritatea de stâncă a războinicilor“

VASILE MARIN
„Ideologia Faptei“

REVISTA MĂIASTRA

Fundația Pentru O Nouă Civilizație Europeană

GRUPUL NOUA DREAPTĂ

Grupul Noua Dreaptă nu este un partid politic și nu urmărește obiective politicianiste. Grupul Noua Dreaptă este o școală de gândire cu vocația performanței culturale. Prin studii și cercetări pluridisciplinare (domeniile figurând în statutul Fundației pentru o nouă civilizație europeană), membrii grupului urmăresc să definescă situația colectivității naționale din care fac parte și să traseze viziuni, soluții și tendințe de viitor. Grupul Noua Dreaptă se prezintă ca o comunitate de muncă și de luptă: muncă intelectuală performantă și luptă de idei cu grupuri culturale concurente.

Grupul Noua Dreaptă poate doar analiza fenomenul politic contemporan din perspectiva noilor teorii politologice sau sociologice, pentru a informa publicul cu elemente de cultură politică. Grupul se numește *Noua Dreaptă* pentru că sistemul de valori la care aderă este al curentului european de idei cu același nume, sistem pe care însă îl adaptează selectiv specificului etno-cultural românesc și tradițiilor culturale autohtone.

Grupul a introdus câteva concepte operaționale în jurul cărora se poate articula un *nou discurs spiritual al dreptei*.

1. *Existențialismul etnic. Existentialismul etnic* se întemeiază pe o *viziune etno-diferentialistă*, antiteza oricărei xenofobii. Pentru Noua Dreaptă, identitatea etno-culturală se definește dialogic. Ai nevoie de "*celălalt*" (celaltă cultură, celălalt popor diferite de ale tale), ca să poți, prin raportare la ele, să descoperi specificitatea ta, personalitatea ta istorică și culturală. Existențialismul etnic este cel mai bun răspuns dat celor care acuză dreapta de *rasism de excludere* (de tipul "afară din țară cu jidanii, cu maghiarii, cu țiganii), dar și oricărei forme de *rasism de asimilare* care se petrece odată cu globalizarea modelului occidental de societate, unde, prin amestec și metisaj, se încalcă flagrant principiul respectării geniilor culturale și istorice ale tuturor raselor și etniilor.

2. *Renașterea identităților culturale regionale din România*. Nu poți dispune de o identitate națională organică, dacă ignori componentele ei culturale "parohiale"- regiunile. Orice conservatorism autentic a afirmat mai totdeauna că persona umană este supusă unui determinism geografic. Locul unde te naști (comuna, orasul regiunea) are o identitate geo-culturală proprie. Prin intermediul ei îți poți susține propria ta identitate.

3. *O critică dinspre dreapta a capitalismului*. În orice societate funcția economică este indispensabilă. Nu poți avea societăți fără economie sau fără piață. Dar, funcția economică *este subalternă* politicului, și imperativelor personaliste. Acum, asistăm, însă, la o mutație pe care unii o califică drept o dictatură a imperativelor economiste: de la societățile *cu piață*, am trecut la societățile *de piață* (în care nimic pare să nu mai aibă valoare, dar totul are un preț). "Piața a devenit un câmp concentraționar", afirma sugestiv Arthur Brittain.

4. *Critica occidentalismului. Atitudine pan-europeană*. Critica la adresa societății occidentale, pe care o instrumentăm în eseurile noastre, nu este deloc sinonimă cu pledoaria pentru reîntoarcerea la comunism, la barbarie, la anti-occidentalismul pe motive ideologice practicat cândva de propaganda sovietică. Critica modelului civilizației occidentale o elaborăm de pe poziția unui *pesimism etnologic*. Acesta se traduce printr-o atitudine de angoasă față de procesul tot mai accentuat de depersonalizare culturală a țărilor europene. Oricât de paradoxal poate părea, critica occidentalismului este, în viziunea Noii Drepte, consecința unei atitudini profund pro-europene. Pentru noi, Occidentul nu mai reprezintă cu adevărat Europa, identitatea ei, specificul ei cultural și geopolitic, miturile ei fundamentale.

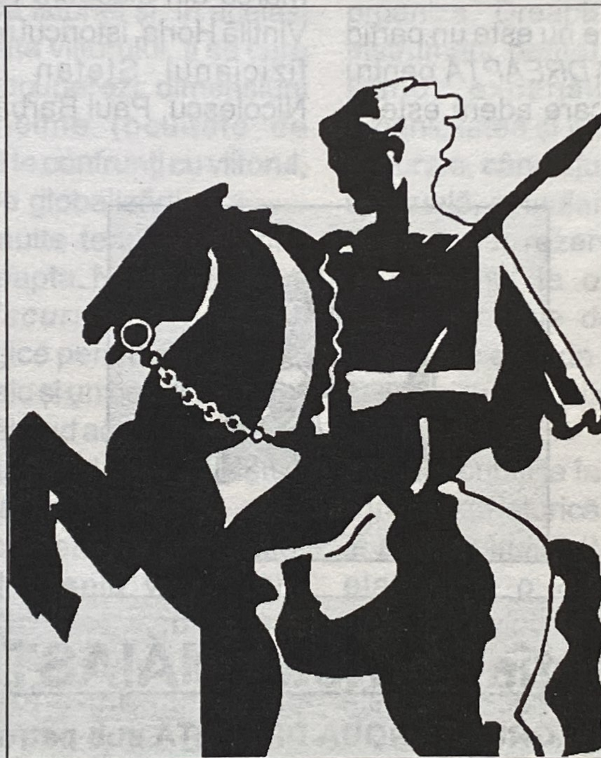
CUPRINS

EDITORIAL

DE CE O NOUĂ DREAPTĂ?

O nouă tentativă de a defini conceptul de DREAPTA? Faptul îi intrigă pe mulți. Mai mult, deranjează un anume conformism al gândirii. Pentru mulți e de preferat convenția comodă, eticheta care, deși cam vagă, a făcut deja carieră. Cineva certa Grupul Noua Dreaptă, cu ocazia primelor șocuri culturale pe grupul le-a declanșat în presă, că dorește să inventeze în mod orgolios DREAPTA. Dar, orice tentativă de a re-defini dreapta timpului tău, în perfectă concordanță cu ceea ce germanul numește "Zeitgeist", însemnă, în fond, o re-inventare.

După două secole de experiențe politice moderne, conceptul politologic de DREAPTA, a ajuns, azi, în Occident, să nu mai spună mare lucru. Pentru politologii occidentali, el este din ce în ce mai epuizat semantic, ca de altfel și cel de STÂNGA. Multitudinea de interpretări și tentative intelectualiste de a spune "ce este în fond DREAPTA" este deconcertantă. Definițiile specialiștilor diferă în funcție de criterii deloc de neglijat: epoca istorică, zonă geografică, poziția fată de anumite concepte cheie (libertate, autoritate, sistem de organizare economică, credință religioasă).

Înainte de a fi explicabilă politologic, de a fi o doctrină de partid, DREAPTA se definește existențial. Este o anumită atitudine în fața vieții. Ea presupune: *respectul pentru monarhie, viziunea elitistă și anti-egalitară* despre persoană și comunitate (văzută ca ierahie a vocațiilor), *cultul pentru tradițiile etno-culturale străvechi* (evlavia în fața necropolelor), *primatul spiritului asupra funcției economice* (dispretul suveran față de banul celor fără educație, apartenență și cultură), *cultul ordinii* (efortul creator de norme și valori înfruntă haosul și entropia), *etica onoarei* (loialitatea până la sacrificiu față de sine, față de pământul strămoșilor, de o moștenire spirituală), *credința* în ceva mai presus decât propria viață.

Aceste poziții de principiu trebuie altoite mereu sub forme noi, reformulate. Numai așa energia lor spirituală va mai avea priză asupra realului, pentru a-l transfigura. Numai în această perspectivă capătă sens deplin o foarte bună definiție a lui Andrei Zimbreanu: "*Dreapta autentică este mereu actuală, pentru că rădăcinile ei sunt atemporale, iar scopurile ei ultime sunt trans-istorice*" ("Puncte Cardinale", nr. 2/62, feb.1996, pag. 1).

Dar, de ce NOUA DDREAPTĂ? Există mai multe explicații pentru acest caracter de noutate al curentului nostru cultural. *Primo*: prin raportare la perioada interbelică - epoca de ascensiune a dreptei tradiționale românești - contextul istoric actual este cu totul nou. Provocările la care Modernitatea supune identitățile personale și colective sunt, de astă dată, altele: riscul ștergerii diferențelor etno-culturale (prin globalizarea economică), alienarea specificului persoanei umane prin dictatura tehnologicului (ingineria genetică, manipularea cibernetică), riscul ecologic al distrugerii peisajelor locale de apartenență. Dacă VECHEA DREAPTĂ își concentrase

energiile pentru a combate bolșevismul în ascensiune din acea perioadă (primele trei decenii ale secolului XX), actualmente NOUA DREAPTĂ din România, în plin post-comunism, are ca sarcină spirituală redescoperirea acelor structuri etno-identitare de adâncime, ocultate și alterate de aplicarea proiectului comunist. Imperativul: dez-sovietizarea până la capăt a sufletelor și a creierelor. Acest lucru presupune o meditație etno-existențialistă pe marginea propriului nostru deficit de identitate. Suferim de o alienare spirirtuală, de o amnezie a originilor noastre comunitare. *Secundo*: tot prin raportare la dreapta tradițională românească, din perioada interbelică, care se confundă la limită cu moștenirea legionară, NOUA DREAPTĂ ia o distanță critică față de naționalismul instrumentalizat politic, în vederea unor scopuri pur totalitare, și față de fundamentalismul ortodox.

Terțio: Grupul, care nu este un partid politic, se numește *NOUA DREAPTĂ* pentru că sistemul de valori la care aderă este al curentului european de idei cu același nume, sistem pe care însă îl adaptează, selectiv, specificului nostru etno-cultural și istoric. Grupul se află în permanentă colaborare cu "noua dreaptă europeană", rețea de cluburi de reflecție pe întreg continentul. Membrii Grupului publică constant în paginile revistelor "Éléments" și "Nouvelle Ecole" (Franța), "Diorama Letterario" și Trasgerssioni" (Italia), "Hespérides" (Spania), "Tekos" (Belgia), "The Scorpion" (Marea Britanie), articole și studii despre cultura și istoria românilor, despre tradiționalism și naționalismul românesc. În aceste reviste ale NOII DREPTE din Europa, filosofie politică care a denunțat egalitarismul și subversiunea marxistă propagată în Europa de Vest din anii '70, au publicat de-a lungul timpului personalități culturale de marcă din diaspora românească: scriitorul Vintilă Horia, istoricul religiilor Mircea Eliade, fizicianul Ștefan Lupașcu, Basarab Nicolescu, Paul Barbăneagră.

Redacția Revistei MĂIASTRA

(editată de GRUPUL NOUA DREAPTĂ sub patronajul Fundației Pentru O Nouă Civilizație Europeană):
Preşedinte de onoare - Petre Avram
Director - Bogdan George Rădulescu
Redactori - Bartolomeu Răileanu,
Bogdan Ion Matei,
Ştefan Stoica,
Cerasela Codescu
Tehnoredactare - Dan Râpeanu

Adresa pentru corespondență:
OP 62 - CP 52, Sector 5, cod 70650, Bucureşti, România

O NOUĂ DREAPTĂ

În căutarea Dreptei pierdute

Dreapta la noi e încă de negăsit. Cauza istorică: inexistența, timp de jumătate de secol, unei drepte politice în România. Cauza actuală: incapacitatea de a adapta viziunea spirituală a Dreptei exigențelor epocii pe care o travesăm.

A "re-inventa" acum Dreapta românească, înseamnă să urmezi o logică dramatică a deconstrucției și recompunerii. Scormonind în cenușa istoriei și, în același timp, rătăcind prin ceața viitorului, ți se cere un efort dublu: să recuperezi dimensiuni identitare de adâncime (ocultate de comunism) și, apoi, să le confrunți cu viitorul, proiectat azi de forțele globalizării.

Au apărut mai multe tendințe politice care pretind a fi de dreapta. Numai că ele s-au rezumat la *discursul economic*. Referințele lor ideologice pendulează incert între un liberalism clasic și un neo-liberalism de tip american, dezvăluind aceeași obsesie economistă perpetuată de la sfârșitul secolului XVIII și până azi.

Convinși că mecanismele economiei de piață, doar prin ele însele, vor genera bunăstare, ordine și coeziune comunitară reprezentanții acestor tendințe politice, auto-intitulate "de dreapta", se îndepărtează din ce în ce mai mult de valorile Dreptei Inaugurale de la 1789.

Dreapta nu se rezumă la apologia capitalismului

La originile ei, Dreapta exprima tot ceea ce era mai anti-capitalist. Acest sistem economic, izbucnind triumfător odată cu Revoluția franceză, era susținut de o burghezie radical opusă valorilor aristocrației.

În schimb, spre deosebire de Stânga, Dreapta poate co-exista mai firesc cu Capitalismul, vocația ei fiind aceea de a-l organiza. Dreapta vede în capitalism un instrument pentru bunăstarea comunității. Când expansiunea lui afectează organicitatea și interesele comunității etno-culturale, când ajunge să sfideze excelența spirituală, singularitatea persoanei umane, Dreapta își rezervă dreptul de a chema capitalismul la ordine. Pentru Dreapta, singura rațiune de a fi a acestui sistem economic este de a servi drept combustibil Tradiției Etno-culturale pentru călătoria ei spre viitor.

În condițiile în care capitalismul a atins a treia fază istorică a sa: "*capitalismului care ia locul statului*" (Michel Albert)[1], ar trebui elaborată *o critică de la dreapta a capitalismului.* Economiile naționale trebuie să facă față marilor tendințe monopoliste ale transnaționalelor, hegemoniei unor mari feudalități economice, unui "*capitalism neorganizat în termeni de drept*" (Georges Corm)[2].

---

[1] "Capitalismul care ia locul statului" este cea de a treia fază a capitalismului, identificată de Michel Albert în cartea sa "Capitalism contra capitalism"(Ed.Humanitas,colecția "Societatea civilă", București,1994). Inspirat de modelul liberalismului dur de tip american, această formă de capitalism, afaltă în opoziție cu economia socială de piață de inspirație europeană, consacră principiul că statele sunt pur și simplu paraziți sau obstacole în calee forțelor economice care trebuie să se extindă în toată libertatea necontrolate și neorganizate de nici o instanță politică. Mondializarea economiei este cauza apariției acestei noi forme de capitalism pe care, spre deosebire de secolul trecut, forțele democrației și ale statului nu mai izbutesc să îl limiteze și să îl tempereze.

[2] În cartea sa "Noua dezordine economică mondială"(Ed. Dacia, Cluj Napoca, 1996), Georges Corm dezvăluie fenomenul lipsei de reguli economice clare și transparente care se aplică tuturor în mod egal."Î n absența oricărui drept în domeniul economic și, deci, a oricărui sistem de sancțiuni, Însuși statul de drept, de care Occidentul este atât de mândru, este treptat golit de conținut:speranța democrației care animă sensul universal de atrăi este profund amenințată"

Afaceri, de mai mare sau mai mică proporție, pot scăpa de sub controlul Statului, suscitând consecințe grave: evaziune fiscală, plasare de mărfuri calitativ inferioare sau chiar expirate piețele naționale, fagocitarea unor zone cu resurse de materii prime sau a unor ramuri ale industriilor naționale.

Cele mai expuse țări acestei forme patologice de organizare economico-socială (într-un număr al revistei "Newsweek" era denumită *"the killer capitalism"*, capitalismul ucigaș) sunt tocmai țările cu un deficit de identitate istorică si culturală (deci și țările care au trecut prin experiența comunistă). Astfel, capitalismul poate foarte ușor devină o masină de tocat destine, iar un capitalism care desființează persoana umană, trebuie repudiat.

Teoria economică a "terapiei de șoc", obsesiile economiștilor aparținând *dreptei economice* din estul și centrul Europei, ajung uneori să supună poporul unui fel ciudat de asceză. Ca cetățean ești sfătuit ca, în numele religiei profitului, să te nevoiești în sărăcie, până vei ajunge în paradisul bunăstării occidentale, să te sacrifici pe altarul Dumnezeului unic al pieții

De vreo câțiva ani, am intrat și noi în etapa unui pseudo-capitalism dezordonat și injust. Acest fapt contribuie la compromiterea ideii de capitalism și oferă motive Stângii românești să speculeze electoral efectele lui sociale.

Ideile trebuie puse la locul lor. Concepția unei NOII DREPTE este că în orice societate funcția economică este indispensabilă. Nu poti avea societăți fără economie sau fără piață. Dar, functia economică *este subalternă* politicului și imperativelor personaliste.

Obsesia anarho-liberală a "statului minimal" este totalmente incompatibilă cu o viziune autentică de dreapta. Acestor liberali trebuie să le spunem că, paradoxal, deși fug de stat, dat fiind experiența comunistă negativă, instaurarea unui capitalism prosper în România nu se poate face decât planificată de stat, de către o autoritate politică cu o viziune spirituală. Libertatea economică nu poate fi garantată decât de un stat puternic.

Dreapta este incompatibilă cu liberalismul

Dreapta este incompatibilă cu liberalismul. Genealogia politologică a liberalismului ne indică faptul că acesta poartă amprenta definitivă a Stângii Inaugurale. La ședința Adunării Constituante franceze din august 1789, pentru a simplifica incendiarele dezbateri între adepții monarhiei și reprezentanții revoluționarilor regicizi (liberalii și socialiștii utopici), președintele Adunării a cerut ca primii să treacă la Dreapta sălii, iar ceilalții la Stânga ei.

Să nu ne lăsăm înșelați de criteriile strict economice care par să despartă o așa numită "dreaptă liberală" de socialiști și comuniști. Liberalismul, inițial de stânga, este frate, din punct de vedere istoric și metafizic, geamăn cu stînga socialo-comunistă.

Înainte de a începe un necesar și mult clamat proces al comunismului, ar trebui să începem concomitent și un proces al liberalismului, și, implicit, al Modernității. Actul istoric de naștere al lumii moderne este plasat de unii în epoca Revoluției franceze de la 1789. Odată cu acest moment, pregătit cumva de Renaștere și de protestantism, începe să se contureze totalitarismul modern sub dubla sa formă politică: liberalismul și socialismul. Inițial, amândouă revoluționare, amânouă de stânga și republicane. Una a generat egalitarismul comunist anti-național, cealaltă individualismul anti-tradițional și anarhic.

Liberalismul și socialo-comunismul sunt cele două fațete ale aceleiași monede a Modernității. Ele au împărtășit timp de două secole, deși sub forme diferite, cam aceleași poziții metafizice: agenții ai desacralizării lumii, ruptura cu tradițiile etno-culturale, obsesia progresului (niciodată atins, decât sub forma progresului industrial și tehnologic care poluează nu numai natura ci și sufletele), utopia egalitară (în varianta ei

Traficul urban dintr-un oraș american - imagine din satelit

democratică, dar și comunistă), reducția la economic a indivizilor și a comunităților. Comunismul rămâne o consecință a lumii moderne și, implicit, a liberalismului.

Spre deosebire de liberalism, Dreapta se înrădăcinează în Tradiția Etno-Culturală (căreia vrea să-l conseve spiritul), în Ordine (ca expresie a ierarhiei naturale a vocațiilor și funcțiilor, a respectului față de Cosmos și Creația Divină) și în Comunitatea Națională Organică. Dreapta este adepta Monarhiei și a Capitalismului Organizat. Dreapta, spre deosebire de liberalism, este adepta personalismului (ale cărui rădăcini filosofice se regăsesc în filosofia greacă, în dreptul roman și în teologia creștină) și nu a individualismului (simplă entitate biologică sau agent economic), a solidarității naționale și nu a contractului social.

Etno-democrație versus democrație liberală

Liberalism și democrație nu sunt sinonime. Democrația este o"*cratie*", adică este o formă de putere politică, cât timp liberalismul este o ideologie de limitare a oricărei puteri politice. Democrația se întemeiază pe suveranitatea poporului, liberalismul pe drepturile individului luat separat. Democrația reprezentativă liberală implică o delegare a suveranității care, la limită, așa cum spunea Rousseau, echivalează pentru popor cu o abdicare.

În regimurile reprezentative, poporul își alege reprezentanți care îl guvernează în locul lui: electoratul legitimează o putere reală ai cărei reprezentanți sunt ei singurii deținătorii ei. Într-un regim de veritabilă suveranitate populară, candidatul ales este un funcționar pentru a exprima voința poporului și a națiunii: el nu le incarnează.

Noua Dreapta și poziția față de modernitate

În fața provocărilor istorice, Dreapta se poate refugia într-un conservatorism reacționar (eroarea ei de bază), sau, silită de împrejurări, poate să recurgă la metode tipic revoluționare(adică să detroneze modernitatea liberală cu armele cu care aceasta s-a insturat). Istoria europeană cunoaște cazul revoluției conservatoare în Germania anilor '20, sau revoluțiile naționale din Italia, Spania sau Portugalia.

Dreapta ar trebui să continue să fie Anti-Modernă (adică împotriva tuturor asertiunilor metafizice postulate de spiritul modern), dar să manifeste deschidere față de ideea unui posibil viitor de dincolo de modernitate.

O conservare a tradiției etno-culturale este posibilă numai în condițiile plasării ei în dialog cu un punct de fugă al viitorului. Este o viziune aproape futuristă asupra celor mai arhaice tradiții ale etnicității. Din păcate, există forme de tradiționalism care parazitează memoria culturală, ajung să îi fagociteze simbolurile, să o muzeifice prin execes de retrospectivă, să o golească de sensuri existențiale. Avem nevoie de un *tradiționalism prospectiv, nu retro-spectiv*. El trebuie somat să răspundă întrebărilor stringente ale Timpului. Este posibil să avem, totodată, tradiție *și* viitor, diversitate de culturi etnice *și* civilizație super- tehnologică.

Poziția Noii Dreapte față de naționalism și ortodoxie

Există tendințe de reafirmare a unei Drepte care, deși tind să se definească drept Radicală, nu depășesc dimensiunea miniaturilor religioase, cantonate fiind într-un soi spirit sectar, fără adeziune populară. Ele degajă un fel de aer muzeal. Aceste tendințe și-au găsit expresie strict culturală ("Gazeta de Vest", "Editura Majadajonda", și, defunctul oficios de partid "Mișcarea") sau politică (fosta "Mișcare pentru România", partidul "Totul pentru țară", "Mișcarea Legionară-Cuibul Fapta"). În timp, această dreaptă tradiționalistă românească de modă veche, restructurată pe același model al legionarismului intrebelic, a fost ajutată din umbră, de serviciile de informații, legionarofobe de pe vremea comunismului, să producă sciziuni ridicole: între facțiunea codrenistă (adepții lui Corneliu Zelea Codreanu) și cea simistă (fanii lui Horia Sima). Ingredientele lor ideologice de bază aun rămas Ortodoxia și Naționalismul. Contextul istoric, însă, în care valorile acestui naționalism creștin-ortodox au atins apogeul, a dispărut. Această realitate impune o *obligatorie distanță critică față de moștenirea ideologică legionară*. Desigur, există nuclee axiologice ale ideologiei legionare care ar mai putea fi asumate: cultul pentru elite și meritocrație, atitudinea anti-egalitaristă, organicismul inspirat de tradiția etno-culturală, respectul pentru monarhie și anti-comunismul virulent.

Ceea ce unii numesc "fundamentalism ortodox" nu reprezintă un pericol prin dorința unei reîntoarceri la fundamentele spirituale ale unei etnii. Noua Dreaptă atrage atenția, însă, că există riscul ca perspectiva spirituală și religioasă să fie afectată prin *reducția la confesional a identității noastre etno-culturale*. Ortodoxia, o confesiune creștină printre altele, nu deține monopolul acestei identități. Cu atât mai mult nu poți exacerba confesionalismul, cu cît în acest spațiu avem de a face cu ceea ce Mircea Eliade numea "*creștinismul cosmic*", adică o variantă hibridă de spiritualitate, situabilă dincolo de orice diviziune confesională a creștinismului instituțional.

Creștinismul cosmic presupune coexistența unui spirit creștin primitiv cu reminiscențe pre-creștine, păgâne, foarte vechi, și încă vii în imaginarul colectiv,

Cruce pictată în stil naiv de țăranii din Țara Oașului

provenite din religiile cosmice indo-europene. *Spiritualității crestin-ortodoxe*, specifică în special dreptei culturale interbelice din Romania, Noua Dreaptă îi

adaugă *o formă de spirit etnologic.* Fidelă conceptului de "crestinism cosmic", creat de analiza patternurilor religioase a lui Mircea Eliade, o Nouă Dreaptă are curajul să facă un recurs spiritual si la elementele străvechi precreștine, din spatiul autohton si cel european (mitologii străvechi, rituri, obiceiur etno-folclorice).

Cei cantonați într-o o zonă a miniaturalului religios, neizbutind să iasă dintr-un anume estetism ortodoxizant, au oferit mult timp impresia că Dreapta în România se confundă cu misticismul ortodox. În acest ritm, și așa procedând, vocația *Ideologică și politică* a Dreptei se *ratează*, cantonată fatal într-un fel de predanie a monahilor.

Pentru *o re-construcție ideologică a unei Noi Dreptei în România*, trebuie să depășești zona simpatiilor studenților de la Teologie și să intri în gura lupului, adică în acele sectoare ale societății românești unde *gradul de secularizare,* și, în același timp, o anume fobie a publicului față ortodoxism sunt extrem de prezente.

Sunt persoane care dovedesc un anti-comunism virulent, care împărtășesc valori ideologice de Dreapta, și care, fie din alt atașament confesional, fie ca reacție de respingere față de acea retorică a buldogismului ortodoxizanților (pentru care Europa egal Homosexualitate și/sau Conspirație Catolică), preferă să rămână într-o expectativă extrem de profitabilă pentru ceea ce numim Stânga în România.

Totodată, prin critica la adresa *reducției la confesional a identității noastre etno-culturale* încercăm să atenuăm un anume spirit schismatic între confesiunile ortodoxie și catolicism. Abil speculată de centre de interese geopolitice (în special Rusia - "A treia Romă"), acest spirit schsmatic poate justifica mentinerea unei cortine confesionale în Europa între popoarele de confesiune ortodoxă și catolică, împiedicându-se astfel proiectul Europei Integrale. Apelul la creștinismul cosmic poate constitui rezolvarea unei anumite tensiuni stilistice între latinitatea noastră si ortodoxia noastră care, de cele mai multe ori, a fost

Național-comunismul: o "clonă" între Lenin și Hitler

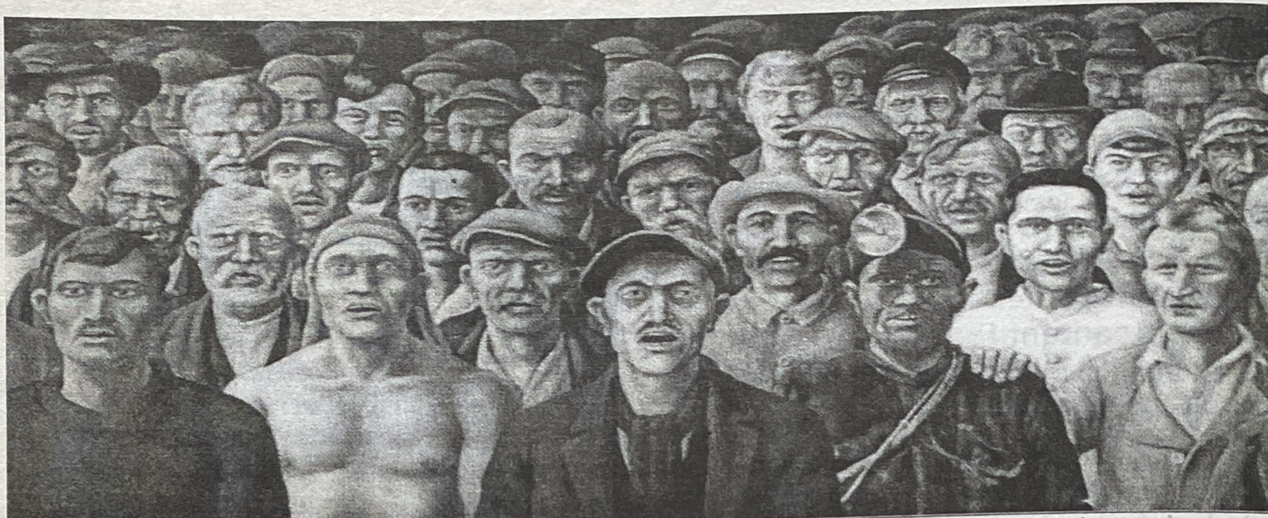
contaminată, din interese expansioniste, cu o anume doză de "slavitate".

Poziția Noii Drepte față de național-comunism

Discursul pseudo-naționalist al comuniștilor vehiculează fantasma etno-fobică a izolării față de alți vecini europeni. El golește de sens tradiția etno-culturală. O tranformă, prin propagandă, în loc comun.

În România există *o extremă–stângă pseudo-naționalistă. Uneori, ea își* atribuie în mod subversiv teme și accente ale dreptei tradiționale. Din această cauză, mulți tind să o identifice în mod eronat cu o dreaptă radicală sau cu o extremă-dreaptă.

De fapt, avem de a face cu un mixtum compositum între naționalism și comunism, formă ideologică hibridă cunoscută în politologia occidentală ca "național-bolșevism", curent politic creat în 1930 de Ernst Niekietsch (dizolvat ulterior în curentul național-socialist), existent astăzi ca ferment ideologic în Rusia post-sovietică (unul din teoreticienii occidentali a fost Jean Thiriart iar, în Rusia în avem azi pe Alexandr Dugin).

În viziunea pseudo-naționalistă a comuniștilor națiunea reprezintă o națiune de proletari. Interesul național se reduce la interesul unei singure clase

În această familie ideologică a unor "staliniști cu față patriotică" ar putea fi incluși foștii admiratori ai politicii lui Ceaușescu regrupați în Partidul România Mare, Partidul Socialist al Muncii, existând și sub formă de facțiuni radicale în PDSR sau PUNR. Mediile occidentale etichetează în mod eronat PRM-ul ca fiind un partid de extrema-dreaptă.

La un moment dat, această stângă pseudo-naționalistă a încercat să fabrice propria ei dreaptă: "Partidul Dreapta Națională", devenit ulterior "Dreapta Românească" (dizolvată În Partidul Popular). Acest grupuscul politic apărut între 1993-1995, finanțat de Ion Iliescu și de Corneliu Vadim Tudor (conform dezvăluirilor făcute presei de către unul din liderii acestei formațiunii diversioniste, dispărută înainte de a fi apărut, Cornel Brahaș) a constituit tentativa-avorton a extremei stângi de a parazita tradiția ideologică a dreptei istorice din România. Scopul unei astfel de operațiuni: atragerea pe terenul neo-comunist a unora din temele dreptei radicale interbelice (critica occidentalizării forțate, o anume poziție ostilă față de capitalismul alogen). Aceste accente, au fost decontextualizate istoric și speculate pentru un proiect anti-național: menținerea României într-o zonă tutelată de Moscova, departe de tabăra europeană.

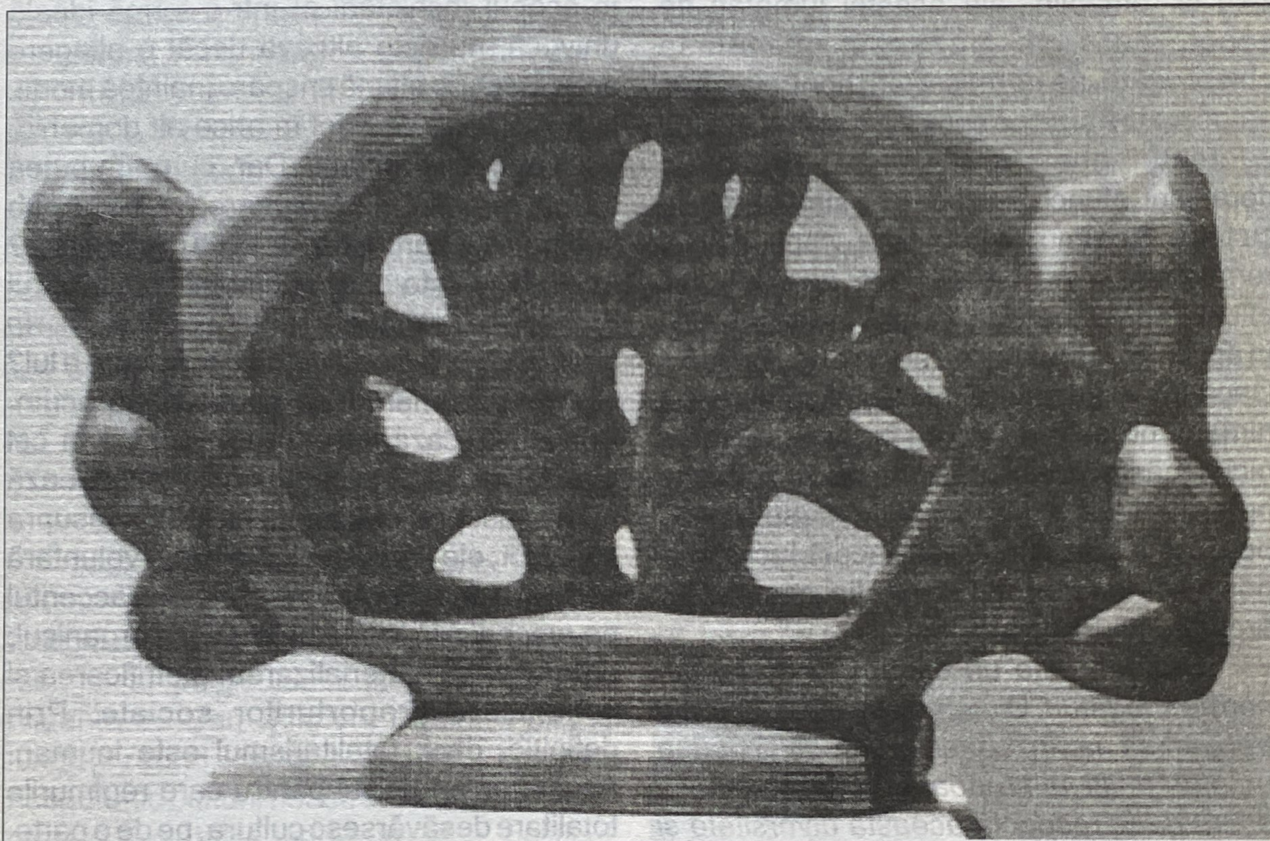
Câteva din principiile acestui "naționalism" al stângii: națiunea este o națiune de proletari, unitatea națională este echivalentă cu o uniformizare egalitară a cetățenilor, centralizarea economică, naționalizările, văzute ca un gest de de "patriotism" al autarhiei economice. Tonalitatea agenților de influență ai aestui pseudo-naționalism al stângii românești poate fi ușor reperată în paginile unor ziare precum "Adevărul", "Jurnalul Național" etc.

Pseudo-naționalismul stângii a distrus și dimensiunile parohiale ale statului național: *regiunile*. Uniformitatea comunistă a atins și nivelul intra-național. Egalitarismul și centralismul administrativ al comunismului (zis naționalist) a atacat nu numai personalitatea insului, ci și personalitatea culturală a regiunilor din interiorul statului național.

O nouă dreaptă ar trebui să dorească *renașterea identităților culturale regionale din România*. Noua Dreptă dorește să promoveze principiul subsidiarității, vehiculat de miscări conservatoare europene. Aplicarea lui poate să ne scutească de fenomene ca sepratismul sau federalizarea. Nationalismul uniformizator al stângii a desconsiderat diversitatea regională (nu există transilvăneni, olteni, bănăteni, moldoveni sau maramureșeni, ci numai și numai români).

Nu poți dispune de o identitate națională organică, dacă ignori componentele ei culturale "parohiale"- regiunile. Orice conservatorism autentic a afirmat mai totdeauna că persona umană este supusă unui determinism geografic. Locul unde te naști, comuna, orașul, regiunea, au o identitate geo-culturală proprie. Prin intermediul ei îți poți susține propria ta identitate.

ORDINEA ȘI TRADIȚIA

"Vegetală" - sculptură de Liviu Brezeanu

ORDINEA

1.

Ordinea este creată, nu dată, sau, ca să fim mai expliciți, ordinea este întotdeauna impusă sau comandată. Orice ordine cu adevărat politică este, deci, în mod necesar *ierarhică*, adică veghează asupra unei ierarhii sociale. Ideea de *libertate* nu poate fi abordată decât în acest context.

Nu putem fi liberi (nu liberi *de* a nu face ceva, ceea ce nu ar avea nici o importanță, ci liberi *pentru* a face ceva), decât dacă, într-o societate, există o ordine susceptibilă de a garanta securitatea celui care dorește să facă uz, în mod liber, de drepturile și capacitățile sale. Aici se impune o precizare. Contrar opiniei comune, libertatea politică nu înseamnă nicidecum independența față de puterea care deține autoritatea, și, cu atât mai puțin, "absența constrângerilor", adică eliberarea de îndatoririle pe care le impune viața în societate, ci posibilitatea de a lua parte, conform vocației, voluntar și responsabil, la ordinea existentă (cu condiția ca aceasta să nu fie totalitară): "Numai în cazul unui regim despotic, libertatea poate îmbrăca forma nesupunerii, în scopul de a restabili o ordine care să facă posibilă colaborarea" (Julien Freund).

Definiția libertății ca absență a constrângerilor sau, chiar mai rău, ca absență a autorității este opera unor *utopiști*,

sau, mai precis, a unor *paraziți*. O astfel de definiție face din ordine o problemă care ține exclusiv de constrângere sau de autoritate; or, după cum se știe, toate activitățile umane contribuie la crearea ei.

Orice formă de totalitarism este demnă de dispreț, indiferent de culoarea ei. În această categorie intră și regimurile totalitare zise și "amabile" ale acestei jumătăți de secol, care se bazează pe falasa obiectivitate, pe *permisivitate* controlată, pe autocenzură și pe pe convingere clandestină: zgomotul ghetelor nu este mai puțin deranjant, atunci când acestea sunt căptușite cu fetru. Regimurile totalitare – fapt de altfel remarcabil – nu beneficiază de avantajul eficacității. Orice lege, pentru a putea fi pusă în aplicare, terbuie să se bucure de *consens*. Dacă într-o societate, nimeni, sau aproape nimeni, nu este de acord cu această lege, nici o măsură de represiune nu va fi atât de putenică, încât legea respectivă să se impună pe o perioadă mai lungă; acest lucru ar fi posibil doar cu prețul dispariției complete a organismului social.

Ordinea este un ansamblu de forme, norme și legături. Or, într-o societate, politicul trebuie să ia în considerare diversitatea umană; politicul nu poate crea o formă vie decât dacă respectă această diversitate și riscă să devină totalitar din momentul în care o ignoră și practică reducerea la modelul unic.

Prin urmare, ordinea corespunde unui echilibru între diferitele forțe; misiunea Statului nu este aceea de a suprima diversitatea acestor forțe, ci de a asigura *echilibrul și sinteza* între ele, grație puterii cu care este învestit și principiului autorității. Într-o astfel de societatea, fiecare se bucură de o autonomie reală, dar interesul fiecăruia este subordonat interesului tuturor.

O societatea *ordonată* este în mod obligatoriu o societate organică. Ordinea presupune un echilibru armonios, având la bază un anumit *sens* al forțelor sociale. Dezordinea caracterizează nu numai embrionară a societăților permisive (dezordinea generată de excesul de libertate), dar și totalitarismul, reducționismul, unilateralismul, adică orice formă de dictatură aflată în slujba uneia din aceste doctrine (dezordinea generată de excesul de rigiditate).

Prin urmare, "suprimarea dezordinii" nu este suficientă. Trebuie pusă la punct o ordine armonioasă. Totalitarismele, care acționează împotriva dezagregării societății, în scopul închistării ei într-o formă ideală univocă, nu este altceva decât o atingere adusă vieții: o ultimă crispare înaintea morții. În politică, ca de atfel în orice alt domeniu, echilibrul este *instabil*. Dar, cum am putea să nu remarcăm că punerea a ceva sub semnul întrebării este o dovadă de sănătate? în plus, nu este oare admirabil că echilibrul presupune existența unui conflict, și, *în același timp*, o modalitate de rezolvare a lui?

Să rezumăm cele spuse până acum. Societățile-cazarmă nu mai trăiesc. În cel mai fericit caz, totalitarismele acționează numai asupra efectelot, niciodată asupra cauzelor; ele urmăresc instalarea (voluntară sau nu) a unei *fizici sociale*; ele pun accentul pe *mecanic*, în loc să promoveze organicul; promovează materializarea, pietrificarea și solidificarea raporturilor sociale. Prin definiție, deci, totalitarismul este inuman. Acesta este motivul pentru care regimurile totalitare desăvârșesc cultura, pe de o parte, dar, pe de alta, îi dau acesteia lovitura de grație. După cum bine remarca Julius Evola, "ele vin după o criză și după o disoluție a unităților anterioare de tip organic, după dezintegrarea și eliberarea forțelor până atunci unite într-o civilizație articulată și o tradiție vie, încercând să le supună și să le închidă pe acestea într-o ordine în care nimic nu mai poartă pecetea unei autorități adevărate, recunoscute, în care nimic nu mai poate uni cu adevărat oameni" ("Les Hommes au milieu des ruines", Ed. Sept couleurs, 1972).

Semnul cel mai sigur că organicul este pe cale să cedeze locul mecanicului (fie el liberal, anarhic sau totalitar) este că societatea pierde puțin câte puțin tot ceea ce, înainte, îi conferea calitatea de *tot*. Ea devine vulnerabilă în fața cuvintelor de ordine destructive și a provocărilor străine. Se

fărâmițează în facțiuni, partide, sindicate, grupări anatagoniste care pretind, toate, că pun mai presus de orice numai interesele lor. În acest context, termenul de *comunitatea națională și populară* devine de neînțeles. Egalitarismul devine singurul mijloc de a înlătura tensiunile devenite de nesuportat. Divizarea privește în special marile comunități sociale. Clasele, ieri *funcționale și complementare*, își neagă reciproc dreptul la existență. Partidele și grupările de interese își întețesc presiunile. La rândul lor, structurile elementare se dezmembrează, Bărbatul și femeia, soțul și soția, părinții și copii, etc, descoperă că au dorințe divergente, interese antagoniste. Fiecare aspiră la contopirea cu marele tot, la "pacea" care se naște la sfârșitul istoriei-fără să își dea seama, însă, că această pace finală este aceea a morții.

2

Toate formele de activitate umană concură la instaurarea ordinii, dar numai *politicul* asigură menținerea ei.Acest aspect esențial al politicului, pus foarte bine în evidența de Carl Schmitt, Claude Polin și Julien Freund, își are originea în chiar începuturile culturii noastre. Încă din neolitic, în toate societățile indo-europene, politicul este resortul *funcției suverane*, adică prima dintre cele trei funcții fundamentale. Deja, la greci viața politică era viața *umană* în sine. Această funcție suverană este cheia de boltă a socialului. Ea este cea care conferă valoare finalității, ea este cea care dă sens activităților omului. Același rol este conferit și ordinii: ordinea este cheia de boltă în raport cu care totul este organizat și capătă un sens.

În acesată privință, există un raport strâns între dezordinea pe care o constatăm în ziua de azi și degradarea progresivă a funcției suverane, raport manifesat printr-o așa-zisă "dispariție a politicului" (care este înlocuit de tehnică, știință, economie) Acest fapt arată că actuala dezordine nu este altceva decât *inversarea ordinii* care ne caracterizează. În societățile indo-europene, politicul *determină* felul de acțiune economică. și socială. În societățile moderne, lucrurile stau exact invers: politicul se subordonează economicului, care, la rândul lui, se subordonează socialului. Cu alte cuvinte, aspirațiile maselor (luate ca atare) *comandă* hotărârile puterii: clasa producătorilor și a comercianților se impune în fața acelora ale "războinicilor", ale "preoților" și ale "suveranilor".

Să remarcăm în trecere că această demonie a socialului se poate exprima, fără să își schimbe radical *natura*, atât prin individualism, cât și prin colectivism: și în SUA ultraliberală, și în fosta Uniune Sovietică, opinia generală era că "economia este destinul". Or, ordinea claselor funcționale nu este nici instituită odată pentru totdeauna, nu este nici "naturală". După felul în care sunt formulate, forma și ierarhia implicită a societății variază. Raymond Aron remarca faptul că "regimul politic, adică organizarea puterii, și impresia pe care guvernanții și-o fac despre autoritatea lor, determină existența sau inexistanța claselor și, mai ales, conștiința lor de sine"

Rafael: Enea cu tatăl Ankise și micul Ascanio

("Sociologie des société industrielles", CDU, 1959). Conștiința de sine a claselor din ziua de azi nu conduce la *dispariția* raporturilor ierarhice, ci la *inversarea* lor: voința a ceea ce era înainte în poziția inferioară, determină aspirațiile a ceea ce era, atunci, în poziția superioară.

La toate nivelurile societății, ordinea mai presupune un echilibru între *drepturile* de care ne bucurăm și *îndatoririle* pe care ni le impunem. Dacă acest echilibru se menține, volumul lor crește. Cu cât urcăm mai mult pe scara "ierarhiilor naturale", cu atât există mai multe privilegii și îndatoriri; cele din urmă le justifică pe primele. Nu este suveran cel care domină, ci acela care este *responsabil* de cei care trăiesc în subordinea sa. În ziua de azi, acest echlibru este rupt la toate nivelurile. Nimeni nu mai vrea să fie răspunzător de ceva, nici măcar de el însuși: vina aparține întotdeauna "celorlalți". Nu trebuie să ne facem, însă, iluzii; peșetele de la cap se împute ! în Franța, încă din secolul al XVIII-lea, aristocrația, deja profund îmburgezită, prefera să se bucure de privilegii, decât să-și respecte îndatoririle. Din acel moment, ea este, pe bună dreptate, *contestată*. Favorizând puterea burgheziei în devenire în defavoarea "feudalilor", monarhia franceză nu numai că a contribuit la răsturnarea valorilor, fapt care a făcut ca negustorii și clasa lor socială să revendice și să obțină, încetul cu încetul, funcția suverană; în același timp, monarhia franceză a pregătit terenul pentru filosofia iluministă ce avea să influențeze, mai târziu, Revoluția de la 1789. Monarhia franceză credea că, izolând nobilimea în palatul de la Versailles, ca într-o închisoare aurită, a găsit mijlocul de a pune la punct acțiunea de centralizare a puterii. Dar, așa procedând, de fapt perfecta un proces ce avea să ducă la propria ei dispariție și, treptat, la concluzia că regii Europei nici nu mai există. Iremediabilă răsturnare de situație. Rolul istoric al burgeziei: acela de a fi caricaturizat valorile aristocratice până la a le fi făcut demne de dispreț; de a fi favorizat *apariția ordinii ca opusă justiției*; contopirea politicului cu economicul și cu socialul a fost urmarea logică a invesării funcțiilor: afirmarea autorității administratorului, a comerciantului îmbogățit, asupra aristocratului și a războinicului.

TRADIȚIA

1.

Tradiția nu înseamnă trecut: iată ce trebuie repetat de nenumărate ori. Tradiția nu are nimic de a face cu trecutul, după cum nu are de a face cu prezentul și cu viitorul. Tradiția există dincolo de Timp. Nu se raportează la ceva *vechi*, la ceva ce ar exista în urma noastră", ci la *permanent*, la ceea ce se află "în interiorul nostru".

Tradiția nu se opune inovației, ci reprezintă *cadrul* în care inovațiile trebuie să se realizeze pentru a fi semnificative și durabile. De altfel, ar trebui să punem capăt acestei concepții lineare a istoriei, potrivit căreia trecutul, prezentul și viitorul corespund la trei "momente" separate. După cum scria Clément Rosset, în cartea sa "Le Réel et son Double (Gallimard, 1976): dacă acceptăm *total* prezentul, atunci și trecutul și viitorul ne vor veni *de la sine*.

Ceea ce face ca tradiția să fie tradiție, și nu evenimente (sau o simplă suită de evenimete), este tocmai faptul că ea se înscrie acolo unde îi este locul, și anume *în prezent*. Tradiția nu are legătură cu trecutul, decât în măsura în care reprezintă o urmă *vie* a acestui trecut în prezent. "Trecutul" nu este altceva decât obiectul cercetării istorice, obiectul privirii aruncate asupra a ceva ce a avut deja loc. Tradiția face trimitere la tot ceea ce vine de dincolo de toate evidențele și de toate obiectele. Ea face trimitere la *continuitatea* care permite discontinuității evenimentelor din trecutul *nostru* să nu pară niște "acte gratuite", creații *ex nihilo* sau "poziții" lipsite de sens.

Datorită tradiției, evenimentele din care este creată istoria noastră se pot înscrie în aceeași structrură, pot fi interpretate în lumina unui atașament secular pentru ceea ce, dintre toate actele "trecutului" nostru, ne

pare demn de a fi salvat și, prin urmare, adus în prezent pentru a fi *(re)actualizat*.

Această legătură obscură, fruct al specificului mentalităților, la care face trimitere noțiunea de tradiție, și prin care *se transmite prezentului moștenirea*, a monopolizat totdeauna ura adversarilor tradiției.

Din punct de veder istoric, asaltul împotriva trdaițiilor dăinuie din secolul al XVIII-lea. Pentru prima dată, termenul de "tradiție" capătă o nuanță peiorativă în perioada Iluministă. În accepțiune a Aufklärung-ului, Tradiția era considerată sduma "prejudecăților" și a comportamentelor sociale "iraționale" cărora li se opune pretinsa "universalitate a rațiunii". Filosofia Luminilor nu denunță simpla rememorare a trecutului sau evocarea, mai mult sau mai puțin liberală, a textelor și evenimentelor care au avut deja loc, ci evocarea, *actualizarea practicilor* sociale și a *comportamentelor* colective ineluctabil legate de aceste texte și evenimente, din momentul în care acestea nu mai sunt considerate obiecte exterioare sau indiferente, ci tot atâtea mărturii despre *moștenirea* care ne este proprie. Pe scurt, adepții Aufklärung-ului sunt oripilați de conștiința curată a tradițiilor cu ajtorul căreia privirea aruncată înspre "trecut" favorizează înrădăcinarea și sentimentul de apartenență la ceea ce ne-a precedat.

2.

Tradiția este o lucrare colectivă. ("Nici o ființă umană, scrie Konrad Lorenz, fie ea chiar cel mai mare geniu, nu ar putea inventa singur un sistem de norme și de rituri sociale capabile să înlocuiască tradiția culturală"). Dar, înainte de toate, tradiția este o lucrare *umană*, fără egal în lumea animală. În acest sens, tradiția nu este un fapt care ține de *natură*, ci unul de *cultură*. Tradiția ține loc instinctului, inclusiv în ceea ce privește protecția individului. "O ființă care nu percepe corespunzător relațiile existente între cauză și efect, mai scrie Konrad Lorenz, este suficient de înțeleaptă, atunci când adoptă un comportament tradițional despre care știe că îl va conduce la scopul urmărit-și asta, fără nici un pericol" ("Pathologie de la civilisation et liberté de la culture", în "Nouvelle Ecole", nr.29).

Existența unei tradiții culturale este într-atât de intim legată de fenomenul uman încât, la acest nivel, ea reprezintă un fel de suplimet al eredității. Că la om cunoașterea este cumulativă, că trdaiția poate fi transmisă din generație în generație, chiar dacă obiectul la care se raportează nu este în mod necesar prezent, toate acestea se datorează faptului că moștenirea nu este exclusiv conținută în structura noastră biologică sau genetică, ci este vehiculată de limbajul sintactic și de gândirea conceptuală. Cu alte cuvinte, prezența la om a unei trdaiții produse și conservate de gândirea conceptuală și limbajul sintactic cu ajutorul simbolurilor, echivalează pur și simplu cu *o nouă formă de ereditate* –care se adaugă eredității biologice: "Odată cu gândirea conceptuală și cu limbajul vorbit-precizează Lorenz-apare în lume un nou mod de transmitere a particularităților și a facultăților, foarte asemăbător fenomenului biologic al eredității. Când un om inventează arcul și săgeata, facultatea de a fabrica și de a folosi această armă se transmite apropae în același fel ca un caracter dobândit pe calea mutației sau a selecției ereditare, în sensul genetic al termenului. Probabilitatea ca acesată facultate dobândită să fie uitată nu este mai mare decât probabilitatea de degenerescență a unui organ al corpului a cărui valoare de conservare pentru specie ar fi comparabilă" (art.cit.)

3.

Puterea coercitivă a tradițiilor se datorează în primul rând faptului că ele sunt în general interpretate ca manifestări "naturale", menite să confere ritm existenței, de-a lungul vieții, fiind echivalentul alternației vârstelor umane sau a anotimpurilor. O tradiție-ca de altfel orice normă-este puternică atât timp cât nu e pusă sub semnul întrebării, sau, mai precis, atât timp cât nu ne punem întrebări asupra *rațiunii* ei de a fi.

Cu toate acestea, rațiunea există și identificarea ei nu este deloc dificilă.

Tradiția formează *cadrul* necesar derulării armonioase a activității, în lipsa acestui cadru toate substanțele se împrăștie, toate culturile suferă o dezagregare. Apropiindu-i unii de alții pe oameni aceluiași popor, tradiția, printr-o serie de obiceiuri formale și de "ritualuri", îi ajută să adopte o anumită normă în vederea aceluiași destin și favorizează perpetuare unui oarecare consens. În același timp, introducând în raporturile sociale un element de *regularitate*, tradiția răspunde nevoii, existente la toți oamenii, de "hrană psihică", diferită de hrana materială sau spirituală. Prin urmare, tradiția nu e deloc inutilă. Utilitatea ei, însă, trebuie percepută în mod diferit.

Din momentul în care se ridică vocea "eternului nu" (*das ewige Nein* al lui Goethe), din momentul în care o voce se face auzită pentru a întreba "la ce bun?", tradiția își pierde din spontaneitate, se desprinde din profunzimile creatoare ale inconștientului popular și, cu timpul, se atrofiază. Simplul fapt că o asemenea întrebare poate fi pusăeste deja semnul-în sens propriu-că lucrurile nu mai merg ca de la sine.Cu cât adepții tradiției încearcă să o explice, cu atât îi slăbesc forța interioarăprovenită din caracterul ei instinctiv, spontan. De unde și paradoxul care face ca tradițai să fie putenică și eficace atâta vreme cât nu este percepută ca atare, sau, dimpotrivă, ca ea să fie în declin din clipa în care apare necesitatea de a o justifica.

Capitalul reprezentat de tradiție nu poate fi perceput prin intremediul intelectului. El nu poate face decât obiectul unei *experiențe trăite* (Erlebnis). În joc e *sufletul*, nu *spiritul*. În acest sens, tradiția reprezintă o sumă pe care oamenii unui anumit popor, într-un anumit spațiu și într-o anumită epocă, o *resimt* colectiv ca aparținându-le și care, într-o oareceare măsură, le permite să fie ceea ce sunt.

Este de la sine înțeles că respectul, chiar și implicit, față de tradiții este legat de respectul față de cei care au pus bazele și au transmis aceste trdaiții. Avem de a face aici cu un raport strâns între tradiție și procesul de identificare și de manifestare a personalității. Omul se afirmă manifestându-și opoziția față de ceva și se constuiește pe sine cu ajutorul unor antagonisme formatoare. Însă aceste antagonisme sunt întotdeauna relative: în momentul în care se declară *unic* în lume, individul se identifică cu unsupra-eu, cu o *imagine* "tradițională", datorită căreia se așază pe sine într-o perspectivă, în spațiu și timp, la mediul în care trăiește și la strămoșii pe care îi are.

În plus, trebuie ca identitatea descendenților-autorii tradiției-să fie clar percepută. Una din cauzele dispariției actuale a tradițiilor este, probabil, aceea că autorii acestora (cei care au *adaptat* structura specifică culturii noastre) nu mai fac obiectul respectului, identitatea lor fiind dată uitării sau chiar negată.

4.

Atunci când tradițiile "se pierd", nu putem să le facem să renască printr-un act de autoritate. Nici prin lamentări. Nu o putem face decât creând unele noi sau să le facem să *revină* sub alte forme pe cele care au existat la origine și care au dispărut: străvechiul revine atunci cu forța a ceva foarte nou. Dar, o spunem din nou, orice veritabilă tradiție este un cadru în care trebuie să inovăm constant. O tradiție care nu este neîncetat (re)actualizată, este o trdaiție moartă și care a meritat să moară. Din această perspectivă, nu se pune problema de a restaura ceea ce a fost ieri, ci de a da o formă nouă a ceea ce a fost dintotdeauna. Nu e vorba de a reîntoarce un trecut, ci de a ni-l alătura. A-i imita pe cei care au întemeiat și au transmis o tradiție, nu înseamnă doar a re-transmite acea tradiție, ci, la rândul tău, a o re-întemeia.

ALAIN DE BENOIST

RĂZBOI TOTAL CU STÂNGISMUL

De ce "iacobinismul tătaro-mongol" (sintagmă prin care Petre țuțea numea inspirat revoluția bolșevică) mai tulbură încă agonic mințile și sufletele unor compatrioți?. A răspunde la această întrebare presupune să pătrunzi în tenebrele proprie noastre ratării din ultimele șase decenii. Analiza Noii Drepte a identificat câteva cauze ale Răului.

Stângismul românesc-
un virus polimorf

Avem în față un inamic mult mai insidios, căruia nici măcar nu i se mai potrivește numele de "Stânga", omolog al vreunui curent de stânga din Occident . De asemenea, el nu mai prezinmtă asemănare nici cu veritabile atitudini de stânga din Europa Centrală și de Est, ci poate doar cu cele din Rusia de azi. Să îl denumim, generic, "stângism".

Stângismul românesc reprezintă mai mult decât locul geometric al egalitarismului vicios, al colectivismelor de tot felul, al pseudo-naționalismului bolșevic. "Stângismul" din România este o atitudine care amorțește spiritele, sedându-le până când acestea încetează să mai pulseze. Este apatia anti-politică. Din perspectiva acestui "stângism" al românilor, gândirea a ajuns să fie considerată un lux, iar inițiativa personală creatoare de un fel de donquijotism ridicol. Stângismul românesc nu poate duce decât la moartea personalității umane și a autenticului spirit comunitar.

Comuniștii sunt maeștri ai iluzionismului politic. Ei știu ca nimeni alții să ascundă puterea și să o prezerve în mod strălucit. Sunt agenții unui virus ideologic multiform care supraviețuiește în diferite formule. Se înmulțește prin diviziune și își perpetuează interesul vital prin regrupări din ce în ce mai stranii.

În 1996, mimând jocul democratic, pentru a răspunde de formă pretențiilor Occidentului, PDSR a cedat, în mod strategic, teren: a permis alternanța la putere.

Formațiune politică fără o identitatea ideologică precisă, regrupând vechile cadre ale partidului comunist și ale aparatului represiv de stat, PDSR avea nevoie de un răgaz pentru refacerea imaginii șifonate. Euforia după victoria obținută în 1996 a fost contra-productivă pentru evoluția ulterioară a Convenției. Partajul instituțiilor a creat partidelor din CDR iluzia că pot începe actul efectiv de putere. Ceea ce trebuia să fie o salubrizare instituțională s-a limitat însă la o distribuire algoritmică a responsabilităților și, de ce să nu o spunem, a avantajelor. Acest lucru a permis conservarea păienjenișului birocratic, a structurilor parazitare comunisto-pedeseriste. Astfel, noii veniți nu au putut pătrunde în structura intimă a puterii, de unde stânga nu a plecat, practic, niciodată. Poate la un moment dat nici nu au mai dorit-o.

Revenirea PDSR la vîrful puterii a fost, de fapt, în toți acești ani, pregătită, cum se spune, la firul ierbii și ar fi, așadar, acum, doar un act simbolic. La zece ani de la revoluția anticomunistă avortată, mai bine de jumătate dintre români mai cred că proiectul comunist a fost inițial generos, dar, din păcate, că el a fost prost aplicat.

Stângismul românesc și ispita slavo-asiatică a existenței

Pe stângiștii din România și omologii lor de la Moscova, îi leagă, mai strâns decât ar fi facut-o o linie specială de comunicație, un anume mod de exercitare a puterii: despotic și corupt.

Matrapazlâcurile din anturajul lui Elțîn, camuflate foarte bine acum, când la timona este Putin, au fost tolerate de un Occident ce nu întrezărește deocamdată, în marea Rusie, o alternativă mai bună și un interlocutor mai rezonabil.

Malversațiunile dezvăluite recent, în care sunt implicați foști sfătuitori de taină ai lui Ion Iliescu și membri importanți ai staff-ului acestuia nu vor fi privite, însă, cu aceeași îngăduință. UE si NATO nu pot coopera, necondiționat, cu un regim care doar declarativ este atașat ideilor europene. Ascensiunea la putere a PDSR și a lui Iliescu, ce va fi insoțită, o anuntă discursurile agresive , de acte revanșarde, este privită, așadar, cu circumspecție în cancelariile europene și în SUA.

Multe "fire roșii" îl leagă pe Ion Iliescu de Moscova iar acestea pot trece, de pe un palier mai nevinovat, al nostalgiilor, pe cel practic, al refacerii unei relații mai întotdeauna păgubitoare pentru Romania. A nu se ințelege de aici că eforturile pentru o normalizare a legăturilor Bucuresti-Moscova sunt, in esență, nenecesare. Dar, dacă ele tind să reorienteze România spre o nouă formă, mai insidioasă, de subordonare față de interesele rusești, atunci se vor transforma într-un act de trădare a destinului european, iar comuniștii au deja certificat de trădatori. Nu ne vom despărți definitiv de Asia, decât dacă îi alungăm în marginea politicii pe urmașii celor care au intermediat importul ideologic rusesc.

Erorile PNTCD

1.

Țărăniștii au pactizat cu falșii pro-europeni, Partidul Democrat. Prin acest pact cu diavolul, urmăreau desigur o stabilitate politică. Dar, pe zi ce trecea, aceasta devenea tot mai iluzorie. Stabilitatea nu se putea obține prin prezența nocivă în fotoliile guvernării a campionilor proteici ai șantajului. Din cauza contaminării cu PD-ism, dar și din propriile lor slăbiciuni, țărăniștii au gestionat țara în grila clientelară impusă de regimul Iliescu. Actul și instituțiile puterii au fost compromise în așa măsură încât pericolul ca "stânga" să le confiște, de data aceasta definitiv, este enorm. De aceea, poate, liderul UFD, Varujan Vosganian declara sentențios că PDSR și CDR sunt expresii ale aceleiași ratări, fapt suficient, în opinia sa să justifice decizia UFD de a urca, singură, Golgota electorală din toamnă, chir și cu riscul neaccederii în Parlament. Să

recunoaștem măcar în al 12-lea ceas, că stânga s-a aflat, în toți acești aproape patru ani, de fapt, la putere, și nu în opoziție, în măsura în care CDR a cedat aproape total, presiunilor Partidului Democrat - agent mascat al neo-socialismului românesc.

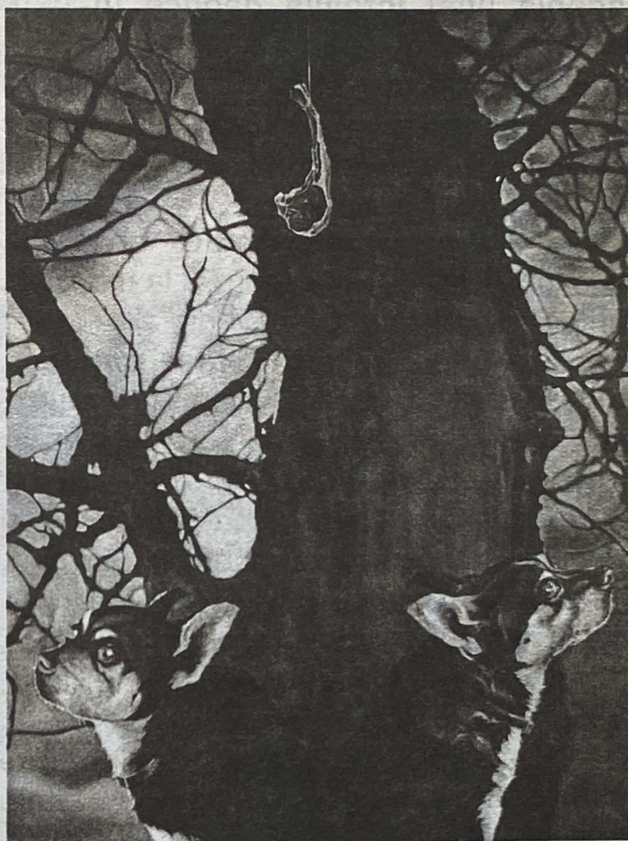
2.

Țărăniștii au greșit întârziind punerea în practică a priorității absolute: reforma actului guvernării, înaintea celei economice. Ei au abandonat nepermis moștenirea morală a lui Corneliu Coposu, personaj politic singular, care impunea prin statură până și adversarilor săi.

Inabilitatea creștin-democraților de a gestiona crizele, create și declanșate sistematic de PD-iști, a discreditat acest partid în ochii susținătorilor, exasperați de poticnelile sale. La aceasta se adaugă duplicitatea liberalilor, care nu exclud o colaborare post-electorală cu partidul lui Ion Iliescu. Grav este faptul că CDR devine tot mai inconsistentă politic, rezervându-și, din cauza propriilor ei erori, un rol pe măsură în viitoarea opoziție parlamentară. Și mai grav este faptul că eșecul lamentabil al Convenției ar putea compromite singurele repere luminoase de pe autostrada politică, repere ideologice care sunt ale Dreptei. Când apologeții stângii proclamă falimentul actualei clase politice, mobilul lor ascuns este acela de a-i convinge pe români că Dreapta, de la care așteptau prosperitatea, este incapabilă să o genereze.

Abandonul nociv al politicului

Ecografia organismului romanesc identifica, pe de o parte, malignul in inapetenta pentru politic, inteles ca participare asumata si responsabila, individuala si colectiva. Diagnosticul poate parea ciudat celor care cred ca Romania este o tara unde politica se prizeaza cu o satisfactie nebuna. Ceea ce ni se ofera este, insa, un surogat, si este limpede ca majoritatii

concetatenilor nostri politica li se intampla, ei ramanand spectatori anesteziati ai actului puterii.

Devalorizarea politicului în favoarea economicului, proces la care asistăm neputincioși, își are originea în proiectul comunist, doar aparent compromis și dus mai departe după 1989 prin agenții noii stângi. Pentru a căpăta legitimitate, modelului comunist i s-au adăugat, abil, ingrediente ținând de liberalism. Memento: Parinții fondatori ai comunismului au imaginat și construit un edificiu sprijinit pe piloni nu politici, ci economici. Lupta de clasă se ducea în numele unor criterii strict economice. Aceste criterii alcăuiau și o viziune politică. Analiza economică a lui Karl Marx asupra sistemului capitalist a dat naștere ulterior Manifestului Partidului Comunist, și nu invers.

Dincolo de aspectele juridice ce le-au insoțit, expropierea și eliminarea fizică a celui deposedat, cu valoare de simbol al sfârșitului unei lumi, au fost gesturi având resorturi economice. Dupa 1989, în România experimentele au continuat, dând naștere unui mutant politic și social, subjugat, în întregime, imperativelor economice. Trăim

agonia unei formule haotice în care intervenționismul (prost înțeles și aplicat) alternează cu refugierea în principiul liberal al statului minimal ("lăsați mâna invizibilă a pieții să aranjeze interesele sociale!", "cât mai puțin stat!").

Subordonat, în mod nefericit, economicului, și adusă cumva la mâna lui, autoritatea politică a devenit, din cauza cecității unei intregi clase politice, inconsistentă și, mult mai periculos, indezirabilă. Politica se confundă acum, iar "meritul" aparține stângii neo-comuniste dar și celor care i-au urmat la putere, și care au menținut sistemul clientelar de administrare, cu devalizarea statului de toate resursele sale, iar actul de guvernare este asociat, printr-un procedeu mental elementar, fraudei.

Numai pe fundalul unor astfel de reflexe psihologice de masă, se explică popularitatea enormă a unor personaje apolitice. Pentru plebe, ele au devenit deja simboluri al onestității și competenței. Masele iresponsabile civic au o nevoie irepresibilă de tehnocrați. Această nevoie, exprimată de atâtea sondaje, este consecinta compromiterii premeditate a politicului de catre cei care s-au multumit cu statutul de gestionari ai unei feude care a fost a lui Ceaușescu (el însuși un fel de vechil mai recalcitrant al Moscovei), și, după 1989, a lor.

Omul providențial, capabil să scoată țara din marasm, nu poate fi recrutat, cred românii, decât din rândurile tehnicienilor economiști[1]. Politica este acum, aici in Romania trebuie să fie reinventată. Dar, mai întâi, ea ar trebui recuperată din derizoriul în care au aruncat-o 42 de ani de comunism și alți 11 de post-comunism (o variantă edulcorată a primilor).

Unei Noi Drepte îi revine misiunea de a reforma un sistem care, perpetuat sub actuala lui formă, nu reprezintă decât irosirea inconștientă a energiilor comunității. Contraforții construcției politice trebuie reclădiți. ţPrima etapă a acestui proces o reprezintă readucerea in subsidiar a funcției economice, indispensabilă, dar subalternă autorității politice. Cu alte cuvinte, un capitalism just, chemat la ordine de o dreaptă conservatoare puternică ori de câte ori devine anarhic, anti-social și anti-național.

În acelasi timp, O Nouă Dreaptă are misiunea urgentă de a denunța conivența dintre individualismul extrem si colectivismul etno-centrist neo-bolșevic. Primul este demolator al traditiei etno-culturale. Pentru individualismul extrem al lui homo economicus liberal nu mai există popoare sau culturi, fidelități față de acestea, ci numai fidelitatea față de propriul interes.

Colectivismul etno-centrist neo-bolșevic, prin excesele protocroniste, șovine, oferă pretexte talibanilor liberalismului să lupte, în numele unor interese de grup, la capturarea statului și/sau la reducerea lui la o simplă adiministrație tehnocratică. Logica lor e simplă: iată, ce periculoasă este referința la etnic, la naționalism, iată ce pozitivă sunt multinaționalele și multiculturalismul.

3.

Li se mai poate reproșa țărăniștilor că au renunțat la proiectul, niciodată declarat public, doar subânțeles, al declanșării unei dezbateri publice despre necesitatea restaurării monarhiei în România. Chiar dacă riscant, chiar dacă dificil, acest proiect trebuia dus până la capăt.

Pentru Restaurarea Monarhiei

Restauratia normalității după revolta din 1989 a fost o naștere intârziată și greoaie, iar pruncul, un bastard pe care îl botezam republica post-comunistă, este retardat. Vina este a moașelor improvizate, niște babe cu broboade roșii, care au eludat, cu buna-știință, dimensiunea esențială a unei restaurații reale: revenirea la regimul monarhic. Obstinația cu care Regelui i s-a interzis intrarea in propria tară, intoxicarea populației în scopul creării imaginii unui suveran care a deposedat țara de o parte din valorile sale artistice și, nu in ultimul rând, revalorizarea, pe filiera "România

"Zeiţa Diana odihnindu-se" - pictură de Ivo Saliger

Mare", a mareşalului Antonescu, au fost principalele elemente prin care s-a încercat minarea ataşamentului, rămas la unii intact, pentru persoana Regelui şi pentru ideea de monarhie.

Ura atavica a stângii româneşti, fie ea şi moderate, faţă de principiul monarhic s-a răsfrânt, în mod incalificabil, asupra persoanei Regelui. Spectacolul grotesc pe care regimul Iliescu l-a oferit, şi în această privinţă, a luat sfârşit doar după ce PDSR şi preşedintele său au părăsit puterea. Dintre noii veniţi, numai creştin-democraţilor li s-ar fi putut pretinde loialitate fata de Rege. Din păcate însă, PNŢCD a abdicat , nepermis de uşor, de la principiile care au jalonat traiectoria politică a seniorului Corneliu Coposu. Chiar dacă au redat Regelui cetăţenia română, act reparator minimal, creştin-democraţii poartă o culpă grea, aceea că i-au rezervat lui Mihai un rol preponderent decorativ.

De ce Noua Dreaptă este pentru monarhie? Dincolo de poziţia noastră tradiţionalistă şi metafizică, pentru noi regalitatea reprezintă singura formă de autoritate ce nu trebuie să-şi improvizeze legitimitatea. Aceasta este conferită de 60 de ani de lucrare temeinică în slujba unei ţări care îşi refuzase constant, până la venirea lui Carol I, accesul la modernitate. Cele două dictaturi care au precedat desantul ideologic bolşevic de după 1945 nu au avut efectul devastator al acestuia din urmă. Ceea ce fuseseră doar sincope în funcţionarea mecanismelor democratice s-au transformat sub comunişti într-un regim contra naturii, amoral si ilegitim. Despărţirea de Europa a fost dureroasă dar chinurile revenirii sunt mult mai mari se pare. De vină sunt cei care s-au instalat, nelegitim, în fostul palat regal, acolo de unde înaintaşii lor bolşevici îl alungaseră, în 1947, pe titularul de drept. Monarhia înseamna, pentru Romania, continuitate pe traiectul modernităţii şi porţi deschise către clubul select european. Celor care se pretind de dreapta le revine responsabilitatea menţinerii intacte a proiectului restauraţiei totale.

Pentru un război total cu Stângismul

Pe fundalul unui asemenea tablou, nevoia de ecologizare interioară devine extrem de acută. Dar, cine ar putea iniția un proces al comunismului? Nicidecum măcelarii-marionete ai Moscovei, cei care au operat teribile amputări în organismul social interbelic, mai ales în zonele rezistente la "rinocerizare" (elita culturală și țăranii înstăriți). Nicidecum mandatarii vechilor staliniști, personaje proteice, ce-și disimulează adevăratele intenții, fie sub eticheta de "social-democrație occidentală", fie sub sintagme-clișeu (drepturile omului, democrație, piață liberă). În fine, nicidecum foștii pensionari ai Gulagului autohton. Până în 1996, aceștia din urmă au fost depozitarii speranțelor, ai șanselor de schimbare, în acel climat irespirabil, degajat de regimul iliescian. Paradoxal, ei poartă acum iresponsabil vina de a credita din nou ideile otrăvite ale "stângismului" gregar și agresiv.

Recent două magistrate din Iași au dat în judecată statul român la Curtea Europeană a Drepturilor Omului de la Strasbourg deoarece nu au reușit în țară deschiderea unui veritabil proces al comunismului. Prima lor tentativă, eșuată, datează din 1991. Capetele de acuzare invocate în plângerea penală adresată Curții de la Strasbourg: falimentarea economiei, genocid, distrugerea personalității românilor. Este acuzat și acest "stângism" născut în 1990, odată cu contra-revoluția anticomunistă, contra-revoluție pusă la cale de FSN și Ion Iliescu. Este o încercare curajoasă și disperată în același timp.

Între timp, în țară pregătirile pentru debarcarea CDR de la putere par demult încheiate. "Stângismului" îi mai rămâne de făcut un efort de imagine, oreientat exclusiv spre Vest, spre un Occident ce rămâne în continuare extrem de circumspect în fața angajamentului public al PDSR pentru integrarea în Uniunea Europeană și în NATO. Nu este exclus ca PDSR-ul să dorească o recăsătorie cu PD, membru al Internaționalei Socialiste.O mezalianță scrâșnind din dinți dar care i-ar bătători PDSR calea spre inima unui Parlament European, dominat de figuri socialiste. Dacă această variantă nu va reuși, mentalitatea "stângistă" și partenerul moscovit pot supraviețui, mult mai rafinat în formula ApR.

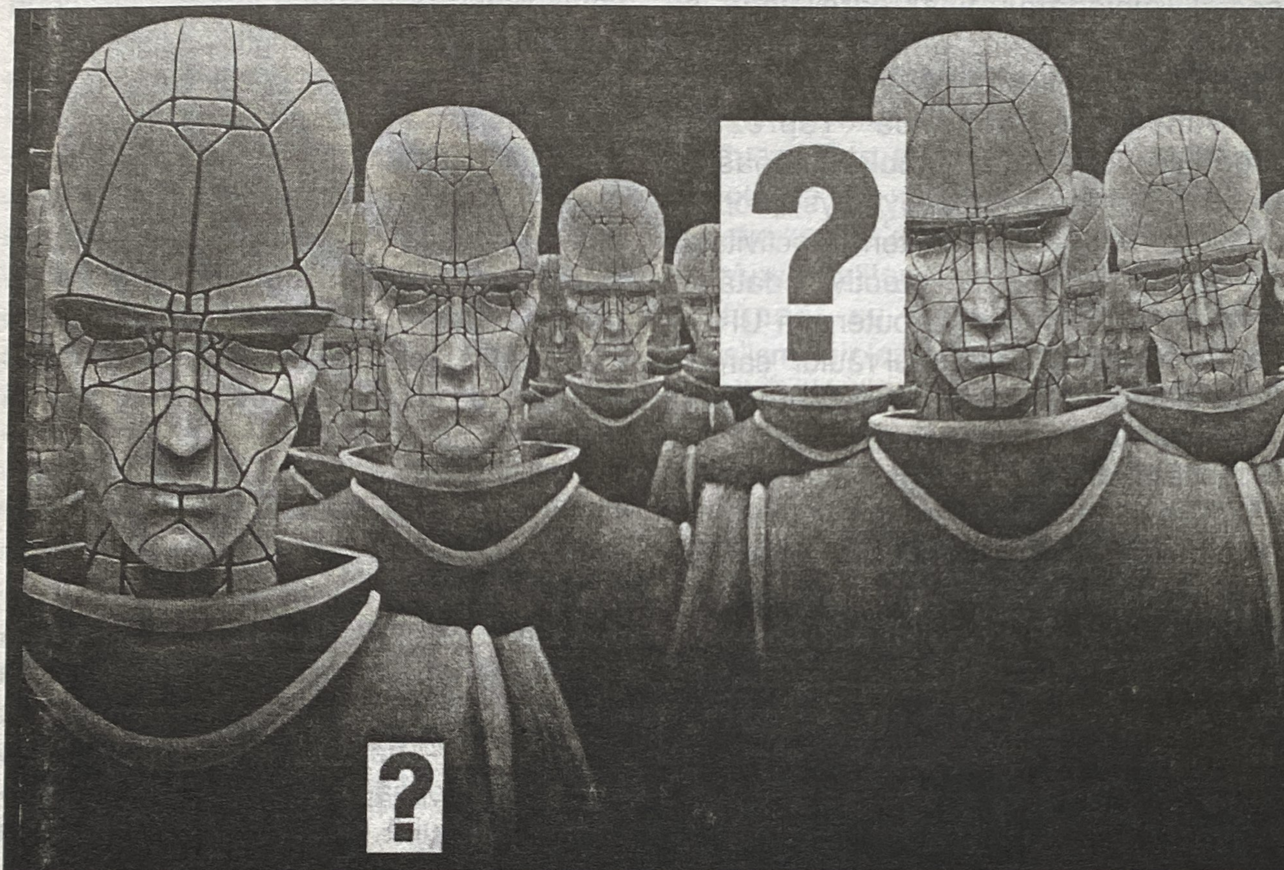
Numai o Dreaptă autentică ar putea oferi soluțiile ieșirii din marasm. O dreaptă care a pariat pe autoritate (nu pe autoritarism), pe enicitate (nu pe naționalismul egalitar), sinteză între autohtonism și valori europene. Veritabilei Drepte i s-a interzis timp de 60 de ani accesul la putere. Ceea ce numim astăzi Partide de Dreapta, sunt doar structuri politice mimând stilul unei epoci când în politică Dreapta mai însemna ceva.

Dreapta nu exclude de-a valma din istorie, așa cum a făcut stânga, pături sociale, etnii și popoare. Dimpotrivă, Dreapta este integratoare. Chiar și atunci când a fost acuzată de rasism, Dreapta radicală europeană a știut să-și atribuie, la sfârșitul anilor '80 un concept-cheie, perfect susținut cu argumente din biologie, etnologie și antropologie culturală: dreptul-la-diferență. În interiorul unei națiuni, Drepta redă elitei locul uzurpat de impostură. Celor nevolnici nu le promite locuri în cupeuri de lux, ci îi lasă pe aceștia să-și ocupe nișa ecologică la care pot avea acces. În viziunea Dreptei, toleranța merge doar până la hotarele de unde încep casele de toleranță ale comportamentului civic: viciul, frauda, dezordinea, promiscuitatea etno-culturală.

Este vremea să părăsim laboratoarele sordide ale istoriei. După ce am rătăcit prin pustiul mesianismelor laicizate, trebuie să ne regăsim Dreapta Măsură. Am stat destul în defensivă. Dacă ieșim înfrânți din războiul cultural total cu "stângismul", nu va fi oare România Muzeul Marilor Ratări?

ȘTEFAN STOICA

MENTALITATEA EGALITARĂ

Egalitarismul: inamicul numărul unu al Dreptei

Înainte de a se traduce într-o ideologie (socialism, comunism), egalitarismul este o mentalitate, un reflex psihologic apărut prin negarea mincinoasă a inegalităților între oameni. Motoarele mentalității egalitare: invidia și resentimentul.

În cartea sa "Omul resentimentului", Max Scheler, spunea: "teoria modernă a egalității-fie că simulează o constatre de fapt, fie că pretinde a fi o "cerință morală", ori vrea să lase impresia că este ambele deopotrivă-este un evident produs al resentimentului. (...) Resentimentul, care nu are cum să vadă cu ochi buni valorile superioare, își ascunde caracterul în imperativul egalității. În realitate, el nu caută altceva decât să-l decapiteze pe deținătorii valorilor superioare care îl înfurie".

Alfred Adler, dizident în școala freudiană, identifica și el în invidie sursa tuturor inițiativelor egalitare: "Invidia ne împinge la acțiuni și la măsuri care țintesc stabilirea egalității, a echivalenței între oameni. Astfel, suntem în măsură ca, pe cale rațională, precum și intuitiv, să formulăm o axiomă a societății omenești, care nu poate fi combătută fără ca, atltundeva, să se pună imediat în mișcare forțe contrare. Această axiomă este: egalitatea să devină lege a tot ceea ce poartă chip omenesc."[1]

---

[1] Alfred Adler "Cunoașterea omului" (Menschenkentnnis), Editura IRI, București, 1996, pg. 21-217

Argumentul forte al unicității noastre

Egalitatea este un concept etic adus la paroxism de lumea modernă, contrazis însă de biologie. Egalitatea rîmâne un deziderat social, niciodată atins, care tinde să contrazică o realitate înrădăcinată în informația genetică.

Amprenta genetică reprezintă argumentul forte al unicității noastre. Descoperitorul ei, Alex Jeyffreys, probabil nu știa în 1985 că, concomitent cu activitatea sa științifică, începea efectiv, odată cu venirea lui Gorbaciov la putere în URSS, demolarea unui "imperiu al răului" care se întemeiase plecând de la minciuna egalitară. Jeyffreys a luminat o zonă mult timp interzisă. Disecția pe care el a făcut-o el genomului uman, a permis cartografiere genelor. El ne-a demonstrat că, în anumite regiuni ale ADN-ului uman, există secvențe repetate de un număr precis de ori. Ele se prezintă ca informații responsabile cu caracteristicile individuale, cu "organizarea" unicităților noastre (polimorfisme de lungime ale fragmentelor de resticție). Aceste informații reprezintă doar 1% din genomul uman, dar au o valoare inestimabilă în a genera ceva de neprețuit sau măsurat: singularitatea noastră biologică. Șansele ca doi indivizi oarecare să aibă aceleași amprente genetice sunt de 1 la 30 de miliarde.

Orice tentativă de a impune utopia egalitaristă se vede astfel aruncată în aer, pentru că orice act disperat de a contrazice diversitatea naturală a lumii se poate întoarce împotriva autorului său: "O lume uniformă genetic-spun Constantin Maximilian și Ștefan M.Milcu- ar fi condamnată la moarte(...) O specie formată din indivizi identici se prăbușește la primul cataclism mezologic (al mediului), deseori chiar la schimbări climaterice moderate. Supraviețuirea și evoluția reclamă prezența unei diversități imense"[2]

După două secole de pasiune egalitară, a venit timpul să oprim atentatele la adresa unicității umane, comise din motive politice, religioase, educaționale. Biologul american Ernst Mayr ne consiliază: "Omul politic, preotul, educatorul, medicul, pe scurt orice persoană care se ocupă de indivizii umani, comit grave erori, dacă ignoră cele două mari adevăruri ale biologie populațiilor: 1/ nu există doi indivizi ai speciei umane care să fie asemănători, 2/ nu numai mediul ci și capitalul genetic contribuie la modelarea fiecărui caracter."[3] Abia în acest context putem înțelege definiția pe care Alain de Benoist o dădea Dreptei: "Numesc de dreapta doctrinele care consideră că inegalitățile relative ale existenței induc raporturi de forță și că devenirea istorică este produsul lor"[4].

Consecințele egalitarismului

Comunismul a distrus comunitatea noastră de destin. Mentalitatea lui egalitară a nenorocit vocații personale. Ordinea stimultaivă - bazată pe recunoașterea meritelor și consacrarea ierarhiilor funcțiilor- a fost înlocuită de ordinea represivă a partidului-stat.

De vreo câțiva ani, am intrat în etapa unui pseudo-capitalism dezordonat și injust. Comunitatea de destin suferă acum o nouă lovitură. Românitatea pare că nu mai reprezintă altceva decât o eflorescnță browniană de doleanțe individuale. Binecunoscuta formulă spunea: comunismul a tranformat poporul într-o populație. Acum, această populație decade la stadiul inferior de sumă infra-umană de inși biologici. Confundând abuziv comunitatea cu colectivismul comunist, indivizii neaga principiul apartenenței la o comunitate de destin. Aceștia nu se mai percep pe ei înșiși ca membrii unei comunități.

Să analizăm stilul de viață din cartierele bucureștene, în care domină o subcultură

---

[2] "Fascinația imposibilului - Bioetica", EDITIS, București, 1994, pg. 22.
[3] S.A. Barnett: "Biologie și libertate", Ed. Științifică, Buc.,1995
[4] Alain de Benoist: "O perspectivă de dreapta", Ed. Fundației Anastasia, București, 1998, pg.10

de tentă gitano-proletară. Aici domină cenușiul și indistinctul social, consecință a practicării viziunii egalitare comuniste.

Gradului de pauperitate al cetățenilor și reflexul egalitarist, li se adaugă un alt fenomen care ține de patologia comunitară etno-masochismul. Acesta s-ar traduce printr-o abordare permisivă a problemei alogenilor și o tendință de confundare a propriilor trăsături etno-culturale cu stilul de viață al acestora. Se naște fenomenul amestecului rasial (al cărui suport și justificare ideologice se regăsesc în ideologia drepturilor omului, în egalitarismul democratic, și în pledoaria pentru modelul popperian al "societății deschise") tipic metropolelor occidentale.

Acest fenomen va spori și mai mult criza identitară, declanșată cu decenii în urmă. Este noua epocă a alienării: epoca egalizării occidentalomorfe, consecutivă masificării proletare (dez-rădăcinării forțate a țăranilor din contexte culturale tradiționale, dinspre satele pauperizate de colectivizare, către orașele în curs de industrializare).

Egalitarism democratic?

Democrația autentică nu se confundă nici cu dictatura numărului, nici cu principiul majorității. Principiul său fundamental este mai de grabă de natură "holistă": este constatarea că poporul ca atare posedă prerogative politice.

Egalitate în drepturi nu este reflexul unei egalități de la natură a oamenilor, ci un drept derivat din cetățenie al cărei exercițiu permite prticiparea. Egalitatea numerică trebuie să fie diferențiată de egalitatea geometrică, care respectă proporțiile.

Regula majorității nu este destinată să stabilească adevărul; ea nu este decât un mijloc de a decide între posibilități. Democrația nu este anatagonistă ideii unei conduceri forte, tot atât de bine cum nu este în antiteză cu noțiunile de autoritate, de selecție sau de elită.

Anti-egalitarismul nu trebuie să fie confundat cu darwinismul social al liberalismului clasic. Această poziție extremă a liberalismului, care profesează un darwinism social și economic inacceptabil, induce efecte la fel de perverse ca și egalitarismul socialo-comunist, ba, mai mult, hrănește revendicările revoluționare ale acestuia.

Inegalitatea promovată de liberalism justifică un soi de individualism pe baze economice, suscitând și resentimente de ordin materialist. Excelența unei persoane se reduce, în competiția de piață, în vederea urmăririi profitului economic cu orice preț, la simplă virtuozitate a inteligenței opraționale, de rațiunea pur calculatoare. Inegalitatea liberalilor nu se structurează în funcție de excelența caracterului, de date spirituale. Implicat nu este caracterul individului, ci o ființă achizitivă.

Obsesia clonării ființei umane prin inginerie genetică - noul avatar al mentalității egalitare la începutul mileniului III

Ierarhie și aristocrație

"Noțiunea de aristoctație implică recunoașterea uneri inegalități între oameni, o disparitate între capacitățile lor de a deveni, în întregime și perfect, oameni"[5]

De la Platon încoace, conceptul de aristocrație a desemnat mai mereu același lucru: "cei mai buni", "aristoi", sunt acele ființe care au atind un grad de dezvoltare interioară, neatins de cei mulți, posedând și manifestând marile virtuți ale omului, adică cei care întrupează până la cel mai înalt punct, în general sau relativ la epoca lor, ceea ce se numește "esența omului".

Dacă există cei buni, există de asemenea și cei răi, sau cei mediocrii. Din moment ce există un model al omului realizând virtutea, există și copii mai palide și mai degradate ale acestuia. Orice om poartă în el esența umanității, dar numai ca o virtualitate care trebuie tradusă în fapte, pntru a deveni o realitate. Nu toți oamenii sunt capabili să actualizeze în ei înșiși la același nivel propria lor esență.

Noțiunea de aristocrație se prezintă ca cea mai scandaloasă pentru cei care adoră, ca pe adevăratul lor Dumnezeu, idealul de egalitate.

A spune că anumiți oameni sunt cei mai buni, nu înseamnă neaparat că aceștia ar fi musai perfecți. Inegalitatea din timpurile aristocratice nu implică absolut deloc disprețul față de cei mai puțin buni, concepția că aceștia ar fi un fel de sub-oameni. Autenticele societățile aristocratice nu sunt societăți ale tiranilor capricioși și aroganți.

La vechii greci, egalitatea era un mijloc al democrației, nu cauza acesteia. Egalitatea politică deriva din etnie, adică din apartenența la un popor. Rezultă de aici că oamenii aparținând unuia și aceluiași popor (sau aceleiași cetăți), oricât de diferiți ar putea fi , au cel puț in în comun că sunt toți cetățeni și că sunt astfel în aceeași manieră. Această egalitate în drepturi nu reprezintă nicidecum reflexul unei credințe într-o egalitate de la natură.

Dreptul recunoscut fiecăruia de a lua parte la adunări nu însemna faptul că oamenii ar fi fost considerați egali (nici că ar fi fost preferabil ca ei să fi fost egali de la natură), ci că ei își puteau extrage aceeași capacitate de a-și exercita dreptul de vot, care este propriu cetățenilor, din identica lor apartenență la o cetate.

Mijloc propriu acestei techne care este politica, egalitatea este exterioară omului. Ea este consecință logică a comunei apartenențe, în același timp și condiția primă a unei participări în comun. Pentru vechii greci, era un fapt just ca toți cetățenii să fie asociați vieții politice, nu în virtutea unor drepturi universale imprescriptibile, al cărui deținător ar fi omul în sine, ci din faptul însuși al cetățeniei lor. Democrația greacă este forma de regim politic în care orice cetățean își vedea libertatea lui întemeiată în egalitatea garantată pe care i-o oferea legea de a beneficia de drepturi civile și politice.

Timpurile feudale au fost timpuri eminamente aristocratice. Ele sunt caracterizate prin simbolul cavalerului neînfricat, aristocratul în stare să apere văduva, orfanul, omul sărac și fără putere.

Convingerea clară că oamenii nu sunt egali între ei nu devine morgă, etalare trufașă a forței fizice sau a avuției, nu se transformă în lipsă de scrupule, nu dă naștere acelor pasiuni din care apare ușor slăbiciunea umană, ci, dimpotrivă, se întemeiază pe

[5]Claude Rousseau: "Les Illusions républicaines", PSR Éditions, 1995, Paris, cap."De l'aristocratie á l'élite républicaine", pag. 224

Impunerea cu forța în istorie și în politică a mentalității egalitare. Momentul: Revoluția franceză de la 1789.

constatarea empirică că există oameni care cer să fie protejați și sfătuiți către bine, că există și oameni slabi și oamnei lași, iar alții sunt mai puternici și curajoși, că au mai mult caracter, că anumiți oameni au mai puțină judecată și discernământ, în timp ce alții dovedesc mai mult spirit.

Concepția inegalitară a societăților aristocratice medievale, îmbibate de spiritualitate creștină, diferențele de calitate, putere și rang erau privite în lumina conceptului de vocație proprie. Aceasta nu era o afirmare-de-sine orgolioasă, ci supusă noțiunii de slujire: o calitatea umană deosebită nu este admirabilă în sine, ci pentru că, în condițiile derelicțiunii condiției umane, Dumnezeu o insuflă câtorva pentru ca aceștia să îi ajute să se salveze și pe ceilalți. Astfel, cei mai buni trebuie să își privească virtuțile excelenței ca pe un dar de la Dumnnezeu. Ei trebuie să le folosească în conformitate cu ceea ce Dumnezeu a dorit creind oameni mai puțin imperfecți decât alții. În această lumină, a unei concepții a spiritualității medievale creștine, adevărații aristocrați au o vocație naturală în a conduce. În realitate, este chiar singura lor vocație.

Aristocrația eminamente militară din societățile indo-europene, convertită la spiritualitatea creștină, dobândește o viziune cu totul nouă despre inegalitatea dintre oameni și despre idealul excelenței umane. Războinicul indo-european avea doar câteva din datele necesare aristocratului medieval: curajul, disciplina militară, cultul puterii fizice. El a devenit cu adevărat un nobil atunci când aceste calități au fost completate și, într-un anume sens temperate, de simțul dreptății, de o anumită smerenie, de compasiune pentru cei slabi, de înțelepciune, adică acele virtuți care fac din curajul militarului un instrument de folos aproapelui.

FRENEZIA TOTALITARĂ A STÂNGII

Dreapta și democrația

Pentru Dreapta, democrația este rezultatul unui proces istoric, lent, bazat pe evoluția mentalităților și a instituțiilor. Acest proces a fost mereu motivat de idealul de perfecțiune umană, propus de proiectul european de civilizație (bazat pe sinteza dintre gândirea greco-romană și cea creștină).

Democrația, așa cum o concepe Dreapta, este mai degrabă o realizare spirituală care decurge din idealul înălțării persoanei umane deasupra condiției ei strict biologice, asigurându-l, prin conștiință, accesul la demintate. Pe scurt, democrația este văzută ca efect al culturii, al tradițiilor spirituale și al continuității istorice.

Pentru Dreapta, cetățenii sunt egali în fața legii, dar indivizii sunt inegali prin capacități, nevoi și merite. Scara valorilor pe care o propune această viziune democratică a Dreptei implică modele, deci ierarhie socială. Derbedeul, mahalagiul și mitocanul sunt inapți să exercite răspunderi în societate.

Pentru Stânga, democrația este produsul unor revoluții provocate de schimbarea raportului de forțe dintre clasele sociale cu interese economice opuse, formele politice fiind experesia modului de organizare a producției. Acest darwinism economic și social face din *doctrinele de stânga* (liberalismul și socialismul) niște teorii reducționiste. Bazate pe mistica progresului, amândouă sunt niște utopii. Opoziția dintre eleeste doar aparentă.

Liberalismul și socialismul nu sunt decât cele două fațete ale aceleiași monede a materialismului. Pe o față stă scris "libertate" (principiul director al liberalismului), care devine lozinca lăcomiei și origine a individualismului. Pe cealaltă față, scrie "egalitate" (principiul director al socialismului), sloganul invidiei, motivația adevărată a colectivismului. Reducând fericirea la satisfacții, asiptațiile omului la la bunăstarea materială, iar obiectivul politicii doar la progresul economic, liberalii au declanșat mecanismul care duce ineluctabil la comunism, căruia i-a furnizat motivație și logică. Erijarea competiției economice și sociale în regulă a vieții politice are drept consecință inevitabilă lupta (și ura) de clasă. Logica concurenței are ca efect mecanic sporirea eficacității mijloacelor de acțiune, iar acesta fapt duce la concentrarea centrelor de decizie (și de profit), generând monopolurui oligopoluri și, în faza finală, totalitarismul (monopolizarea absolută a tuturor formelor de putere de către grupul socio-economic care a acaparat statul).

Dreapta și organizarea economiei

Cuplurile individualism-stat minimal, tipic liberalismului, și colectivism-stat, total (caracteristic socialo-comunismului) sunt expresia aceleiași devieri a democrației: *economismul*. Punerea lor în practică duce la aceleași consecințe: decăderea statului, din entitate de drept public în "contract social" (un non-sens juridic), a comunității politice, din națiune cu personalitate istorică, în ansamblu atomizat și amorf (mitizat sub denumirea de "popor" și transformat în obiect), la acapararea domeniului public de către interesele particulare, regrupate în partidul aflat la putere.

Alternanța la putere dintre stânga liberală și stânga socialistă, cu aferenta succesiune de naționalizări, privatizări și vice-versa, prin care o serie de democrații occidentale au trecut în ultimii 50 de ani, nu a fost decât o luptă pentru însușirea resurselor naționale. Adepții naționalizării, socialiștii, îi expropriază pe capitaliști pentru

"Nașii" din umbră ai stângii occidentale în timpul "războiului rece"

a trece ulterior în propriul lor patrimoniu bunurile etatizate pe care le administrază; apologeții proprietății private, liberalii, își rotunjesc patrimoniul privatizând beneficiile întreprinderilor de stat și naționalizând pierderile firmelor particulare.

Dreapta nu este nici capitalistă, nici socialistă. Necăzând pradă mitului progresului, nu face din știință un panaceu universal; ea nu atribuie teoriilor științifice valoarea de dogme și nu transformă demonstrațiile teoretice în principii apodictice. Pentru Dreapta, mecanismele economice și funcționarea economiei sunt chestiuni sociale, de comportament uman, nicidecum niște probleme aparte. Disparitățile sociale de origine economică se datorează reacțiilor diferite pe care le suscită, nu regimul proprietății, ci veniturile, prin natura lor. Libertatea unora de a-și spori propria remunerație are ca efect amputarea puterii de cumpărare a altora, care nu-și pot modifica venitul decât pe cale contractuală sau administrativă. Speculația financiară, o activitate care nu participă la formarea de bogăție, care constă numai din venituri create prin deplasarea de patrimoniu de la unii la alții, are caracter de spoliere și lezează dreptul de proprietate. De semenea, dacă beneficiul înseamnă justa remunerare a activității economice, profitul (ca maximalizare a beneficiului prin operații colaterale activității economice priopriu-zise: speculă, artificii la bursă) nu este legitim.

La acest nivel al analizei se pund două întrebări. 1/ Este cu adevărat democratică o societate în care relațiile dintre oameni sunt concepute exclusiv în termenii schimbării economice, sau în cei ai tipului de organizare a producției? 2/ Mai poate fi consuderat democratic un stat limitat la supravegherea contractelor dintre particulari? Pentru o concepție de dreapta, răspunsul este, în mod evident, negativ.

Dreapta și concepția despre stat și națiune

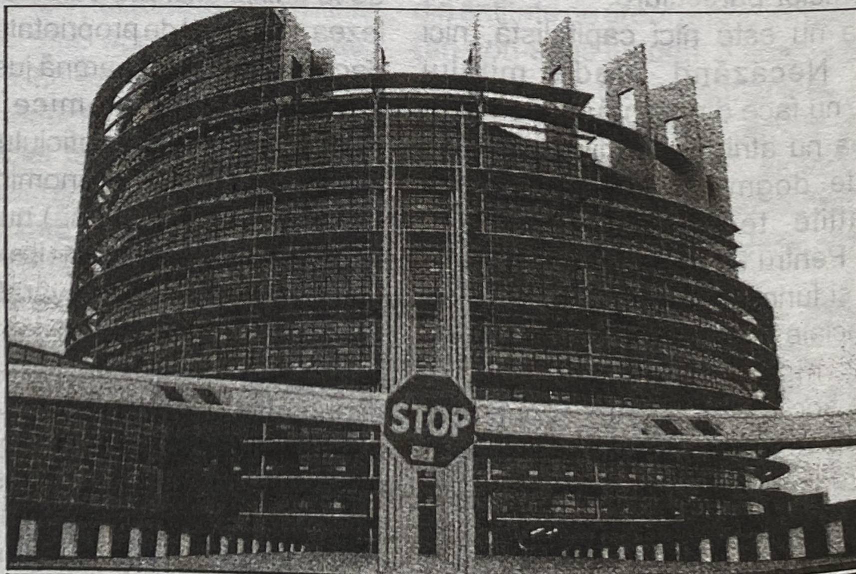
Pentru *Dreapta, care se declară moștenitoarea tradiției dreptului public roman*, orice comunitate, care posedă conștiința unei identități distincte de a populațiilor care o împrejmuitoare, constituie o națiune, iar statul este expresia politică și personificarea juridică a acestei realități. De aceea, *pentru Dreapta singura sursă legitimă a suveranității statale este auto-determinarea*. Pentru Stânga, care mi se pare a fi avatarul modern al barbarilor care au distrus Imperiul Roman, națiunea este o asociație de indivizi uniți printr-un simplu "contract social", iar statul, la rândul lui, o pură administrație teritorială de drept patrimonial care organizează relațiile dintre locuitori pe o bază contractuală.

În viziunea DREPTEI, dreptul își are originea în ideea transcendentă de dreptate. Dreptatea primează asupra forței. De aceea, AUTORITATEA (dreptul de a comanda), care este de natură morală, transcende PUTEREA (capacitatea de a impune prin constrângere). Pentru a fi legitimă, puterea trebuie să aibă ca surse: *principiul calitativ al autorității* (dreptul ca reflectare a moralei și calificarea persoanelor care exercită puterea) și *principiul cantitativ de consens* (acordul majorității). Stânga concepe dreptul doar ca o expresie a raportului de forțe economice la un moment dat, iar legitimitatea doar simpla conformare cu dogmele ideologice.

Pentru Dreapta, există comunitatea națională. Aceasta este privită ca un anasamblu organic împărțit în categorii diferențiate de funcții în care sunt specializate. Pentru stânga, există societatea văzută ca o grupare de interese strict economice. Și utopia neo-liberală, ca și cea socialistă, promite, precum Marx, o societate fără clase. Este amuzant de amintit că formula favorită prin care ultra-liberala Margeret Tacher evoca proiectul ei era "the one class society".

Liberalismul - noul pericol totalitar

Noul totalitarism al stângii (după comunism) poate foarte bine să devină liberalismul redus la expresia lui economică. Poliția politică și lagărele de exterminare nu vor mai fi necesare: cetățenii care nu se vor comporta ca niște clienți disciplinați, care nu vor consuma produsele recomandate de publicitate, care nu vor vota cum li se spune la televiziune, vor fi excluși din societate prin șomaj. Aceeași separație între supuși și nesupuși se va face și între popoare, sancțiunile contra lor fiind mizeria și foametea. Statele non-conformiste vor fi izolate economic.

Viitorului sediu al Parlamentului de la Strasbourg

Acest nou pericol totalitar nu este doar o ipoteză. El decurge din dispariția pluralismului la scară plametară: nu mai există alternativă la sistemul propus – și, din ce în ce mai vizibil, impus – de cei care cred că au învins sistemul comunist. Mai concret, *nimeni nu mai poate să propună o altă opțiune în afara "modelului" propovăduit de propaganda americană, fără a risca s fie ex-comunicat ca antidemocrat*. De altfel, "modelul" este foarte contestabil, deoarece, la o analiză mai atentă, apare ca o formă coruptă a democrației. În SUA, numai o treime din electorat desemnează niște reprezentanți (deputați). Aceștia, abia aleși, își abandonează alegătorii în favoare unor interese economice, în slujba cărora se pun pentru a aduna sumele necesare următoarei lor campanii electorale. În tradiția democratică europeană, această practică a lobbyingului se numește deturnare de mandat, corupție și trafic de influență. Veleitățile hegemonice ale "modelului" cunosc deja manifestări cu vădit iz totalitar. Mai întâi prin pretenția de a impune ceea ce el însuși numește "noua ordine mondială". Apoi, prin caracterul de gândire unică (denunțat deja de analiști) pe care conceptul dogmatic de "politically corect", cu tabuurile lui aferente, îl conferă corpusului doctrinar prin care ultima supra-putere își justifică, deopotrivă, rolul său dominant și caracterul indiscutabil al soluțiilor preconizate de ea. "Mondializarea" și "globalizarea" au aceeași funcție ca "internaționalismul proletar": sunt lozincile proiectării către exterior a unei puteri, a vointței de stăpânire a unui stat asupta altora. Ele presupun deja aplicarea principiului de "dereglementare" economică (deregulation), o "idee" liberală folosită pentru acapararea piețelor financiare, (inclusiv prin regizarea de crize care dezorganizează economia statelor și le amenință stabilitatea politică), a pieței mijloacelor de comunicare (pentru a controla și dirija fluxul de informații și, pe această cale, a accesului la tehnologiile de vârf).

Intervențiile militare, de acum recurente, din Orientul Mijlociu, din Etiopia și din Blacani, au dovedit că, prin nesoluționarea cizelor și a problemelor invocate pentru a le declanșa, au fost motivate de alte intenții decât cele declarateȘ justificarea prezenței militare americane pentru a controla dezvoltarea economică și militară a statelor cu venituri petroliere din Golful Persic, și pentru a împiedica Uniunea Europeană să se emancipeze de sub tutela militară a SUA. Proaspăta teorie intrenațională a "dreptului de ingerință" (de-suveranizarea), aplicată statelor, împreună cu logica economică a "dereglementării", seamănă cu actulaizarea doctrinei Sonnenfeld, adică cu o nouă formă de justificare a dominației străine. În aceste condiții, erijat în sistem unic și obligatoriu, și folosit ca mod de dominație a unui stat asupra altora, liberalismul încetează a mai fi democratic.

Dreapta europeană față în față cu frenezia totalitară a stângii

Stânga europeană este din nou cuprinsă de febra totalitarismului-formă politică specifică ei, prin care s-a născut și s-a manifestat constant, din 1789 și până azi. Ofensiva Stângii pentru redobândirea hegemoniei ideologice, pe care i-a asigurat-o terorismul intelectual după cel de al doilea Razboi Mondial, și pe care a pierdut-o după prăbușirea sistemului sovietic (nu și a comunismelor pseudo-naționaliste) ia proporții agresive. Ea se desfășoară pe mai multe fronturi.

Sunt tot mai frecvent și mai pervers atacați cei care vor să restabilească adevărul și responsabilitățile cu privire la crimele comunismului. Se organizează campanii isterice, pe de o parte, pentru pedepsirea lui Augusto Pinochet ("vinovat" de a fi salvat de comunism întreaga Americă de Sud), și, pe de altă parte, pentru împiedicarea aducerii în fața justiției a comuniștilor din Europa de Est, vinovați de exact aceleași crime asupra cărora s-a pronunțat Tribunalul de la Nûremberg în 1946. Se mobilizează cerecetători și gazetari pentru a-l reabilita pe staliniștii cei mai compromiși și pe cei mai

notorii spioni sovietici. Revizioniștii marxiști rescriu din nou istoria, falsificând datele, pervertind responsabilitățile și inversând relația cauză-efect. Și, pentru a preveni reacțiile pe care le-ar putea stârni o ofensivă atât de vastă, Stânga recurge din nou la diversiune și intimidare, strigând "hoții!", pentru a arunca asupra adversarilor ei ororile de care ea se face culpabilă.

Nu poți înțelege nimic din discursul socialist, fără o prealabilă inițiere în metoda dialectică pe care o vom numi eufemistic "morala strategică". Acesat este de fapt metoda perfect rezumată de adagiul-lozincă al Stângii: "Să i se interzică adversarului exercitarea drepturilor pe care le revendicăm pentru noi înșine".

Într-o lucrare colectivă de o rară perversitate, "Stalinisme et nazisme-histoire et mémoire comparées" (editată de Henry Rousso", sub egida Institutului pentru Istoria Timpului Prezent și a Centrului Național de Cercetare Științifică din Franța, publicată la Editions Complexe, Paris, 1999), Alexandra Laignel-Lavastine, o "specialistă" în problemele românești, susține că investigarea crimelor comunismului nu este altceva decât un mijloc de a eluda chestiunea crimelor rasiste comise sub regimul antonescian. Cum însuși titlul acestui volum este revelator în privința perfidiei intențiilor autorilor, nu vom merge mai departe.

În pofida amplelor studii referitaore la atitudinea politică a perechii intelectuale Jean Paul Sartre- Simone de Beauvoir din timpul războiului, care stabilesc în mod definitiv și irefutabil că ambii au colaborat cu autoritățile de ocupație, și că au adoptat poziții antisemite, scriitorul Bernard Henry Lévy a publicat un volum monumental de osanale la adresa lui Sartre, marele preot al terorismului intelectual pe care marxiștii l-au exercitat vreme de 30 de ani în Franța. Cartea reprezintă un fel de hagiografie a celui care în anii '60 spunea că "orice anti-comunist este un câine", fiind revelator intitulată "Le siecle de Sartre".

Apologeți josnici ai bolșevismului internațional. Poeții Nazim Hikmet și Pablo Neruda, sau scriitorul-propagandist Louis Aragon, sunt din nou la mare cinste. În toate țările guvernate de socialiști, acestora li se reeditează operele literare și ideologice, li se face o imensă publicitate la radio și televiziune.

Deși s-au deschis (parțial) arhivele KGB-ului, deși vinovăția soților Iulius și Ethel Rosenberg (care au făcut spionaj pentru URSS) a fost de zeci de ori confirmată oficial, stânga americană a cerut insistent reabilitarea lor, adresându-se chiar președintelui Bill Clinton pentru a-l solicita să intervină în acest sens pe lângă Curtea Supremă.

În Spania, marxiștii rescriu istoria războiului civil, străduindu-se să demonstreze că Franco nu a salvat Spania și Europa de comunism, din moment ce Frontul Popular (comuniștii spanioli), Brigăzile Intenaționale Comuniste și NKVD-ul, care le dirija, luptau pentru"pentru libertate și pentru apărarea democrației".

Scandalul în jurul liderului Partidului Libertății din Austria, Jörg Haider este o diversiune a partidelor de stânga, la putere în 13 din cele 15 state membre ale Uniunii Europene. În afara tacticii de eliminare a Dreptei de pe scena politică, isteria anti-Haider urmărește să mascheze colaborarea partidelor socialiste europene cu reprezentanții unui totalitarism real care nu a încetat să amenințe pacea popoarelor: comuniștii primiți în guvern. Austria este azi singura țară din Uniunea Europeană care respectă în întregime drepturile înscrise în Declarația Universală a Drepturilor Omului, care îl include și pe cel la opinie. Odată cu "afacerea Haider", Stânga europeană a făcut din opinie un delict.

Ion Varlam

Abslovent al Institutului de Științe Politice din Paris (1970) și lider al Rezistenței Anticomuniste din Exil. Candidat PNȚ-CD la alegerile din mai 1990, este principalul teoretician al democrației creștine în România post-comunistă, doctrină despre care a ținut cele dintâi prelegeri din țară (1992).

EXISTENȚIALISMUL ETNIC

Noua Dreaptă propune, ca alternativă la naționalismul politicianizat, la limită anti-național (vezi cazul național-comuniștilor de la noi), o nouă viziune asupra identității noastre: exitențialismul etnic. Ea rezumă mai degrabă un demers spiritual de dialog cu originile noastre etno-comunitare.

Întoarcerea la mister

Etnicismul spiritual, nucleul de iradiație de la care a pornit ulterior orice naționalism, reprezintă, conform lui Constantin Noica, o "*întoarcere la mister*". Dincolo de convenționalismul și de automatismele vieții cotidiene moderne se ascunde misterul spiritual al comunității etnice. Simplu fapt că sunt conștient că aparțin acestei comunități mă determină ca, împreună cu compatrioții mei, să "*cuminecăm*" din acest mister comunitar. Actul este sinonim aproape cu mărturisirea de credință din creștinism, dar și cu o "des-tăinuire", în sensul existențialist: acel fel, extrem de personalizat, de intim, de a exista autentic prin raportare la simbol, mit și mister.

Viața mea personală o pot trăi în mod autentic, prin mine însumi, dar, concomitent, și pe măsură ce mă apropii de acea înărcătură spirituală a sufletului colectiv al etniei. E o apropiere de tip religios. Intensitatea emoțiilor și a sentimentului stârnit de această apropire are drept cauză intrarea pe teritoriul sacrului, a ceea ce Rudolf Otto numește "numinosul".

Existențialismul etnic.

Conceptul de "*etnic*" aplicat numelui unui important curent filosofic este departe de a fixa meditația între limitele unei viziuni etnocentriste. Existențialismul etnic nu are nimic a face cu acel soi de subiectivism tribal prin intermediul că ruia se neagă atât relativitatea lumii, cât și categoria universalului. El nu ține să afirme cu obstinație că "*e bun în mod absolut tot ceea ce este bun pentru noi*".

Spre deosebire de naționalismul ca refren politicianist, etnicitatea nu va induce niciodată un fenomen al autismului de masă, refuzând orice formă de egalitarism deghizată sun noțiunea de "naționalism".

Această formă de existențialism pe care o avem în vedere nu se circumscrie nici acelei viziuni inegalitare și orgolioase elaborată de Gobineau care, deși postula că "*problema etnică domină toate celelate probleme ale istoriei, deținând chiar cheia lor*", încerca să deducă de aici că ar exista o anume ierarhie între rase, ierarhie stabilită pe criteriul exclusiv biologic al "celui mai tare", al "celui mai bine adaptat" (viziunea darwinistă).

Existențialismul etnic pornește de la *o viziune etnopluralistă*. Etnopluralismul înseamnă recunoașterea diversității etnice a speciei umane, înseamnă recunoașterea necesității biologice și culturale de a prezerva grupuri etnice diferite, acordând fiecăruia din ele valoarea sa specifică. Etnopluralismul se întemeiază pe un punct de vedere anti-totalitar, anti-universalist și nominalist. El se opune nediferențierii civilizaționale promovată de un Occident americanizat care tinde să omogenizeze etnii, rase și culturi diverse.

Etnopluralismul postulează, în opoziție cu tradiția oricărui monoteism religios, devenit monoideism axiologic, că nu există nici un criteriu de comparație universală între culturi și substraturi antropologice ale populațiilor. Etnopluralismul denunță fenomenele de asimilare și acculturație ca fiind generate de un model etno-cultural omogen și unic. Prin urmare. etntopluralismul este ră spunsul dat rasismului de superioritate și rasismului de asimilare, precum și proiectului de nivelare mondialistă vehiculat de societatea de consum americano-occidentală .

Etno-pluralismul afirmă că fundamentare etno-culturală autentică a unui grup nu poate începe decât printr-un veritabil dialog al codurilor simbolice, adică din momentul în care considerăm că celelalte culturi și popoare sunt acel ceva de care am nevoie pentru a mă singulariza ca grup etnic. Celelate culturi și popoare sunt interlocutorii necesari care îmi legitimează identitatea.

Problema identității etno-culturale trebuie scoasă de sub dictatul metafizicii subiectivității: "*right or wrong, my country*". Afirmarea unei identități colective atinge formă patologică a etnocentrismului atunci când particularitatea, subiectivismul colectiv, se auto-instituie ca absolut. "*Conștiința singuraticului se îmbogățește cu conștiința vecinilor de care îl despărțiseră până atunci nu numai deșerturi și mare, ci și diferența organică dintre o conștiință etnică și cealaltă " (Lucian Blaga-"Eonul dogmatic")*

Un complex etno-cultural iradiază o singurătate de tip pozitiv, antiteză a oricărei izolări orgolioase sau expansiuni destructive. Este un tip de singurătate necesară definirii propriilor limite în procesul individuației. Este singurătatea din procesul natural de singularizare când fiecare își urmează traiectoria unei vocații proprii. Prin intermediul ei, comunicarea cu ceilalți, cu alteritățile etnice, nu este exclusă ci, dimpotrivă, inclusă, căci ea reprezintă factorul catalitic care ajută la aproximarea propriei specificități etnice.

Acest *principiu dialogic* (preluat din filosofia lui Martin Buber), care ar trebui să guverneze nu nuami între persoane, ci și relațiile între popoare (persoane colective), se opune din plecare degradării identităților colective și afirmării lor patologice, prin refuzul celorlalte identități: "Ar trebui să se nască *o nouă raționalitate, nu pentru a converti lumea la vreo uniformitate normalizatoare, ci una care să garanteze pluralitatea de forme și de expresii istorico-politice, religioase și culturale. Principiul acestei raționalități nu ar trebui să fie nici rațiunea nivelatoare, nici subiectivitatea agresivă, ci capacitatea diferențialistă de recunoștere a alterității*"

Diversitatea bio-etnică a lumii și relativitatea culturală implicate de aceastea fiind astfel postulate, încercarea noastră de filosofare este generată totodată de sentimente ca "grija" (das Sorge) și "teama" în legă tură cu *viitorul etniilor*, în legătură cu

un real risc de disparit ie lor. În acest caz, este vorba de cultivarea unui *pesimism etnologic*. Cauza unei eventuale dispariţii a etno-diverităţii o constituie presiunea exercitată la scară planetară de acest proces de omogenizare progresivă a popoarelor şi culturilor într-o masă biologică indistinctă, într-un corpus anonim şi acculturat menit să întreţină buna funcţionare a unui *Sistem* bazat pe logica profitului economic, pe dictatura tehnologicului, pe sub-cultura mondială furnizată pe canale mediatice.

Etnicitatea ca reflectare a Sacrului

Pentru o mai bună conservare a vieţii, unitatea primordială a creaţiei se diferenţiază şi pe criteriu etnic. În cartea sa "Das Spectrum Europas", Hermann von Keyserling afirma că fiecare popor este investit cu vocaţia de a deveni "*un organ calificat al omenirii*".

Dar, în ciuda marşului forţat al concepţiilor universaliste ce doresc ordonarea lumii în funcţie de un principiu unic, cu pretenţ ia valabilităţii universale, *etnicitatea, ca şi sfera sacrului căreia i se integrează, nu dispare efectiv, ci se ocultează,* atunci când este supusă presiunii a ceea ce Mircea Eliade numea "teroarea istoriei", iar Vasile Pârvan "adversitate istorică":"*Există*-spunea autorul "Geticii"-*un fenomen de curioasă retragere a sufletului colectiv la popoarele prea chinuite de adversităţile istorice".*

În fiecare moment critic al istoriei, veritabilul nucleu al etnicităţii, care este reflectare în micro a sacrului, rămas invizibil, se îndepărtează de corpul social. Numai aşa el poate scăpa formelor de degradare. Etnicitatea rămâne un "nous" particular extra-mundan, suveran în raport cu perisabilitatea funcţiilor instituţionale.

Pe baza acestei constatării, în ultimele decenii ale sfârşitului de secol XX s-a dezvoltat o nouă tendinţă de apropiere teoretică de studiul culturilor popoarelor non-occidentale, pentru a găsi soluţii la problemele sociale şi chiar economice induse de modernitate. Toate aceste preocupări urmăresc consolidarea unei concepţ ii post-universaliste şi neo-comunitariste asupra etnicului.

Etnicul nu se defineşte biologic.

Etnicul nu este o idee platonică, ci o realitate profund existenţială interpretabilă printr-o optică nominalistă. Etnicul este un complex cultural, adică un ansamblu de valori şi reprezentări acceptate de o colectivitate ca fiind cele mai sugestive definiţii date destinului grupului etnic. Etnia este un complex etno-cultural. Acest complex ni se prezintă ca un sistem deschis supus unui proces perpetuu de auto-definire. Etnicismul nostru cultural trimite către o atitudine existenţială şi nominalistă.

Existenţială, pentru că acordă prioritate trăirii personale de tip liric, religios chiar, a misterului lui "a fi împreună". Importantă, în acest sens, rămâne auto-situarea existenţială a apartenenţilor în propria lor etno-cultură şi nu raportarea la ideea abstractă de "naţiune" operată de instanţe exterioare lor.

O etno-cultură reprezintă şi o partitură singulară de *posibiltăţi de împlinire destinală* după care evoluează mobilitatea istorică a unui subiect colectiv. Scopul: cristalizare propriei lui situări în lume. Etno-cultura favorizează un *raport agonic* între pura spontaneitate a unor elanuri istorice de grup etnic şi cadrele inteligibile ale unui stil de existenţă colectivă edificate prin tradiţie. Să re-gândim etnicitatea în lumina unei ontologii a declinului.

Etnicitatea nu poate fi sustrasă unei concepţii tragice despre om, văzut ca o fiinţă "trăitoare-declinantă", supusă unei condiţii de oscilare, pentru că etnicitatea este ceva ce ţine de fiinţe muritoare, de o lume în care dispar structurile fixe de orientare. Accesul autentic la etnicitatea nu mai înseamnă o "priză" deplină, ci o permanentă re-memorare, re-povestire, re-punere-în-discuţie a relicvelor din existenţele colective anterioare care au tins să incarneze ideea de etnic.

Din păcate, în ultima jumătate de secol, ideea de etnic a fost marginalizată de "universalismele" moderne: fie a fost considerată un concept irelevant și suspect, fie a fost sustrasă din circuitul firesc al trăitului și transformată în obiect muzeal bun de adulat în discursurile politicianiste (în acest caz idea de etnic era travestită în formule aparent sinonime: națiune, neam, popor).

Nominalistă, pentru că nu consideră etnia o "*esență imuabilă*", o "*idee platonică*"[1], ci o perpetuă istorizare a unui cod simbolic, adică întruparea lui în diferitele etape ale timpului, situarea lui într-un dialog cu spiritul timpului. Orice teorie nominalistă postulează că ideile nu sunt adevărate decât atunci când ele sunt incarnate, adică trăite efectiv de un individ sau de o comunitate.

A trăi o idee înseamnă a face din ea fundamentul existenței tale, hic et nunc. Pentru nominalism, conceptul de "existență în sine" nu are nici un fel de relevanță. Orice existență individuală sau colectivă reprezintă un fel particular de a fi. Chiar Ființ a (Sein-ul heideggerian) este o Ființă-aici (Da-Sein), adică instalată într-un anume context existențial. Nu există "individ" în general, nici "umanitate": nu există decât comunități etno-culturale mediind simbolic raportul dintre apartenenți și celelalte comunități din lume.

țesutul viu al comuniunii cu "ceilalți" este oxigenat de solicitudinea și de grija pentru ducerea la împlinire a preocupărilor comune. Martin Heidegger amintea faptul că "a-fi-în-lume" înseamnă totdeauna un deja "a-fi-în-comuniune-cu-ceilalți". Întâlnirea mea cu o ființă diferită, dar ființând, în același timp în aceeași "lume comună", nu se întemeiază pe grija fundamentală

---

[1] Într-un eseu publicat în revista "22", H.R. Patapievici inventează o sintagmă: "*platonismul etnic*". Sintagma se dorește o diagnosticare de tip filosofic a "maladiei" de care ar suferi, conform opiniei lui Patapievici, "discursul naționalist". Ni se pare că, departe de a constitui o încercare de a conceptualiza o stare de fapt, sintagma "*platonism etnic*" a fost inventată pentru a servi ca referent teoretic descalificator. Ea reprezintă un artefact conceptual, introdus pe canalele mediatice, pentru a funcționa ca o oglindă, intenționat construită deformat, în care, prin reflectare, orice discurs care trimite la fondul etno-cultural să capete un aspect disproporționat, să apară ca purtând genetic amprenta unei anomalii.

Patosul medicalist cu care Patapievici operează "*critica radicală*" (Andrei Cornea) a fundamentelor istorico-culturale ale comunității românești are drept una dintre consecințe circumscriere obiectului studiat și disecat (teoriile referitoare la etnicitate) în sfera fenomenelor patologice.

Perspectivei deschisă de H.R. Patapievici i se adaugă cea a Alinei Mungiu Pippidi care, aproape similar, *psihiatrizează*comportamentul colectiv al comunității etnice. Cu acești doi eseiști, metoda descalificării simbolice a etno-culturilor, practicată din perspectiva universalismelor reductoare (ideologia drepturilor omului, conceptul de umanitate sau de Occident), se schimbă: de la *reductio ad hitlerum* (tehnică propagandistică a internaționalismului comunist) la *reductio ad pathologicum* (tehnică propagandistică a mondialismului liberal).

Patapievici excelează în a spune *ce nu este* o etnie, un popor. Sofismul practicat de el este următorul: *dacă etnicul nu se poate demonstra biologic (deci științific), înseamnă că etnicul nu există.* Adept al analizei pozitiviste, Patapievici supune de fapt etno-cultura noastră și reprezentările aparținând gândirii simbolice, cele care nu se mai supun unei ordini a raționalității de tip științific, unei analitici epistemologice obsedată de valoarea de adevăr a enunțurilor, de verificabilitatea experimentală a acestora. Cu alte cuvinte, "critica radicală" încearcă să încarcereze inefabilul mythos-ului în cazarma logos-ului.

Pentru acest iluminist întârziat în plină epocă post-modernă, între individ și uamnitate nu mai există deci nici un factor de mediere simbolică. Singura realitate este numai individul. Analiza lui Roman Patapievici nu este nici neutră ideologic: din perspectivă unui liberalism economic și social, eseistul creditează individualismul, fenomen care, în țările democratice occidentale, este catalogat deja de sociologie ca aparț inând patologiei sociale.

Înțelesesem la un moment dat, și salutam intenția sa, că Patapievici își propusese doar o "critică radicală " a unei ideologii naționaliste, adică o critică a exceselor de instrumentalizare politicianistă a ansamblului de reprezentări culturale aparținând unui grup etnic. După lectura "Politicelor", constatăm însă că Patapievici critică însuși sentimentul apartenenței la o matrice stilistică (sintagmă blagiană care pentru Ptapievici este doar "radiografia unei materii fecale"), la codul simbolic al unei comunități naț ionale.

pentru o comunitate de dimensiune mondială.

Nu putem îmbrățișa lumea în totalitatea ei. Dacă dorim să ne integrăm unui orizont mai larg nu o putem face decât tot prin intermediul etnicității. Înainte de a fi un "homo universalis", "celălalt", alteritatea proximă este un dublet al sinelui meu etnic. "*Co-ecsistența asemănătoare întru aceeași lume*" de care vorbea filosoful german este în concepția noastră o co-ecsistență mediată etnic. Nu un limbaj universalizat (vreun esperanto abstract), ci idiomul este Casa Ființei. Celebrarea momentului lui " *a-fi-împreună* " își atinge maximum de intensitate existențială în cadrele apartenenț ei la o "*matrice stilistică comună*".

Misterul etnicității determină întâlnirea dintre ființa proprie a individului și coecsistenț a celorlalți apartanenți. Acest mister al etnicității trimite semnale perceptibile liric și religios. Prin intermediul lor putem presimți greutatea unui destin colectiv transpersonal care ne include.

Originea mitică a comunităților etnice

Numeroase studii de istoria religiilor (Urlich von Wilamowitz-Moellendorf, Willhelm Grömbech, Jean Pierre Vernant, Karl Kerényi, Mircea Eliade, Raffaele Pettazzoni, Adolf E. Jensen, André Jolles) și de etnologie au pus în lumină importanța unui fapt devalorizat de mentalitatea modernă: originea mitică a comunităților etnice. Pentru membrii lor, invocarea *mitului fondator* reprezintă încă un suport psihologic al identității lor personale." *În centrul fiecărei etnii și a dozei ei particulare de etnocentrism-* spune antropologul american Anthony D. Smith- *se află un complex distinct de mituri, amintiri și simboluri (myth-symbol complex) cuprinzând afirmații specifice despre originile grupului și despre escendența acestuia. Aceste afirmații și acest complex ne indică focarul identității comunității care este*

myth-moteurul ei, adică mitul constituirii ei politice."[2]

Mitul fondator, sau complexul de mituri care întemeiază politic etnia, se impune apartenenților ca o *axis mundi*. El structurează în jurul unei ierarhii particulare și de reprezentări simbolice personalitatea de bază a grupului etnic, lumea lui aparte. Elemente inefabile de extracție inconștientă alcătuiesc "substanța" acestor mituri cu o forță modelatoare teribilă asupra conștiinței colective.

Fie că poartă numele simbolic de "*primordii*" (expresia îi aparține lui Petre țuțea), fie că sunt definite ca niște "*categorii stilistice de natură abisală*" (Lucian Blaga), ele se subordonează unor dominante climaterico-rasiale și unui detrminism idiomatic. Sunt mituri întemeietoare de viață comunitară organizată, anterioară formei moderne stato-naționale. Ele mențin în timp, în decursul evoluției organice a popoarelor, procesul de diferențiere a fiecărei comunități de cealaltă. Mai mult, aceste mituri au și virtuți socio-ordonatoare înlăuntrul comunităților etnice.

Pentru gândirea simbolică, mithos-ul fondator reprezintă victoria Cosmosului asupra Haosului primordial. Întemeierea comunității în conformitate cu acest model exemplar repetă simbolic cosmogonia la nivel comunitar. Agentul ei primordial este strămoșul mitic. Asimilarea cetăților antice sau a comunităților cu niște cosmosuri armonice ("*cosmoi*") nu este deloc o ficțiune a gândirii mitice. Este modelul natural al unei comunități etnice de a exista în lume, prin recursul la el restabilindu-se contactul cu sacrul.

Miturile întemeietoare de viață comunitară oferă popoarelor nu numai distincții fundamentale între ele, ci și *destinații particulare* pe axa orizontală a participării la Istorie, și pe cea verticală a participării la Universalitate. Din aceste destinații particulare derivă și tradițiile specifice comunităților etnice, integrabile unei Tradiții Primordiale a omenirii.

Grație complexelor etno-culturale, alcătuite din mituri străvechi, etniile pot rezista la tensiunea creată de această angoasă permanentă: a supraviețui sau a dispărea definitiv în tragedia selecției istorice." *Se cere un semn*-spune Mircea Eliade-*pentru a pune capăt tensiunii provocată de relativitate și de anxietăți alimentate de dezorientarea într-un climat pentru a gă si un punct de spirjin absolut*" (Sacrul și Profanul)

Acest punct de sprijin este chiar mitul fondator al etniei.El este un element al complexului etno-cultural. *Mitul fondator* mărturisește despre cum își reprezintă o colectivitate etnică un arhetip universal.

Apariția lumii moderne, când începe și procesul de desacralizare a lumii, asistă m la o punere în umbră a complexelor etno-culturale, încărcate de referințe mitice și religioase. Mentalitatea modernă, obsedată de emanciparea existențelor colective de sub categoria Sacrului, funcționând prin ceea ce Henri Bergson numea "*acțiuni disolutive ale inteligenței*", denunță mitul ca pe o viziune arhaică asupra Realului fără nici o legitimitate științifică. Numai că mitul nu este o ficțiune a omului arhaic, ci o structură fundamentală a Realului. Prin renegarea miturilor fondatoare. cele care susțin complexele etno-culturale, conștiința omului modern se plasează într-un interval al crizei identitare. Această criză se manifestă prin subminarea unei indispensabile încrederi a individului în el însuși și în ethnosul căruia îi aparține.

Se uită de cele mai multe ori că orice complex etno-cultural nu numai că reprezintă un dat al Realului, ci, mai ales, că vitalitate oricărei comunități etnice depinde de o anumită *funcție fabulatorie* a grupului care este-ceea-ce- povestește-că este.

Orice afirmare identitară are partea sa de fantasmă, și această parte ne ajută să putem trăi. Inadmisibil este ca aceste fantasme să se orienteze către o devalorizare sau către o detestare a celuilalt. Dacă vom încerca "să analizăm" prin microscopul

---

[2] *(Anthony D. Smith- "The Ethnic Origins of Nations", Basil Blackwell, New York,1987)*

cunoașterii pozitiviste fundamentele mitice ale complexelor etno-culturale, nu vom face altceva decât să inducem un și mai mare grad de incertitudine, sporind astfel angoasa indivizilor și popoarelor în ceea ce privește propria lor situare în lume. " *Tendința actuală de a considera mitul*-spune Kurt Hübner-*ca o poveste sau ca o istorie inventată o datorăm raționalității științ ifice*". Iar Gianni Vattimo afirmă la rândul lui: " *Nu numai că mitul nu este o fază primitivă și depășită a istoriei noastre culturale, dar e chiar o formă de cunoaștere mai autentică, nedevastată de fanatismul pur cantitativ și de mentalitatea obiectivantă proprie științei moderne, a tehnologiei și a capitalismului. Se așteaptă dintr-un contact reînnoit cu mitul o posibilă cale de ieșire din ră stă lmă cirile și din contradicț iile actualei civilizaț ii științifico-tehnologice*".

Fundamentele mitice țin de o cu totul altă ordine explicativă decât cea epistemologică. Ele nu se supun decât unei anume chei interpretative, alta decât cea prin care privim și încercăm să înțelegem un obiect pe masa de disecție. Chiar Ernest Cassirer, filosof cu o viziune neo-kantianană, cea prin care se postulează că orice cunoaștere și experiență presupun categorii și forme de intuiție precise, a atras atenția că gândirea mitică și-a construit un grup de *forme a priori* de la care pornind însă și gândirea științifică s-a organizat.

Gândirea mitică nu este ceva pur și simplu irațional, ci posedă un cadru de referință închis. Înlăuntrul lui, multiplicitatea percepției este ordonată și explicată. De aceea raportul trebuie inversat. Intuițiile mitice sunt rezervorul și oglinda arhaică a gândirii științifice și a filosofiei transcedentale. Pentru Cassirer, tipul de gândire mitică nu este o aglomerare de erori, de superstiții și de himere, ci folosește un sistem general al formelor de intuiție, astfel că se ajunge firesc la o organizare, din punct de vedere al mitului, a percepției spațiului, timpului, cantității, calității, modalității și cauzalității. Mitul organizează în interioritatea umană sisteme de intuiți și de concepte care trimit către forme a priori. De aceea, Cassirer ne anunță că omul gândirii mitice folosea deja formele și categoriile zise astă zi "kantiene".

Casă în paragină ditr-un sat din Maramureș

Etnicul ca amprentă culturală

O comunitate etnică este reverberația unei anume forme de cultură orientată amplificativ spre dimensiunea cosmicului. O comunitate etnică, realmente structurată, ne apare ca un organism al cărui bio-ritm este *ordonat* de o anumită formă de cultură. Această formă de cultură (etno-cultura) are rădăcinile în abisalul ființei colective. Ea reprezintă elementul definitoriu care personalizează o masă bio-etnică perceputa ca grup distinct. Îi imprimă o tonalitate de esenț ă destinală, *o amprentă culturală.*

Ceea ce am fost obișnuiți să numim "popor" nu este altceva decât o masă biologică pusă în formă culturală, centrată osmotic în jurul unei "mitologii" proprii devenită inteligibilă în decursul istoriei. Poți numi "comunitate" numai o grupare umană care și-a cristalizat *un suflet cultural.*

Marcând moment decisiv al desprinderii grupului de indistinctul hoardelor primitive, amprenta culturală reprezintă reflexul perceptibil al unei *paideuma*. Creată de teoria morfologică a culturii a lui Leo Frobenius, noțiunea de "paideuma" desemnează o realitate spirituală transindividuală, acționând precum o forță demonică.

Ea poate direcționa energiile creatoare ale grupurilor umane, supunându-le unei dependențe inconștiente față de un anume peisaj, față de o anume configurație geo-spațială. *"Forma de cultură este condiționată spațial în dimensiunile ei de faptele geografice"*[3], spune Frobenius.

Între paideuma și comunitate există o legătură extrem de puternică, încât orice atentat la sentimentul de dependență paideumatică induce fenomene ale patologiei comunitare. O comunitate etnică este o *paideuma* trăită prin ritual. Peisajul locuit determină o anume *amprentă culturală*, și, prin urmare, un anume *temperament etnic*.

Într-un anume sens, popoarele lumii reprezintă forme structurală înnăscute atâta timp cât sunt purtătoare ale unei amprente culturale. Prin intermediul ei apartenenții au conștiința delimitării de o alteritate colectivă, de un grup receptat ca "celălalt", diferit. Astfel, apare un anume cod simbolic al colectivității, cod ce reflectă de o manieră adeseori subtilă și inconștientă trăsăturile spiritualizate ale unui peisaj geografic. Amprenta culturală, consecință a sentimentului paideumatic exprimat în ordinea actelor de creație, este expresia unui *determinism ecologic*[4].

Solidaritatea etno-comunitară

Nu există solidaritate generică cu umanitatea, ci *o solidaritate tangibilă și selectivă* cu membrii propriului grup etnic, și mai apoi, cu persoane ale altor grupuri etnice. Conștiința-de-sine a persoanei, chiar ea însăși, este developată în evenimentul mereu înnoit al relației comunitare. Liberă și personală, ființa umană aparține unui încrengături de relații cu semenii, cu compatrioții. Atunci când se pune problema lui "a viețui împreună cu", persoanei i se cere un act de prezență spirituală reală. Actul singularizează și solidarizează, totodată, persoana umană.

Poziția noastră în lume este un tragică. Ea este marcată de conștiința inevitabilei dispariții fizice. De aceea, concomitent cu efortul personal de a persista peste timp, căutăm diverse forme de solidaritate. Una dintre ele este și cea cu grupul etnic căruia îi aparținem.

Apartenența la un ethnos reprezintă de fapt apartenența la o etno-cultură. Ea este o mediere consolstoare între inconsistenț a individului-de-unul-singur (subiectul kantian,

---

[3] Leo Frobenius, "Paideuma", Ed. Merdiane, București, 1985.

[4] Dar, în același timp, o amprentă culturală conț ine în sine posibilitatea de a reflecta (in micro) esenț a însă și a cosmosului. Ea este deschiderea autentică spre cercul mai larg al universalității.

sau "pentru sinele" hegelian) și inconsistenț a metafizică a conceptului de "*umanitate*" (Humanität), între ipostaza politică de "*cetățean al republicii universale a drepturilor omului*" și cea strict zoologică de membru anonim al speciei.

Solidaritatea etno-culturală este cea mai imediată manieră de a trăi mitul fondator al comunității de apatenență. Împreună cu "companionul-frate" participăm la ritul de celebrare a mitului care ne-a întemeiat comunitatea. Celebrăm astfel un mister care ne cuprinde, ne depășește și ne integrează pe toți.

A participa la un *cult comunitar* e departe de a repeta formal ritul. Înseamnă a *con-sacrara, prin re-producere simbolică,* misterul care ne leagă împreună în limitele ființării prezente. Descoperim astfel că lumea se oferă ca intimitate, articulând universaliatea ei, paradoxal, sub foma întâlnirii intime cu o comunitate de apartenență. Comunitatea de apartenență este compusă dintr-o diversitate de destine aflate în relație care, solidarizându-se, se află într-o perpetuă cucerire comună a unui Sens.

Loialitatea față de ethnos

Existențialismul etnic caută în loialitatea față de cultura etniei din care provenim acea formă a trăirii autentice, atât la nivel personal, cât și comunitar. Loialitatea față de ethnos reapare ca o condiție civică post-modernă, după declinul proiectului iulminist al emancipării subiectului autonom în lumea modernă (lume a interdependenț ei pe criterii pur economice, lume a comunicării superficiale și a individualismului derivat din doctrina liberalismului).

Principiul apartenenței la o comunitate etnică ridică o dublă exigență: fidelitate față de tine însuți (a afirma apartenență la un grup etnic este un suport psihologic al integrității persoanei), și loialitatea față de destinul comunitar care te integrează. A fi loial, în acest caz, înseamnă a te fixa cu consecvență, dar și

dispus dialogului cu necesitățile timpului, în codul simbolic care te definește ca apartenent. Acest cod simbol care îți poate oferi *o deschidere organică spre univers.*

A fi loial față de ethnos înseamnă a te circumscrie protector și creator între limitele memoriei colectivității de apartenență. Printr-o permanentă re-interpretare a fundamentelor istorice și culturale ale etniei se menține viu, actual, un complex etno-cultural. Această re-intrepretare generațională înseamnă de fapt dialogul sinelui etnic cu timpul și cu celelalte culturi.

Există ethnos acolo unde mei există o memorie colectivă de perpetuat în viitor: de la reamintirea primelor silabe ale idiomului indigen până la reproducerea și re-actualizarea creativă, sub forme noi, a simboluruilor și a problemelor fundamentale ale culturii autohtone *"Apartenența*-spune Fabrice Mistral-*nu are sens decât prin raportare la o practică, la o facere, la o producție materială sau simbolică, care înseamnă de asemenea mereu o re-producere"*

NOTA BENE: această formă de loialitate nu poate fi decretată politic și nici nu trebuie impusă apartenenților. Ea este rezultatul procesul individuației fiecărui ins, proces care aduce la lumina existentului virtualități genetice și simbolice, depozitate în inconștientul colectiv.

Loialitatea față de ethnos, dacă este una autentică, nu are niciodatră o funcție coercitivă, ci una orientativă pentru cel ce aparține unei etno-culturi. Este o loialitate venită din adeziune interioară, dintr-o nevoie existențială profundă a omului de a se regăsi solidar cu clanul primordial. Sinceritatea unui astfel demers se degradează, dispare, atunci când între existența persoanei și valorile etno-culturale asumate și interiorizate intervin forme de mediere partinică.

Departe de a consimți la reificarea ei prin accese propagandistice de tip naționalist, acest fel de loialitate nu se poate manifesta ca obediență necondiț ionată față de un grup de interese politice, care a monopolizat problema etnică în favoarea sa, ci față de un principiu trans-personal: patrimoniul cultural imemorial al etniei.

Această formă de loialitate este, ce-i drept, referentul esențial al oricărui sentiment politic (în sensul pe care anticii îl dădeau *politikon*-ului), dar ea nu se poate confunda vreo formă de aservire față de stat sau de partid.

Loialiatate față de ethnos, postulată de existențialismul etnic, nu poate fi dictată de vreun partid totalitar (devenit politică de stat), nici nu poate fi transformată într-o bază a vreunui "contract social".

Ethnosul și loialitatea față de o etno-cultură au pre-existat Statului ca instituție modernă. Statul aparține obiectualității pure, este un artefact tehnico-adimistrativ și juridic (civilizație). Loialitatea față de ethnos ține de sferă spiritualității și de interioritatea fiecăriei existențe personale.

(Fragmente din cartea în pregătire "Existențialismul etnic")

BOGDAN GEORGE RĂDULESCU

DOSAR

REPUBLICA MOLDOVA – SENS UNIC: LA DREAPTA, CĂTRE ROMÂNIA

"*Patrioții basarabeni au măcar dreptul să viseze la reunirea cu țara*" – își rezuma, acum câtva timp, programul politic președintele Partidului Popular Creștin Democrat din Republica Moldova, Iurie Roșca. În mâzga sufocantă a sărăciei, scepticismului și descurajării care au acoperit Basarabia, vocea lui pare că sună în pustiu. Dar nu e pentru prima oară când, în ultimul deceniu, creștin–democrații de la Chișinău, desprinzându-se din plutonul cenușiu al forțelor politice care nu cutează să-și depășească propriile limite și spaime, apasă hotărât pe pedala de accelerație a istoriei. De mai bine de zece ani, sunt acuzați că toate inițiativele menite să grăbească revenirea la normalitate vin prea devreme. De fiecare dată și-au văzut de treabă și nu au abjurat, mulțumindu-se să-și avertizeze preopinenții că, deja, este foarte târziu.

Mai mult decât perestroika

Constituirea spectrului politic basarabean a început de la dreapta. Monopolul exercitat vreme de jumătate de secol de filiala "moldovenească" a Partidului Comunist al Uniunii Sovietice nu putea fi spart decât de pe aliniamente diametral opuse. Perestroika gorbaciovistă n-a fost decât patul germinativ pe care avea să încolțească o mișcare politică complet ieșită din schemele scenariului pregătit de strategii de la Kremlin, dispuși să-și facă din curentele de renaștere națională din republicile unionale doar "tovarăși de drum", aliați în asaltul asupra bastioanelor stagnării post-brejneviste. Eșecul acestui proiect se conturase foarte repede în statele baltice, unde elitele naționale au rupt chingile simplei "restructurări" și au reușit să îndrepte massele spre obiective maximaliste, convingându-le că răul originar este ocupația străină și că lanțul ceva mai lung promis de Moscova nu face captivitatea mai confortabilă.

Și dacă exista o republică în care contagiunea nu era prevăzută de puterea centrală, aceea era Moldova, o așchie periferică a Imperiului, un teritoriu plurietnic unde nu apăruseră vreodată probleme majore. În 1989, din cei 4.332.000 de locuitori, aproape 2.800.000 erau români, mai bine de un milion erau ruși și ucrainieni,în proporții aproape egale, iar ceilalți – găgăuzi, bulgari și evrei. Puterea sovietică era mândră că mai bine de jumătate dintre români stăpâneau corect limba rusă, deși idiomul lor matern nu aparținea familiei limbilor slave. Or, în această republică liniștită, se dezvoltă, după 1988, o mișcare democratică venită din profunzimea societății, care o apropie de evoluția țărilor baltice și o așează în avangardă.

La început, **Mișcarea democratică pentru perestroika,** fondată la 3 iunie 1988, pare să se înscrie în rândul curentelor încurajate, dacă nu chiar inspirate de putere. Ea susține reformele și democratizarea, așa cum le proiectase

Gorbaciov. Pe de altă parte, pledează tot mai insistent pentru autonomia republicilor unionale, pentru controlul migrațiilor în interiorul imperiului și pentru restituirea pământurilor către țărani, o miză particulară în ceea ce, metaforic – leșinat, propaganda oficială numea "grădina Uniunii", adică Basarabia – redusă la rolul de anexă agricolă a metropolei. Altele sunt, însă, obiectivele care despart Mișcarea de perestroika și grăbesc transformarea ei în Front Popular, tot mai puțin docil și, treptat, tot mai ostil Moscovei.

În primul rând – limba. Despre mișcarea de renaștere națională din Basarabia s-a spus că a fost *singura revoluție din lume declanșată în numele limbii materne*. Mișcarea democratică consideră problema lingvistică prioritară și cere ca limba "moldovenească" să devină limbă oficială într-o republică în care alogenii și alolingvii însumau o treime din populație. Și tot ea pretinde abandonarea alfabetului chirilic și revenirea la cel latin, pentru a se reface unitatea lingvistică pierdută în 1940. "Limba română și limba moldovenească formează aceeași limbă arbitrar divizată Este timpul să dărâmăm zidul chinezesc ce ne separă de originea noastră " În al doilea rând este vorba de nostalgia față de regiunile atribuite Ucrainei sovietice după raptul teritorial din vara lui 40 – nordul și sudul Basarabiei, nordul Bucovinei, ținutul Herța și Insula Șerpilor. Deși nu a pretins explicit restituirea acestora, Mișcarea a atins, totuși subiectul, silită și de scandările din piață ("Vrem hotare / La Carpați și Mare!"), neliniștind, astfel, Moscova, unde ideea rectificării frontierelor interrepublicane era categoric respinsă.

Congresul de constituire a **Frontului Popular din Moldova** a avut loc la 20 mai 1989, la Chișinău. El a fost convocat de grupul de inițiativă al Mișcării democratice, și la el au participat 147 de delegați, între care și 32 de membri ai PCUS și 12 ai Komsomolului. Aceștia au votat în unanimitate transformarea Mișcării în Front Popular, structură la care au aderat, păstrându-și statutul de formațiuni independente, Cenaclul "Alexe Mateevici", Liga democratică a studenților din Moldova, Mișcarea ecologistă "Acțiunea verde" (AVE), Asociația istoricilor din Moldova, Societatea culturală "Moldova" cu sediul la Moscova ș.a.. Documentele adoptate la acest prim congres nu conțin nici o aluzie la eventuala unire cu România, în care regimul Ceaușescu parcurgea ultimele luni de agonie. Într-o telegramă adresată Sovietului Suprem al URSS, FPM își reitera asigurările cu privire la "susținerea procesului de restructurare". Primul președinte al FPM a fost scriitorul Ion Hadârcă, ales la 10 septembrie 1989, într-un moment în care Frontul pregătea marele asalt asupra puterii comuniste de la Chișinău. Analistul Vitalie Ciobanu nota atunci, defel complezent: "FPM a monopolizat spațiul protestatar, prezentându-se, în momentele cheie ale luptei pentru emancipare, ca o forță omogenă, bazată pe susținerea poporului, cu care, pe drept cuvânt, se confundase. Însă, pe lângă grandoarea mitingurilor și adunărilor naționale, desfășurate sub egida Frontului Popular, la fel de cunoscut este și caracterul diluat al structurilor sale, generator de situații ciudate și paradoxuri penibile. Între ele, unul de marcă: cumularea de către aceeași persoană a postului de președinte al Consiliului Executiv al numitei formațiuni de opoziție și a funcției de secretar de partid (comunist) la Uniunea Scriitorilor."

În martie 1990, Hadârcă își anunță demisia din PCUS, prefațând neta schimbare de ton din iulie, când al doilea Congres al FPM adoptă o platformă univoc anticomunistă și antisovietică. Și de data aceasta, liderii erau obligați să se conformeze dorințelor mulțimii. Strada împinsese revendicările politice dincolo de limitele imaginației celor care populau pe atunci cabinetele.

"Valiza – gara – Rusia!"

La 7 noiembrie 1989, pentru prima oară în aproape 50 de ani, obișnuita paradă militară care marca, în capitala Moldovei sovietice, aniversarea revoluției bolșevice nu a mai putut avea loc. Frontul a organizat blocarea principalelor artere rutiere din Chișinău, iar comandanții trupelor în echipament de gală, descumpăniți, le-au ordonat soldaților să-și oprească defilarea. Retrospectiv, foștii scribi ai istoriografiei sovietice, astăzi ideologi ai moldovenismului visceral antiromânesc, cred a identifica un stil legionar în acea ciocnire fără vărsare de sânge între protestatarii anticomuniști și forțele de ordine: "Miliția a fost atacată de circa 500 de indivizi, care au rupt drapelele roșii, dând buzna în piață. Au scandat lozinci anticonstituționale, au răcnit, au fluierat () Puterea oficială s-a speriat, s-a ascuns. Se părea că neolegionarii au pus mâna pe capitala Moldovei. Se părea că, iată – iată, dau buzna românii."

Peste doar trei zile, la 10 noiembrie, sediul Ministerului de Interne este asaltat de mulțime, ca reacție la arestarea câtorva studenți care manifestaseră împotriva sărbătoririi zilei miliției sovietice. În viziunea românofobilor – încă un episod al violențelor renăscutei extreme drepte: "Hoardele frontiste bezmetice au incendiat clădirea. Au încercat să anine tricolorul lor. Așa a început în Republica Moldova nerespectarea legilor (), sfidarea Constituției, discreditarea instituțiilor oficiale, încurajarea dezmățului legionar, banditismul politic. Ca în România legionară din anii 1936 – 1940 (sic! – n.n.)" În aceeași zi, guvernul comunist emite un document în care afirmă că "acțiunile FPM sunt în contradicție cu statutul acestei organizații (...), duc la confruntări, violențe, ațâțarea vrajbei între națiuni și urii între oameni, ceea ce contrazice Constituția RSSM și legislația în vigoare."

Tot strada este cea care impune imperativul decolonizării și derusificării. Mitingurile sparg toate tabuurile pe care liderii politici erau tentați să le prezerve încă. Fără menajamente, alogenilor li se strigă, în rusește, pe înțelesul lor, *"Cemadan – vozgal – Rassia!"* ("Valiza – gara – Rusia!"), iar conaționalilor "Nu uita că ești român, nu uita că ești stăpân!"

Acesta e momentul în care și Moscova își înăsprește tonul. Inițial, ea se arătase relativ indiferentă la apariția fronturilor populare din republici, dar, când acestea se erijează în reprezentante ale comunităților naționale, PCUS intervine și le atacă pentru că încalcă flagrant cadrul instituțional. El ține să le amintească frontiștilor că republicile lor sunt state componente ale Uniunii Sovietice, iar singurul organ de conducere în imperiu este Partidul. Pentru menținerea acțiunilor fronturilor în limite rezonabile, metropola se sprijină, în primul rând, pe antenele sale locale – partidele comuniste republicane. Or, la fața locului, comuniștii ezită. Ei înțeleg că societatea înclină de partea fronturilor și că, menținând o linie intransigentă, activul de partid riscă să fie complet respins de opinia publică, în percepția căreia nu e decât un instrument al puterii centrale. Societatea pare să fi înțeles că democrația înseamnă și soluționarea problemei naționale și că, pentru orice mișcare autentic democratică, prioritară este lupta pentru autodeterminare. De aceea, în ajunul primelor alegeri legislative din republici, în Basarabia "simpatia majorității populației se afla de partea FPM și a liderilor acestuia."

Scrutinul de la 25 februarie și 10 martie 1990 trimite în Parlament 130 de frontiști, care ocupă mai mult de o treime din cele 380 de fotolii de deputat. O victorie aparentă, pentru că, printre ei se numără mulți președinți de colhozuri și sovhozuri, care dețineau pârghiile puterii locale și care vor sfârși prin a se distanța de Front, fondând grupul

parlamentar "Viața Satului" – embrion al viitorului Partid Democrat Agrar, la putere între 1994 și 1998 și vârf de lance al romånofobiei romånofone. Aripa radicală a Frontului, fidelă liniei politice grație căreia câștigase alegerile, își rezervă, atunci, dreptul "de a supune criticii atât acțiunile reprezentanților săi, aleși sau numiți în funcții de răspundere, care se abat de la platforma – program a FPM, cât și organele puterii de stat în întregime". Până la sfârșitul mandatului de parlamentar, doar 28 dintre cei 130 de deputați vor rămâne credincioși liniei inițiale a Frontului.

Atitudinea tranșant anticomunistă (în vara lui 90 o modificare de statut stipulează clar incompatibilitatea dintre apartenența la Front și păstrarea carnetului de membru PCUS) are ca efect îndepărtarea unei părți a electoratului, dar și plecarea unor figuri care păreau să se suprapună curentului de renaștere națională. Incapabili să opteze, încremeniți într-o ambiguitate comodă, scriitorii Leonida Lari, Ion Druță, Grigore Vieru și Dumitru Matcovschi – fondatori ai Mișcării democratice originare – sunt excluși din FPM la sfârșitul lui august 1990. Cu excepția lui Matcovschi, rămas la Chișinău și devenit un anticomunist tot mai virulent (motiv pentru care a și fost victima unui atentat camuflat în accident de circulație), ei vor dovedi, ulterior, că mai aproape le era, de fapt, carnetul roșu. La București, Lari va ajunge parlamentar peremist, iar Vieru – "basarabeanul de serviciu" al stângii pesemiste și pedeseriste, în timp ce, de la Moscova, Druță (care, de la o vreme, se crede Apostolul Pavel) nu va obosi să deplângă "rătăcirea naționalistă" de la sfârșitul anilor 80. În momentul excluderii, el decreta că, "deși FPM are merite deosebite în declanșarea procesului de democratizare a societății, între timp a devenit o organizație extrem de rigidă și categorică, pe când Partidul Comunist este o formațiune foarte solidă, cu tradiții îndelungate, în care muncesc oameni onești, și căreia ar fi nedrept să-i întoarcem spatele." Apostolul Pavel nu era în stare să treacă peste litera de evanghelie a perestroikăi.

"Vreau reîntregirea țării! – așa i-am cucerit pe frontiști"

Frontul nu a guvernat, practic, decât un an. La 25 mai 1990, conducerea cabinetului de la Chișinău, format în urma alegerilor din februarie – martie, îi este încredințată lui Mircea Druc, unul dintre exponenții aripii radicale a partidului. "Singurul premier republican anticomunist", Druc și-a convins omologii să semneze tratate bilaterale peste capul și chiar împotriva Kremlinului. Pentru el, descentralizarea reală însemna cooperare directă, pe orizontală, fără acordul lui Gorbaciov. Această "undă seismică, de dezagregare a imperiului", a început cu semnarea, în septembrie 1990, a tratatului Chișinăului cu Federația Rusă, și a continuat cu acorduri similare între Republica Moldova și, respectiv, Estonia, Lituania și Georgia. Deși, de două ori pe săptămână, Druc era convocat la Kremlin, pentru "planiorkă" (ședințe unionale de planificare economică), a preferat să meargă în România, Italia sau Statele Unite, căutând pretutindeni alternative la piața sovietică.

În plan intern, Druc s-a străduit să demanteleze articulațiile sistemului sclerozat al economiei planificate, a încurajat inițiativa particulară și investițiile străine, a lansat, în premieră, ideea reformei administrative prin care cele 40 de raioane, păstorite de un imens aparat birocratic parazitar, ar fi urmat să se transforme în doar câteva județe. A insistat ca recruții basarabeni să-și satisfacă stagiul militar în republică și i-a chemat acasă pe ofițerii de etnie română din Armata Roșie. A românizat poliția și, atât cât era posibil, KGB-ul de la Chișinău, încercând să le transforme,

din componente ale aparatului represiv, în forțe de ordine și legalitate. S-a luptat fără menajamente cu nomenclatura locală, anulându-i privilegiile care o transformaseră într-o peliculă autistă, desprinsă complet de grijile și speranțele organismului social. A încercat să reprime focarele separatiste din Transnistria și Găgăuzia teleghidate din metropolă și care, dacă ar fi fost eradicate la timp, nu ar fi devenit entități ieșite astăzi, practic, de sub controlul Chișinăului.

N-a rezistat decât 360 de zile. În virtutea obișnuinței, Kremlinul a lansat un ultimatum prin care îi cerea președintelui Mircea Snegur "să scape de Druc". Demiterea lui Mircea Druc însemna, în acel moment, confruntarea la Chișinău a două opțiuni diametral opuse: cursul spre independență, inclusiv reîntregirea cu țara, și respectiv, orientarea pro-sovietică.

Șeful KGB-ului republican, Tudor Botnaru, se confesa atunci: "M-a sunat șeful, Kruicikov, a spus să-l dau jos pe Druc. Am zis că nu pot. Tineretul e cu Druc. Dacă-l dau jos acum, iese război civil."

Așa că au ales calea legală. Deputații, între care, deși fuseseră o treime, frontiștii nu mai reprezentau nici zece procente, l-au demis pe premierul "care nu le plăcea nu pentru că nu făcea nimic, ci pentru că le era teamă că ar putea reuși."

În octombrie 1991, Frontul trece, oficial, în opoziție. La consfătuirea republicană a partidului s-a apreciat că prezența câtorva membri ai FPM în structurile de conducere ale Parlamentului nu făcea decât să alimenteze confuzia și ideea greșită că Frontul ar mai fi o formațiune guvernamentală. Pentru a pune capăt acestei ambiguități și pentru a se desolidariza de acțiunile președintelui Snegur, FPM s-a declarat în opoziție față de "monstruoasa coaliție constituită din foști nomenclaturiști de partid, președinți de colhozuri și foști adepți ai Frontului Popular."

Rezoluția adoptată atunci pleda pentru o republică parlamentară, "singura formă de guvernământ care ar asigura păstrarea unui climat democratic și ar înlesni consolidarea unor structuri politice și economice în stare să garanteze tranziția la o societate liberă".

Al treilea congres al partidului, programat la jumătatea lui februarie 1992, a luat decizia transformării formațiunii în **Front Popular Creștin – Democrat**, care își asuma, de data aceasta explicit, condiția de avanpost al dreptei basarabene. În plus, acum este formulată deschis opțiunea unionistă, cu care Mircea Druc câștigă șefia partidului. "Indicatorul Istoriei arată spre Unire" - s-a spus acolo.

Pentru că vedeau altfel, ceva mai târziu, câțiva dintre frontiștii proeminenți, în frunte cu fostul președinte Ion Hadârcă și cu scriitorii Vladimir Beșleagă, Nicolae Dabija și Valeriu Matei, au preferat să fondeze un Congres al Intelectualității pe care îl vor tranforma, finalmente, în actualul Partid al Forțelor Democratice. Fără să-și renege, neapărat, trecutul comun cu cel al radicalilor rămași în Front, ei sunt promotorii unei drepte basarabene edulcorate, călduțe, interlocutori la fel de amabili ai Regelui Mihai și ai lui Ion Iliescu ori Adrian Păunescu

"Noi deja am învins!"

Potrivit ideologilor săi, Frontul a optat pentru *doctrina democrat–creștină* pentru că angajamentul politic al românilor vine din credința lor în Dumnezeu și din convingerea că o societate nu se poate împlini fără credință, că doar morala creștină poate feri politicul de degenerare totală și cinism degradant. În al doilea rând, deși partidul s-a constituit în 1989, doctrina sa are la temelie un *tradiționalism* care

pleacă din perioada antebelică, în cursul căreia formațiunile de orientare națională, democratică, au fost favoritele electoratului basarabean. De aceea, valorile supreme ale FPCD sunt *familia, biserica și neamul*. Totodată, *discursul Frontului este unul prin excelență pro-occidental* și democratic, considerându-se că doar un regim constituțional, bazat pe sufragiul universal, este în măsură să mențină echilibrul social și să dea efectiv expresie voinței naționale.

În elaborarea concepției asupra politicii externe, FPCD pleacă de la premisa că singurul pericol exterior ce amenință existența Republicii Moldova ca stat independent vine de la Răsărit, dinspre Moscova, care a urmărit, întotdeauna scopuri expansioniste. De aceea, desprinderea completă de imperiu, păstrarea integrității teritoriale și realizarea idealurilor de libertate și unitate națională constituie un obiectiv major, o cauză sfințită de sângele vărsat în conflictul de pe Nistru de membrii și simpatizanții Frontului.

FPCD apreciază că însăși existența Republicii Moldova este o premisă esențială pentru reunirea cu România. Partidul nu se consideră un adversar al existenței statului, ci un apărător al acestuia. Mai mult decât atât, Frontul se definește drept singura formațiune capabilă să confere Republicii Moldova dimensiunea politică naturală, fiindcă însuși caracterul românesc al statului poate conduce la reîntregirea națională. De asemenea, Unirea va fi, în mod obligatoriu, "rezultatul competiției politice libere și a sufragiului universal". Pentru realizarea acestui deziderat, FPCD urmărește cucerirea legală a puterii de stat, în cadrul jocului democratic. Până la realizarea acestui ideal, prezența Frontului pe scena politică basarabeană are valoarea unui factor protector pentru elementul etnic românesc dintre Prut și Nistru.

În domeniul acțiunii imediate, Frontul urmărește crearea premiselor politice pentru reîntregirea națională; distanțarea Republicii Moldova de CSI și integrarea ei în lumea liberă; descătușarea inițiativei particulare și împroprietărirea țăranilor cu pământ; reașezarea educației naționale pe temeliile creștine; înlăturarea pe cale legală a Puterii, considerate "anacronice și neocomuniste".

Chiar o examinare sumară a doctrinei Frontului confirmă că acesta "nu seamănă și nici nu se confundă în vreun fel cu alte partide din Republica Moldova."

Dar congresul din februarie 1992 înseamnă nu doar construirea unei identități aparte în Basarabia,ci și un discurs adresat în exclusivitate Patriei. Frontul este primul partid cu piloni de susținere pe ambele maluri ale Prutului, pentru că își deschide porțile și cetățenilor români. Primii frontiști de la București sunt președinta Alianței Civice, Ana Blandiana, și deputatul național – țărănist Ioan Alexandru. Considerând spațiul politic din cele două state românești o arenă unică, frontiștii își trimit liderul, pe Mircea Druc, să candideze la președinția României. La 27 septembrie 1992, o rezoluție a FPCD afirmă: "Prin participarea noastră la alegerile din țară, am demonstrat, încă o dată, lumii întregi, că România își refuză statutul de țară dezmembrată. Aceste alegeri vor intra în istoria noastră ca un preludiu al Reîntregirii. Indiferent de rezultatele scrutinului, noi deja am învins! Pentru că niciodată nu ne-am pierdut credința în Dumnezeu și încrederea în vigoarea națiunii române".

După ce Druc a rămas la București, la conducerea FPCD a venit Iurie Roșca, unul dintre animatorii mitingurilor tălăzuitoare care au transformat Chișinăul dintr-un oraș sovietic într-un spațiu al revoltei românești. După o opoziție încăpățânată față de guvernarea agrariană, Frontul și-a asumat rolul de agent electoral al lui Mircea Snegur la

prezidențialele din decembrie 1996. "La București, toată lumea, de la Ilici și Lari până la Emil, ne-a spus să mergem cu Snegur" – se confesa, recent, Iurie Roșca. Alegerile le-a câștigat Petru Lucinschi, un nostalgic al Uniunii și un adversar natural al unioniștilor. Dar Frontul a știut să transforme înfrângerea candidatului său într-o victorie proprie: "Poate cea mai bună postură după alegerile prezidențiale o are Frontul Popular Creștin Democrat condus de Iurie Roșca. Extrem de strict organizat, pe o structură ierarhică de factură autoritară, cu o dezvoltare policentrică care îl face imposibil de manevrat din exterior, Frontul este partidul cel mai bine dezvoltat în teritoriu, el profitând din plin de lipsa de structuri a Partidului Renașterii și Concilierii al lui Mircea Snegur și preluând întreaga campanie prezidențială cu propriile structuri ( ) Are cea mai clară construcție în teritoriu și domină autoritar piața politică din Republica Moldova. Fără a se grăbi spre putere, FPCD este alcătuit din oameni tineri, care au timp să aștepte și nu riscă nici un fel de compromis care le-ar putea vicia viitorul, deși au dovedit aptitudini pentru negociere ( ) FPCD pleacă din bloc–starturi ca un favorit detașat, în ciuda piedicilor ce urmează a fi puse ( ) Acesta este cel mai mare câștig pentru ideea românească, el justificând afirmația că românismul a câștigat alegerile prezidențiale, chiar dacă și-a împărțit victoria cu un președinte filorus."

"Derusificare completă!"

"Toamna a fost a lor, primăvara va fi a noastră!" – prevesteau politicienii pro-occidentali înaintea alegerilor legislative din martie 1998, la care participau, în premieră, Partidul Comunist, proaspăt relegalizat, după ce, în urma puciului din 1991, fusese scos în afara legii.

Și, într-adevăr, neobolșevicii n-au putut transforma aceste alegeri într-un nou 7 noiembrie. Ei au obținut 30% din voturi, în condițiile în care ponderea populației alogene este de circa 35 de procente, iar în rândurile etniei majoritare există, încă, destui nostalgici ai confortabilei stagnări brejneviste. Voturile electoratului românesc s-au împărțit între Mișcarea pentru o Moldovă Democratică și Prosperă (un nume ca un slogan, sub care se adunaseră atunci suporterii președintelui Lucinschi, cărora le-au revenit 24 dintre cele 101 locuri de parlamentari), Partidul Forțelor Democratice al lui Valeriu Matei (11 locuri) și Convenția Democratică din Moldova (26 de mandate). Locomotiva CDM a fost Frontul, care a trebuit să împartă succesul relativ al acestei coaliții electorale cu PRC-ul lui Snegur și cu alte câteva mici formațiuni reformiste care, în Convenția de la Chișinău, jucau rolul și aveau ponderea partidelor ecologiste de buzunar din cea de la București. Frontiștilor le-au revenit doar nouă locuri eligibile, astfel încât ei au rămas, în linii mari, la nivelul de reprezentare parlamentar de care beneficiaseră și după alegerile din 1994, când rata electoratului explicit unionist fusese de circa zece procente.

Însă, după redistribuirea mandatelor, impusă de pragul electoral din pricina căruia aproape un sfert dintre voturi nu s-au mai regăsit în tabloul legislativului, comuniștii au devenit vioara întâi în Parlament, ocupând 40 de fotolii. Pentru izolarea lor igienică, MMDP, CDM și PFD s-au coalizat într-o Alianță pentru Democrație și Reforme, asigurând majoritatea parlamentară pentru guvernele conduse de Ion Ciubuc și Ion Sturza. După model dâmbovițean, această "alianță împotriva naturii" și-a împărțit responsabilitățile potrivit unui algoritm pe baza căruia Frontului i-au revenit două portofolii. A renunțat la ele și a votat, alături de comuniști, demiterea lui Sturza, în

toamna lui 1999. Dar rațiunile votului au fost diferite: pe bolșevici îi deranjau tocmai "democrația și reformele", pe frontiști îi exasperase proliferarea corupției, pentru care aceste valori deveniseră doar un paravan onorabil. Scandalurile ale căror personaje principale erau miniștrii Apărării și Privatizării l-au silit pe Roșca să se distanțeze de coaliția ce le tolerase. Frontul se izola cu bună știință pe scena politică, în numele unui stil "al mâinilor curate" care-l individualiza o dată în plus.

Oricum nu putea fi un partener comod pentru partidele născute de Snegur și Lucinschi, cele care administraseră, de fapt, Moldova independentă, adâncind decalajele dintre o populație tot mai pauperă și o nouă/veche nomeclatură ce-și păstrase neștirbit standardul de trai și chiar îl amplificase, în contextul unei tranziții buimace și fără reguli.

Or, pentru frontiști, "tranziția ar fi trebuit să înceapă cu Legea Lustrației". În răspăr cu tăcerea complezentă care înconjoară crimele KGB în întregul spațiu ex-sovietic, creștin–democrații afirmă, în preambulul inițiativei lor legislative, că "mecanismul care ar asigura eliberarea societăților posttotalitare de influența nocivă a fostelor servicii secrete ( ) este un element indispensabil al procesului de democratizare și de edificare a unei societăți transparente, în care puterea politică își exercită mandatul în văzul opiniei publice și sub controlul societății civile." Ei consideră că aceste valori "vor fi mereu periclitate de influențele oculte ale grupurilor de presiune formate din elementele fostei elite de partid și de cadrele KGB, care au degenerat, astăzi, în grupări oligarhice și mențin controlul asupra unor sectoare întregi ale economiei naționale. Totodată, aceste grupări practică șantajul politic ca formă de presiune asupra unor factori de decizie care, din teama de a nu fi desconspirați ca foști agenți secreți, execută cu docilitate indicațiile lor, materializate deseori în trafic de influență și protecționism, cu tendința acaparării întregii puteri în stat." Ofensiva Frontului împotriva sechelelor kaghebismului are și o dimensiune națională, pentru că structurile fostului aparat represiv comunist acționează ca o mafie transrepublicană, care menține și consolidează legăturile economice dintre fostele gubernii ale imperiului și, implicit, dependența Basarabiei față de metropola răsăriteană.

În lupta lor pentru decolonizare, creștin–democrații au deschis mai multe fronturi, pentru că ea presupune, în egală măsură, combaterea economiei mafiotizate, ca și a panortodoxismului inspirat de Moscova. Frontul a fost singurul partid care și-a asumat, fără ezitare, cauza Mitropoliei Basarabiei, aflată sub autoritatea spirituală a Patriarhiei Române. Înființată în perioada interbelică, desființată de sovietici în 40 și reactivată în 1992, Mitropolia, păstorită de IPS Petru Păduraru de la Bălți, este considerată de autorități doar o mișcare schismatică în sânul Mitropoliei Moldovei, supusă Patriarhiei ruse. Nerecunoașterea ei a generat un lanț de abuzuri împotriva clericilor și a celor circa un milion de enoriași, care, asemenea primilor creștini, sunt nevoiți să-și practice religia în condiții de cvasiclandestinitate. Grație demersurilor deputatului creș-tin-democrat Vlad Cubreacov, consilier al Mitropolitului Petru, cazul a intrat pe agenda Curții Europene a Drepturilor Omului de la Strasbourg, unde, la 7 aprilie, a început examinarea dosarului. Cubreacov este convins că Mitropolia Basarabiei va avea câștig de cauză și că, astfel, justiția mundană va consfinți temeinicia canoanelor bisericești care stipulează că turma are nevoie de păstori din același neam. Deși profund religioși, creștin–democrații de la Chișinău fac distincția între "preoții neamului și popii

Moscovei" și refuză tutela "armatei a cinsprezecea, în sutană", grupată în jurul mitropolitului colaboraționist al Moldovei, Vladimir Cântăreanu.

Tot de refacerea vechilor articulații ale organismului social basarabean ține și sprijinul pe care Frontul îl acorda Cartelului țărănesc "Sfântul Gheorghe", condus de deputatul creștin–democrat Valentin Dolganiuc. Vârf de lance al renașterii satului românesc basarabean, Cartelul grupează fermieri particulari, pe care îi apără de abuzurile unei administrații agrariene cu apăsate nostalgii colhoznice.

Înțelegând că, astăzi, un război politic se câștigă, în primul rând, pe teren mediatic și cultural, liderul creștin–democrat Iurie Roșca pledează pentru o derusificare completă în învățământ și pentru adoptarea unor măsuri de protecție pentru cartea, publicațiile și canalele de radio și de televiziune românofone. Pentru el, păstrarea în programa obligatorie a limbii ruse în școli, viitura de tipărituri rusești de pe piața cărții, recepționarea fără restricții a canalelor moscovite sunt forme ale perpetuării ocupației străine. Roșca apreciază că, în acest moment, cel puțin, bilingvismul basarabenilor este un handicap, iar viitorul trebuie să însemne înlocuirea idiomului imperial cu limbi de circulație universală care să ușureze reorientarea spre scara de valori europene.

Din aceeași perspectivă, frontiștii cred că menținerea Republicii Moldova în structurile CSI transformă orice declarație prooccidentală în care se exersează restul clasei politice într-un exercițiu retoric gratuit. "Ca membru al CSI, republica este bântuită de insecuritate politică, destrămată teritorial și înregistrează o cădere economică fără precedent." – avertizează Roșca, pledând pentru părăsirea Comunității. La rândul său, editorialistul oficiosului țARA, Petru Bogatu, sublinia, după alegerea la Kremlin a lui Vladimir Putin: "CSI e un joc riscant. Dacă nu ieșim din el azi, mâine ar putea fi târziu. Pentru Putin, CSI devine un instrument de refacere a măreției Rusiei de odinioară. Volens – nolens, ea se va transforma dintr-un club de discuții sterile, cum este astăzi, într-o conspirație care va servi planurile revanșarde ale Kremlinului." De asemenea, frontiștii prevăd că "denunțarea Acordului și Statutului CSI va impulsiona relațiile de parteneriat bilateral ale Republicii Moldova și va deschide țării noastre o perspectivă clară de integrare europeană."

Orientarea prooccidentală a Frontului Popular a fost, până la urmă, validată și de cancelariile apusene. La sfârșitul anului 1999, Frontul, devenit **Partid Popular Creștin–Democrat**, este admis în Internaționala Democrat – Creștină, iar reprezentanții săi la Strasbourg sunt cooptați în grupul popular (conservator) al Adunării Parlamentare a Consiliului Europei. Era o premieră la Chișinău, unde restul partidelor, fie că își spun social – democrate, liberale sau ecologiste, n-au reușit să-și convingă omologii ideologici din Apus că sunt compatibile cu exigențele europene. Or, tocmai îndelung criticata "rigiditate", tocmai mult incriminatul "extremism" al creștin democraților s-au dovedit cartea câștigătoare pe planul imaginii externe. Nu mai puțin importantă a fost relația privilegiată dintre creștin democrații basarabeni și cei de la București, care au pledat cauza conaționalilor lor la reuniunile Internaționalei.

Totuși, proeuropenismul PPCD nu este unul mimetic. "Noi nu suntem politicieni–maimuțe, suntem români și punctum!" – și-au rezumat frontiștii atitudinea față de recent parafatul Tratat de cooperare și parteneriat privilegiat dintre România și Republica Moldova. La Chișinău, au fost singurii care au anunțat că nu vor vota ratificarea textului, "fiindcă nu putem semna un

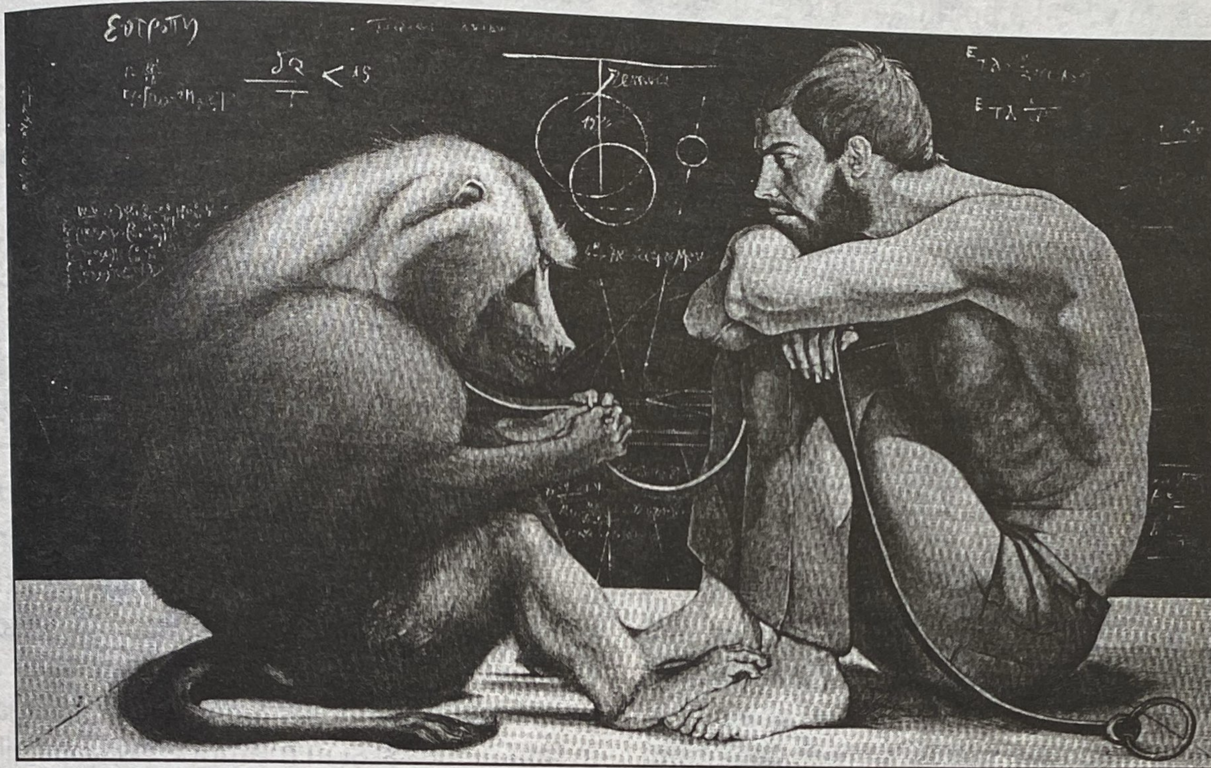
tratat cu noi înșine" (Iurie Roșca). Deși Occidentul a salutat elaborarea acestui document și rapiditatea cu care s-au derulat formalitățile diplomatice, conducerea PPCD mărturisește, într-un memoriu adresat președintelui Emil Constantinescu, că nu înțelege "de ce România nu încearcă să-și afirme și să-și promoveze energic interesele naționale, nu numai să se conformeze unor cerințe – standard, reale sau imaginare." PPCD deplânge absența din text a oricărei referiri explicite la Pactul Ribbentrop – Molotov, ca și a menționării clare a "identității naționale și a unității etnolingvistice românești, ca element definitoriu pentru profilul etnic și cultural al celor două entități statale."

Vechii frontiști reflectau, din nou, sentimentul de descumpănire al celor pe care-i reprezintă politic: electoratul fidel ideii unioniste, bătrânii veterani ai Armatei Regale Române, victimele represiunii staliniste, țăranii care au redeprins gustul proprietății asupra pământului, clericii și enoriașii care se vor parte a Bisericii Neamului, dascălii hotărâți să reromânizeze Basarabia în școli, cărturarii care i-au apărat identitatea falsificată de ideologii internaționalismului și apoi ai moldovenismului, tinerii reveniți de la studii din România și dorind să se întoarcă acolo împreună cu întreaga lor provincie. O bază socială așezată, politic, la dreapta, și care își deleagă, de mai bine de zece ani, durerile și nădejdile tinerilor politicieni creștin democrați, singurii pe care îi crede în măsură să grăbească pulsul istoriei și să readucă lucrurile pe făgașul firescului: o Basarabie românească, într-o Românie europeană.

BOGDAN–IOAN MATEI

ETICA NOII DREPTE

"Ceea ce îl desparte pe om de animalitate, este cultura lui" - **Ion Biberi, savant român**

Persoana umană

Noua Dreptă, moștenind principiile vechii drepte tradiționale, dar confruntându-le cu spiritul timpului și perspectivele de ultimă oră din științele umaniste și cele ale viului, înceracă elaborarea unei viziuni antropologice compatibilă cu demnitatea persoanei umane.

Noua Dreaptă concepe raportul persoanei umane cu absolutul (metafizic și religios) prin intermediul unei *apartenențe*: la o cultură, la o comunitate de destin, la o formă particulară de istoricitate.

Apartenența este una din structurile esențiale care susțin identitatea omului cu sine. Persoana umană se deschide ca destin în și prin misterul acestui dat al apartenențeie etno-culturale. Acest dat reduce la tăcere orice justificări ideologice sau explicații teoretice. El ține de ordinea vieții.

Denunțăm desfigurarea modernă: asimilarea persoanei umane, ființă complexă, într-o clasă economică (reducționism marxist: ori patron, ori proletar), într-o ficțiune iluministă (individul dincolo de rasă, religie și limbă al republicii universale a drepturilor omului, cetățeanul mondial, homo economicus).

Noua Dreaptă afirmă că omul este primordialmente o ființă a unicității și, simultan, a continuității. Persoana umană apare astfel ca o ființă unică în raport cu restul speciei, de o specificitate irepetabilă în timp, de un mister singular, viziune ce poate fi susținută de la argumentul biologic (amprenta genetică) până la cel religios creștin (teologia chipului persoanei). În același timp, persoana umană este o făptură purtătoare a mesajeloc memoriei etno-colective. Ea continuă acest mesaj ancestral, este, deci, un purtător valoric al unei moșteniri trans-personale lăsate de strămoși în grija lui.

Noua Dreaptă consideră că misiunea generației care înfruntă, după comunism, riscul alienării din partea globalizării din

mileniul III este aceea de a reafirma această stare cât se poate de firească a existenței umane: dependența etno-culturală (înrădăcinarea spirituală într-o configurației geografică, într-o catenă a continuității istorice, în vibrația spirituală a unei tradiții).

Omul modern a funcționat ca "zoon politikon" într-o inadmisibilă stare de vid spiritual. Existența sa personală și cea comunitară nu mai este orientată nici de spiritul tradițiilor, nici de vreun sens metafizic sau religios. De aici și nevoia lui nesatisfăcută de sacralitate. Profitând de acest deficit, ideologiile modernității (socialismul și liberalismul, ideologia drepturilor omului), în variantele lor democratice sau totalitare, au manipulat acest ultim strat al conștiinței persoanei umane: religiozitatea, ipostaza lui homo religiosus. Numai așa se poate explica azi recursul pios al maselor mapamondului față de Declarația Universală a Drepturilor Omului ca la o dogmă laică a unei "religii" universaliste. Numai așa putem înțelege patosul biblic al președintelui american Woodrow Wilson care vorbea despre instaurarea pe întreaga planetă a modelului democrației americane în termenii unei camapanii de rapidă evanghelizare a tuturor popoarelor lumii.

Asistăm la extinderea la scară globală a duhului contagios al liberalismului economic. Deși pretinde că a învins printr-o anume superioritate morală comunismul, el generează, la rândul lui, o aceeași viziune reducționistă asupra omului, un alt fel de uniformizare egalitară a persoanelor umane. Un ou tip antropologic se prefigurează. *Homo planetarius*: insul golit de orice sentiment al apartenenței la o etno-geografie spiritualizată (peisajul nașteruii și al culturii), la o comunitate de destin. Devenită simplu consumator, o entitate statistică în strategia de marketing a multinaționalelor, acest homo planetarius este locuit de interese strict economice.

Codul onoarei și etica sacrificiului

Persoana umană se confruntă cu situații-limită care cer efort eroic. În fața acestor situații, ea trebuie să dea un răspuns definitiv: dăruirea totală a facultăților sale excelente: curaj, maximum de energie și de implicare, sfidarea morții.

Devenită în lumea modernă străină ei însuși, persoana umană decade din sfera codului onoarei, tipică societăților pre-moderne, în special evului mediu. Printr-un gest eroic, persoana umană are șansa să recucerească o poziție privilegiată, în fața ei însăși și în memoria comunității de apartenență. Situația este similară unei conversiuni: de la statutul ingrat de ființă a naturii (în care predominante sunt instinctul de conservare, inerția și automatismele de masă) la ipostaza miraculoasă de Copil al Spiritului. Este vorba de o mutație ontică ca urmare a acestei probe inițiatice a sacrificiului eroic. Omul moare pentru biologie și se naște a doua oară pentru Spirit. Omul este ceva mai mult decât propria lui viață. Unul din rosturile lui fundamentale este să aspire la acel ceva care îl depășește, dar care se află în străfundurile lui: chipul divin indestructibil ascuns înlăuntrul fiecăruia dintre noi.

Existența persoanei umane se consumă în mizul istoricității. Aici se află tatrul luptei cu sine, al luptei cu forțe distructive din afara ei. Istoria devine câmpul de desfărurare a maximelor potențailități ale acestei ființe teandrice care este persoane umană (omenesc, prea omenesc, dar și natură divină).

Noua Dreaptă denunță aberațiile din teoriile marxistă și liberală despre sensul devenirii istorice a națiunilor. Potrivit acestora, acest sens istoric este trasat de legi și de interese de ordin eminamente economic. Împotriva lor, Noua Dreaptă susține că destinul istoric al unei comunități este imprimată de impulsuri de ordin spiritual prin care se urmărește transfigurarea existenței și continuarea unei tradiții etno-culturale.

Entuziasmul războinic al omului

A fi liber presupune să existi, la un moment dat, în concubinaj cu delirul elementarului. Trebuie să deviii elementarul însuși educat printr-o siderurgie a spiritului. Animale frenetice, traversând la repezeală jungla vieții, oamenii manifestă un fel de apetit carnasier. Acest straniu apetit nu se traduce prin foamea de carne, ci prin foamea metafizică de putere ("Will zum Macht", voința-de-putere nietzscheeană).

Liberalismul economic a caricaturizat principiul vital enunț at mai sus. El a exaltat individualismul până la cea mai meschină consecință: după o dură concurență pe criterii economice (aici liberalismul a caricatutrizat până și noțiunea darwinistă de "*struggle for life*" - lupta pentru supraviețuire - n.r.), urmează , ca o consecinț ă concretă , vizibilă, izolarea individului în capsula confortului, văzută ca supremul triumf.

Asistăm la triumful unei etici analgezice Iată rezultatele aplicării ei la scară planetră.

1. Abandonarea eticii tragice: incapacitatea de a consolida în noi înșine, prin efort eroic, un "imperiu interior" al excelenței. "*O societate fără tragic se*

Sentimentul combativ manipulat în scopuri distructive de propaganda celui de-al III-lea Reich

intoxică", spune la un moment dat Jean-Marie Domenach. De aici și "sărăcia Timpului" (Zeitdurftichkeit) pe care o respiră Modernitatea. "*Timpul este sărac*-spune Heidegger-*deoarece ii lipsește starea de neascundere a esenței durerii, morții și iubirii.*"

2. Adoptarea unei etici analgezice reproducând î n serie, conform modelului pe care îl propune, *tipologia burghezului-creștin* (ateu, de fapt) *occidental* în varianta sa ultimă, cibernetică: aservirea tehnologică a lui zoon politikon, prin manipularea mediatică, a lui homo religiosus, și, prin noile tehnici ale ciber-sexului, ale lui zoon erotikon).

3. Înlocuirea concepției polemologice ("polemos", în grecește "conflict", "efort combativ", "polemică") despre existențele individuale și colective cu o viziune irenică (irenia, în grecește "pace") asupra existenței.

Raționalizarea excesivă a comportametelor civice și politice în democrațiile de masă occidentale, bazate pe principiul matematic al reprezentativității și cel legalist al delegării puterii, a fost posibilă și prin

penetrarea conștiințelor cu retorică securitară, abundentă în discursurile politice moderne.

Arhaicul exploziv al unei ființ e cu adevă rat cuceritoare contrazice orice utopie moralistă "*Idealurile sunt lașități*-spune Oswald Spengler-*(...) Din operele lor s-ar putea strânge o colecție nostimă de maxime pe care ni le-au scă pat uneori despre bestia om.*"[1]

Albert cel Mare, biolog celebru al Evului Mediu, observa că una din umorile primordiale ale ființ ei umane este *vis irascibilis*, adică ceea ce am numi " imboldul spre agrsiune". "*Suntem cu toții asasini potențiali*"[2], scria P.G. Zimbardo, iar etologul englez Robert Ardrey susț ine că î nainte de a fi un homo sapien sapiens, fința umană este un *homo pugnax*, adică o "*ființă care se comportă ca un animal de pradă înarmat*"[3].

O anume exuberanță "fascistă " irumpe permanent în noi. În 1955, etologul austriac Konrad Lorenz scria în cartea sa "Über das Töten von Artgenossen" ("Despre uciderea celor din aceeași specie") că omul civilizat de astăzi suferă de o defulare insuficientă a instinctelor agresive: "*selecția intraspecifică a cultivat în omul preistoric un instinct de agresivitate pentru care nu se găsește în societățile actuale suficiente supape.*"[4]

Ceremonie catolică în Spania

Definiția pe care o dă Spengler omului, ființă care reeditează interior elanul animalului de pradă , pe care însă îl transfigurează în creație, grație confruntării cu destinul, trimite și ea la imaginea unui luptător care "*cunoaște beția sentimentului pe care îl ai atunci când cuțitul pă trunde în corpul dușmanului și când mirosul sângelui și gemetele biciuiesc simțurile triumfătoare*"[5].

Sentimentul tragic al vieții și istoria

A-ți asuma sarcina istoriei deschise înseamnă, înainte de toate, a deveni conștient de faptul că centrul de gravitație al istoriei manifestă un caracter aleatoriu. Nimeni nu îl poate adjudeca definitiv, nimeni nu îl poate monopoliza veșnic.

A traversa o istorie deschisă înseamn a-ți asuma lucid tragedia existenței în timp. Sentimentul tragicului este însă una din caracteristicile naturilor aristocrate. O autentică aristocrație nu refuză istoria, ci o devoră în chip delicat. A fi subiect creator de istorie presupune voința de a crea istorie și, concomitent, trăirea până la capăt a sentimentului tragic al vieții.

Popoare întregi sunt instigate la *abandon istoric*. Ele sunt determinate să accepte că istoria are un sens prestabilit, o fatalitate intrinsecă. În consecință, orice efort de a descoperi o cale proprie ("sonderweg") devine inutil, chiar hilar. Consecinț ele: refuzul luptei, pacifism ipocrit camuflând autenticul inamic: diktatul puterilor economice, aliate cu o castă militară supertehnologizată , devenită un soi de birocrație înarmată care menține pe căi artificiale pacea. "Mecanica împotriva istoriei", cum spune Domenack, încearcă să

[1] *Oswald Spengler "Omul s i filosofia viet ii", Editura Aion, Oradea, 1996, pg. 21.*
[2] S.A..Barnett: *"Biologie s î i libertate", Editura }tiint ifica , Bucures ti, 1995*
[3] idem.
[4] *Konrad Lorenz; "As a-zisul ra u/Despre istoria naturala a ra ului", Ed. Humanitas, 1998.*
[5] idem.

Faun dormind - starea de oboseala civilizațională

stopeze devenirea, identificarea cu ceva mai presus decât viața. Sau, după cum afirmă Fukuyama, *"lupta pentru recunoaștere, dispoziția de a risca viețile pentru o cauză puramente abstractă (...), toate acestea vor fi înlocuite de calculul economic, de creșterea nedefinită a soluțiilor tehnice, de preocupările relative la mediu și la exigențele unui consumator sofisticat(...) Suntem condamnați la liberalism pentru etrnitate..."*.

Cocepția polemologică despre existența în istorie (teoretizată filosofic și sociologic de Miguel de Unamuno, Ortega y Gasset, Benedetto Croce, Vilfredo Pareto, Oswald Spengler, Georg Simmel, Carl Schmitt, Georges Bouthoul, Julien Freund) atestă un caracter profund european prin rădăcinile ei în logosul elenic.

Modul tragico-mitic de cunoaștere și asumare a lumii, pe care omul europen îl manifestă cu o vitalitate nebănuită, acceptarea devenirii și a conflictului, transpar din partea elină a psyheei europene. *"Spiritul grec e o fatalitate, o permanență a sângelui spiritualității europene."*

Pentru greci, războiul avea o rațiune culturală, reprezenta posibilitatea victoriei ideii asupra biologicului, șansa evoluției în antiteză cu simpla inerție a supraviețuirii, prilejul auto-definirii prin confruntarea cu provocările destinului.

Obsesia sfârș itului istorei, starea de oboseala civilizațională a epocii post-industriale și a liberalismului totalitar în care trăim, se întemeiază pe ideea că libertatea nu se cucerește, ci că se moștenește ca un bun de patrimoniu garantat juridic. Este o concepție legalist-contractualistă despre libertate și nu una care să postuleze că libertatea este un fruct al efortului și agoniei.

Nu e nevoie să fi un militarist notoriu ca să realizezi ambiguitatea și doza de duplicitate implicate de noț iunea de "pace". Observarea universului, a metabolismului său, ne îndreptățește să credem că "pacea" nu constituie starea naturală a existenței. Dimpotrivă, conflictul ne apare ca motorul prim al acesteia, ca trăsătură a "normalității" vieții. Pacea reprezintă, în fond, o momentană amânare a consecințelor gata oricând să irumpă ca urmare a raporturilor

între diferite forțe. Pacea are o esenț ă dialectică .

Heraclit din Efes, filosoful grec întemeietor al dialecticii ca metodă de filosofare, afirma chiar că nu se poate ajunge la *ordinea universală* (unul din sensurile conceptului de *logos*), decât print-un conflict iminent, deoarece "toate se nasc din luptă". Nu există *o conș tiință a ordinii*, decât în măsura în care pre-există *o conștiință a caracterului agonic* al existenței. Fără polemos, nu există logos. "*Forțele care își fac lucrarea în istorie nu ascultă nici de o predestinare, nici de o mecanică , ci de un hazard al luptei*" (Michel Foucault).

Ordinea, Forța și Justiția

Un cosmos social bine organizat nu poate funcționa numai în virtutea democrației reprezentative și pe baza spontaneității mecanismelor economice ale pieței. Orice stat, în afara justiției, este dublat și de un aparat de ripostă care funcționează ca un sistem imunitar contra potențialelor pericole interne și externe.

Distincția între noțiunea de "Rechtsstaat" (satutul modern ca un concept eminamente juridic) și cea de "Machtstaat" (statul ca forță capabilă să reziste stărilor de beligeranță) demonstrează că orice comunitate articulată de un autentic *ordo*, înainte de a se afirma pe scena istoriei ca "stat de drept", trebuie să se dovedească aptă să îndeplinească funcț ia de "stat al forței".

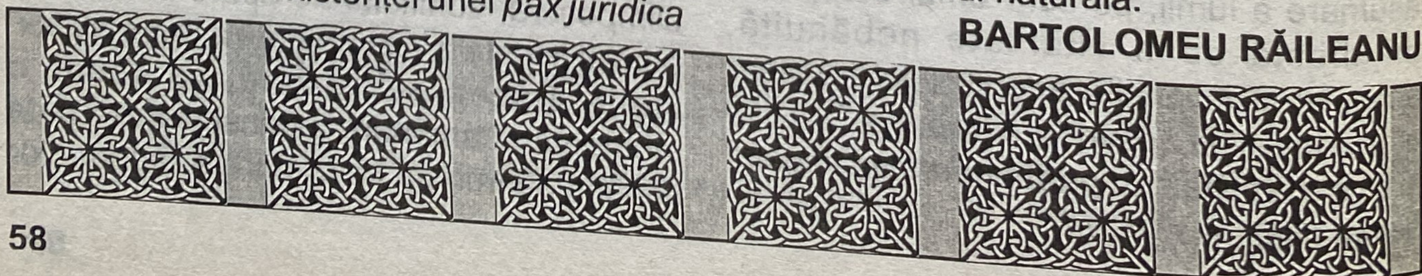
Într-un anume sens, în tragedia selecției istorice, forța precede dreptul, ceea ce nu implică necesarmente o preminență a acesteia asupra dreptului. Este o distincție crucială care marchează reflecția saupra istoriei moderne a conceptului de "stat". Atât Max Weber, cât și Carl Scmitt au analizat acest paradox al existenței unei *pax juridica* derivând din stări de excepționalitate, din situațiile dominate de permanente raporturi de forțe și de conflicte deschise în istorie. "*Scopul justiției este pacea, mijlocul prin care o atingem este lupta. Atâta timp cât justiția va fi ținta predilectă a atacurilor injustiției, justiția nu se vaputea abține de la luptă. Întreaga justiție din lume a fost rezultatul unei lupte. Orice regulă importantă a dreptului a trebuit să fie smulsă celor ce i se opuneau. Și, orice specie a dreptului unui popor, ca și cea a unui individ, presupune ca cel ce îl posedă să fie gata oricând să îl afirme prin prin forță* " (Rudolf Ihering-"Der Kampf und Rechts",Viena,1906)

Atâta timp cât mai există o pluralitate de destine colective, atâta timp vor exista, de asemenea, și conflicte inerente între acestea.Ele sunt generate de necesiatatea vitală a fiecă rui popor de a se auto-afirma ca un "*câmp stilistic*" (Lucian Blaga), ca o viziune singulară despre lume. Dialectica istoriei moderne a fost privată de dimensiunea polemică de tip spiritual.

Concepț ia polemologică despre existenț a în istorie a comunităților umane a cedat treptat locul unei concepții irenice: obsesia pacificării popoarelor prin confort economic ș i tehnologic, promovat de o civilizaț ie mondială standardizată. Acest lucru echivalează cu extirparea oricărui nerv viu al istoricității.Autenticul flux al istoricității este întrețesut de o multitudine eterogenă de conflicte între destinele colective.

Există o emergență dramatică de suflete individuale și colective pe axa timpului. Voința de a făuri un nume, un stil propriu de existență, se ciocnește (sau, dimpotrivă , intră în bună rezonanță) cu axa timpului. Ori de câte ori, în turbina temporalității, se conturează o personalitate colectivă puternică, un popor, de atâtea ori apare cu claritate o direcție, *un nou sens istoric*. El este rezultatul unui anumit destin colectiv în expansiunea lui naturală.

BARTOLOMEU RĂILEANU

REMEMBER

VASILE MARIN

"Din pustiul morții fizice, din sterpiciunea înghețată a iernii, ca și în primăvara trecută, ca în toate primăverile ce vor veni până la sfârșitul veacului, sufletele morților noștri înfloresc și ne zâmbesc parfumat, în cimitire sau pe coline, din câmpurile pe care au căzut fulgerați de gloanțele dușmanilor sau din pădurile prin care au fost purtați în lanțuri.

Îngemănați cu eternitatea, morții noștri din lumea lor de dincolo ne ocrotesc și ne îndreaptă pașii. Ei au realizat acolo, în câmpiile Domnului, o altă legiune, și, ca pe vremuri, când erau ființe muritoare, sunt camarazi. Camarazi de luptă, camarazi în viață, camarazi în moarte (...) Mormintele lor sunt pretutindeni; ele alcătuiesc punctele cardinale pentru geografia spiritualității românești (...) Purtăm cu toții cămașa țesută din firele nevăzute ale jertfei lor."

Vasile Marin - "Crez de generație"(Ed. Majadahonda, București. 1997)

VASILE PÂRVAN

"Noi nu lucrăm cu realitatea unor contingențe de 24 de ceasuri, ca jucătorii la bursă, ci lucrăm cu realitatea unor stabilități psihologice milenare ( ) Noi nu ne mărginim la simpla constatatare a bubelor urâte și la tratarea lor superficială-după metoda politică-ci, căutăm a purifica însuși sângele bolnavului, spre a împuternici din nou leucocitele să ucidă microbii care circulă în întreg organismul.

Supremul scop al luptei noastre e spiritualizarea vieții marelui organism social-politic și cultural-creator care e națiunea. Mijloacele întrebuințate de noi sunt exclusiv de caracter social-cultural și pleacă din izvorul unic al idealismului național. ( )

Noi suntem preoții aspri ai unei religii de purificare. Suntem profeții unui timp, cu mult prea îndepărtat pentru poftele grăbite ale hămesiților contemporani ( ) Noi suntem condamnați să fim ireductibili sau să ne retragem în luptă. Căci asupra noastră apasă răspunderea întregii vieți a națiunii. Sănătatea sufletului ei ne e încredințată nouă. Iar noi suntem datori să luptăm pentru a-i păstra, întru eternitate, această imunitate față de decădere și moarte.

Vasile Pârvan - "Datoria vieții noastre" (Ed. Univers, București 1999)

IULIU MANIU

"Oamenii politici care slujesc capitalului liberal se împotrivesc acestei năzuințe (mari schimbări economice și sociale), pe motivul că principiul libertății nu ar admite ca economia particulară să fie sub influența statului (...) Trebuie să introducem economia dirijată, social organizată, care să fie condusă de puterea publică, pentru binele tuturor cetățenilor. (...) Economia aceasta pe care v-o propun este programul nostru politic, e economia opusă economiei lacome a liberalilor. (...) Unii ideologi susțin că economia liberală, capitalistă, este tinda, anticamera istorică și logică a anarhiei. Noi, trebuie, fără amânare, să desființăm cartelurile. Întreaga economie națională este legată de aceste carteluri. Ca să răpunem aceste carteluri, trebuie să facem ca marea industrie să fie etatizată. Evident că aceasta nu le place capitaliștilor liberali, întrucât pierd profitul, dar noi nu trebuie să ne plecăm voinței lor. Trebuie ca statul să aibă dreptul, pe baza unei legi, să exproprieze o fabrică, în interesul poporului (...). În conformitate cu programul nostru, industria va avea trei categorii: una etatizată, alta controlată de stat și a treia lăsată exclusiv la inițiativa particulară și la concurență liberă."

Iuliu Maniu - "Testament moral politic" Ed. Gândirea Românească, București1991

NAE IONESCU

"Noi nu facem decât să lichidăm raționalismul; nu raționalismul adevărat, cu care misticismul a trăit întotdeauna, în cea mai rodnică pace, ci raționalismul cartezian, care este o răsturnare și, mai departe, o falsificare, prin unilateralitate, a celui adevărat. Îl lichidăm: în filozofie, prin noile curente antiintelectualiste, care în partea lor constructivă, sunt doar biete gânduri de milogi spirituali fără vlagă, fără disciplină, fără curaj; în politică, prin punerea sub observație a regimului parlamentar și democratic; prin îndreptarea interesului către formele vii și concrete de gospodărire; prin prețuirea din ce în ce mai accentuată, în trebile publice, a omului de meserie și de specialitate; într-un cuvânt, prin precumpănirea concepției organice asupra celei contractuale; în viața religioasă, prin atacurile repetate și concentrice împotriva protestantismului, această desanctficare săracă și mioapă a cerului și ( ) umanizare a lui Dumnezeu ( ) Misticismul adevărat presupune o disciplină mentală și de atitudine, o preciziune și o supraveghere tot așa de severă-ca aceea a raționalismului scientist. Atunci când revoluția mistică va fi încheiată, în chip necesar îi vom culege floarea."

Nae Ionescu - "Roza Vânturilor", Ed. Roza Vânturilor, București 1990

MIRCEA VULCĂNESCU

"Lumea modernă, în goana ei după fericirea pământească prefăcuse lupta vieţii într-o luptă după putere. În această luptă, putere, concretizată în bani(căci banul nu e nimic altceva decât semnul unei anumite puteri de a face ce vrei, într-o lume în care tot ce vrei se poate cumpăra), puterea concretizată în bani devenise anarhică şi, printr-o răsturnare obişnuită în viaţa socială îşi pierduse funcţia de mijloc şi devenise o valoare în sine. Cum însă această valoare era în fond o valoare-mijloc, adică o valoare prin esenţă relativă, viaţa modernă ajunsese la o relativizare axiologică totală a întregii lumi de valori."

Mircea Vulcănescu - "Logos şi Eros", Ed. Paideea, Bucureşti, 1991.

"Orientat ideologiceşte spre dreapta tradiţionalistă, adică legat de izvoarele de gândire ale trecutului, dar căutând să adâncească sensul prefacerilor lumii de astăzi, a fost silit să ia deseori în publicistică atitudini neconformiste, fapt pentru care a fost socotit când fascist, de cei de la stânga, când comunist, de cei din dreapta burgheză. În realitate, a căutat să înfăţişeze o orientare spiritualistă, realistă şi ortodoxă, apropiată de înţelegerea românească şi ţărănească(...)"

"Am socotit întotdeauna naţiunea ca o unitate de vrere, întemeiată pe unitatea pământului, a sângelui, a datinilor şi a soartei, menită să exprime, în felul ei particular, valorile universale. Am încercat să mă apropii de neamul meu ca să-l cunosc şi să-mi aflu în el un îndreptar pentru singurătatea mea lăuntrică şi ca să-i aflu nevoile, spre a-l ajuta. Şi nu am dispreţuit niciodată alte neamuri pentru că înţelegeau să trăiască potrivit felului lor de a fi."

Mircea Vulcănescu - "Curriculum Vitae", în "Ultimul cuvânt", Ed. Humanitas, Bucureşti 1992

Un colocviu al Grupului Noua Dreaptă, în 1994, cu tema: "Cultul strămoşilor"

Comunism și tradiție

"Valoarea specifică rusă a comunismului: stilul de hoardă pe care îl are structura socială, economia și producția sovietică e solidar cu istoria, cu tradițiile Rusiei. Exploatarea turmelor umane, armatele acestea supuse unui ritm monoton, timpul fatidic de "haida-haida", reproduc tot ce de milenii a fost Asia.

autocraților sângeroși și magnifici e tot vie. Să nu ne înșelăm. Un stil tradițional, o puternică renaștere a tot ce e specific rus se manifestă în Rusia (comunistă n.r.). Și dacă Lenin a fost substituit lui Dumnezeu, e sigur că sufletul rusesc concepe pe Lenin cu patetismul, cu ardoarea pe care-l concepea pe Dumnezeu. N-a fost-la urma urmei-decât o politicească, o genială convertire a latențelor confuze în sufletul Rusiei.

Acest pământ al tuturor ereziilor, și al

EUROPA ÎN SPIRIT

DAN

BOTTA

Dan Botta este personalitatea culturală mult timp ocultată de cenzura comunistă și nu suficient recuperată de cultura română de după 1989. Poate singura și cea mai completă evocare a fost făcută prin publicarea cărții "Limite și alte eseuri", de către Editura Crater, prin bunăvoința d-nei Dolores Botta și cu o elegantă prefață în stil memorialistic a d-nului Alexandru Paleologu. El constituie unul din figurile marcante ale generației intrebelice. Situat de Mircea Vulcănescu ("Pentru o nouă spiritualitate filosofică", Ed. Eminescu, București, 1992, pg. 57) între *grupul "naționaliștilor integrali"* (Iorga, A.C. Cuza, Zelea Codreanu, Mihail Manoilescu, Ernest Bernea, Vasile Băncilă) și cel al *noilor spiritualiști revoluționari* (Mircea Eliade, Emil Cioran, Eugen Ionescu, Petru Manoliu), în interiorul grupului care promova idealul de cultură neoclasic, Dan Botta reprezintă acel tip de spirit românesc afin cu valorile culturale europene provenite din tradiția greco-romană.

Opus viziunii materialist istorice promovate de marxism, Dan Botta se remarca în epoca intrebelică prin ceea ce Alexandru Paleologu a numit "un dispreț total pentru tot ceea ce era rusesc", dar și prin criticile acerbe la adresa viziunii mercantile și strict economiste a liberalismului epocii.

Admirator al Imperiului Roman și a culturii latine, dar în același timp, pe filiera lui Vasile Pârvan, a substratului cultural străvechi tracic, Dan Botta, continuator al luptei culturale a Școlii Ardelene, dă poate cea mai sugestivă definiție a identității noastre culturale, din perspectiva a ceea ce am putea numi un naționalism pan-transilvan: "Românii sunt, pe aceste meleaguri, conservatorii și transmițătorii celui mai vechi și mai nobil patrimoniu de cultură europeană. Ca moștenitori a tradiției idealismului strămoșilor lor thraco-geți, ca și ai caracterelor civilizației romane-ei sunt azi, în sud-estul european, cea mai înaltă expresie a sintezei thraco-romane, a patrimoniului acestei culturi".

Idealuri babilonice, pentru care robesc mii de sclavi, monstruoase planuri de producție al căror vis are, prin imensitatea sa, prin concepția metodelor și a instrumentelor de lucru, a energiei supuse acestui singur scop, să mărturisim, ceva poetic, ceva deseori sublim.

Rusia colosală, Rusia de totdeauna, a Novgorodului, a cetăților ciclopice, Rusia

celor mai abjecte, acest pământ de pe care se ridică fumul unei barbarii pravoslavnice până la cer, acest pământ de tundre înfierbântate și de glaciare deșerturi, plin de contraste fără limită, fără măsură, n-a fost, n-a putut fi creștin.

Mireasma ortodoxiei a îmbătat Rusia. Dar, ortodoxia nu poate fi concepută ca beție. Ea este poate cea mai lucidă, mai

divin raţională, mai hermetică, mai plină de spirit geometric, de Logos, din toate religiile care au apărut pe pământ. Ortodoxia cere un spirit de o rectitudine aproape ideală, o patimă, dar o patimă de abstracţiune, un entuziasm, dar nu tactil, grosolan-senzual, ca acela al rusului. Dumnezeul patetic, cu ochii escavaţi, imaginat de Rusia, putea fi mai curând un Shiva, un Zeu al distrugerii universale, un Ahriman al knutului, dar nu Isus al Ortodoxiei noastre, purces ca tânăr zeu dintre lujerii Athicei.

Internaţionalismul sovietic? Dar internaţionalismul este specific rus. Rusul s-a conceput întotdeauna ca un profet, un salvator, un om menit să purifice lumea. Literatura lui e înflăcărată de viziune, arde de prozelitism[1], de profetism. Rusia n-are limite. Sau Rusia tinde să nu aibă limite. Acest avânt de binefacere specific rus, specific asiatic, bate peste lume. Ce orbire, ce stupidă credulitate, ce ignoranţă a istoriei ar putea să nefacă să ne deschidem sufletele?

Evanghelia pe care ne-o predică, ce poate fi altceva decât Evanghelia lui, aceea tributară pământului în care s-a născut, rodită din sângele lui, din tradiţia lui? Şi cum am putea accepta o formă străină de noi, inadecvată nouă, un ideal al Rusiei?

Dar comunismul, se va spune, a fost invenţia lui Marx, care nu l-a conceput pentru Rusia, şi care nu si l-a imaginat posibil în Rusia. Comunismul respiră un ideal asiatic, un ideal de plebe. Comunismul, ca produs al unui asiatic-Marx, se ştie, era evreu-nu putea fi fecund decât în Asia. Ceea ce a părut multora paradoxal-faptul că această doctrină a putut prinde într-o economie primitivă, când ea fusese concepută ca expresie ultimă a capitalismului-nu e deloc întâmplător. Solidaritatea comunismului cu Rusia e manifestă.

Termenii dramei, elementele conflictului par a fi: internaţionalism-naţionalism,

[1] Dostoievski scria în 1878, în mansarda sa neîncălzită, cu mâinile tremurânde de febră: "Toţi oamenii trebuie să se facă ruşi. Primul lucru şi cel mai important este ca omenirea să devină rusească. Dacă omenirea unită este ideea naţională rusească, atunci, în primul rând fiecare trebuie să se facă rus."

comunism-individualism, ateism-creștinism. Aceste antinomii ascund de fapt un singur conflict elementar. De o parte pleava lumii, cea fără ancoră, fără pământ, oamenii tuturor miragiilor. Numai aceia pot făuri visul absurd, visul monstruos al unui stat fără patrie, în care străbunii, tradițiile să fie neant, în care nu te poți individualiza deci, un stat al automatismului, al creației mecanice în serie, un stat al cărui componenți nu ar putea fi decât roboți. **Acest paradis mecanic nu se poate realiza în Europa.** El este produsul unui vis dezafectat cu desăvârșire de patrie.

Europa culturii europene a unei tradiții multimilenare, a unor atât de rigide de obstinate, de dogmatice patrii, în care fiecare popor este gelos pe larii săi, pe ctitorii culturii sale, n-ar putea ajunge vreodată la comunism. Decât doar atunci când n-ar mai fi Europa, când ar fi pierit conștiința supremației sale în lume, mândria și tensiunea ei superbă spre creație, genul ei intelectual, când templele, basilicile, orchestrele, teatrele, laboratoarele, pretoriile ei, ar fi în ruină. Atunci, și nici atunci!.

Europa în spirit

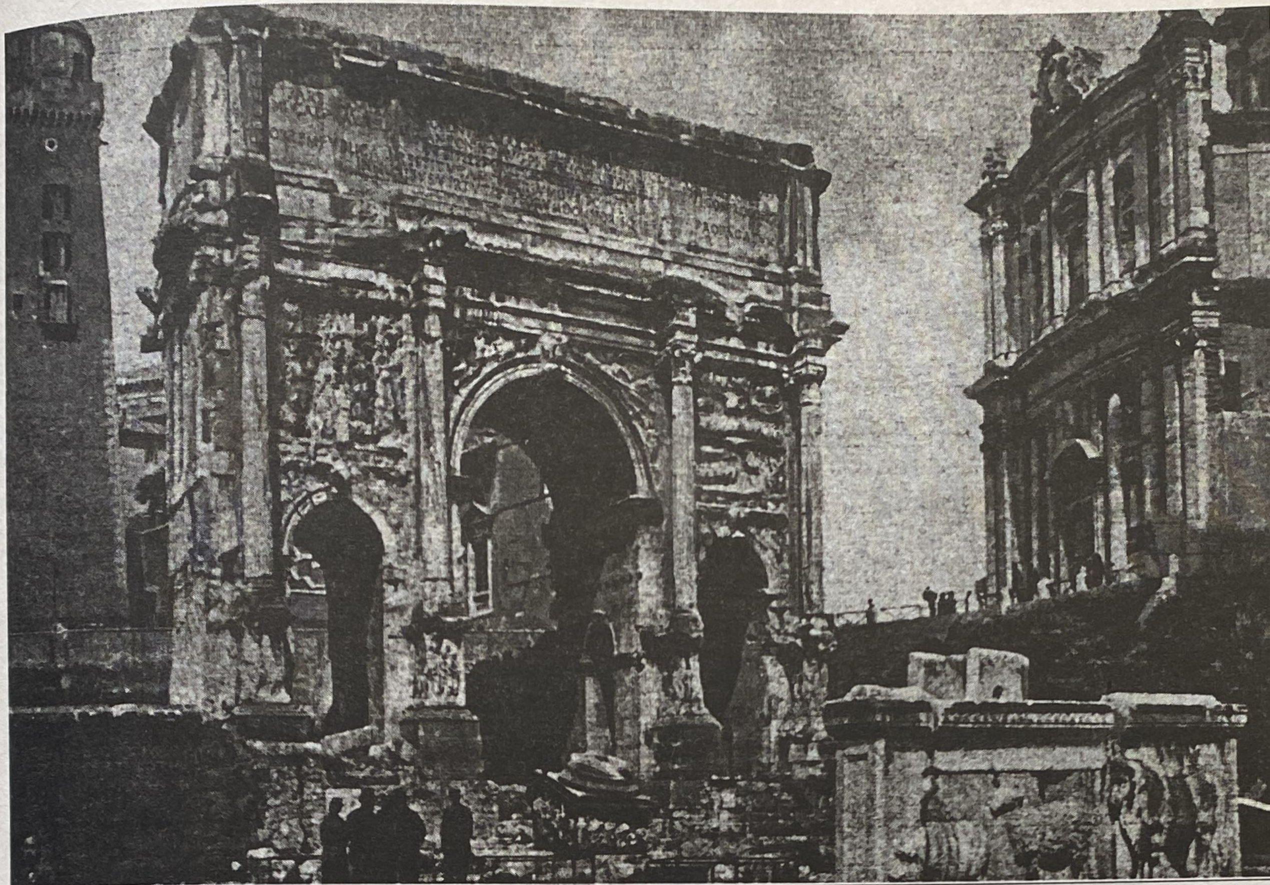
În atlase, Europa ne apare ca sfârșitul subtil al continentului asiatic, ca o suprapapilară antenă a lui, în inima Oceanului Atlantic. Europa este, mai întâi, ceea ce ni se pare. Un terminus al Asiei, punctul spre care se decid, în care liniile de forță, religiile și doctrinele ei materne-sevele. Europa mai este acel centru nervos al Asiei care deduce și ordonă confuzia sensorială a formei latente, distilând din elementele ei o rouă eternă de principii.

Ceea ce este esenția Europei și se impune de la început atenției noastre, fie considerându-l chipul în atlase, este simpatia ei cu apele. Nicăieri marea nu desfășoară golfuri mai dantelate, băi mai sinuoase, fiorduri mai fine, meandre mai complicate. Nicăieri marea nu deschide, în mijlocul unui amfiteatru mai grandios, un podium interior, lacul pe care se va petrece drama însăși a spiritului european, conflictul dintre om și mare, periplul etern al lui Ullyse: Mediterana

Ceea ce a imprimat Europei calitatea primordialăa inteligenței a fost, fără doar și poate, marea. Contactul cu acest element plin de pericole, sublim și straniu, prietenos și inospitalier, a fost pentru omul european cea mai severă introducere la metodă: lecția de europeism.

În lupta pe care a dus-o cu apele, europeanul și-a construit un incomparabil tezaur de reflexe de victorie, de instincte dominatorii. În neliniștea mării, în presimțirea dezastrelor pe care le aduc stelele, anotimpurile, cerul, omul cunoscu prevederea-virtutea prometheică.

Prometheus e prevăzătorul. Pasiunea de a înfrânge elementele, de a pricepe legile lor, de a dura instrumente care să li se opună, e un dar al prevederii.

Din ideea de precaritate a părerii, de iluzie, pe care o inspira liniștea sau neliniștea mării, o întreagă theodicee a răsărit și, poate, ataraxia divină, cerul rigid al filosofiei eleate și o mare aspirație spre perfecțiune.

În ciclul ei mediteranean, marea produce **miracolul grec**. Pantheonul este poate transpunerea pe alt mod al acestui safir al apelor, al acestei palide și eterne reîntoarceri. Calmă rațiune. Veghe a inteligenței.

Sunt sigur că pe chipul de bronz al Athenei Santinele, Phidias înscrisese nesfârșitul zâmbet al mării. Ea pare să fi fost simbolul solidarității dintre Athena și Egee, dintre inteligență și ceea ce a definit-o.

Îmi aduc aminte vag, de una dintre acele misterioase și fragile parabole de Wilde: Soarele gonind civilizația din ce în ce mai la nord, până în regiunile de ceață. Această parabolă a intuit un alt fenomen, esențial în procesul de constituire al Europei: gerul.

Se pare că o civilizație europeană răsărită pe o latitudine oarecare, în condițiuni climaterice date, se ețiolează și piere, dacă nu e transplantată, suspusă unui mediu mai riguros, acțiunii modificatoare a iernii. Iarna pare a deveni climatul prin excelență al spiritului european: *"L'hiver saison de l'art serein, de l'art lucide "*

Cel dintâi nucleu de civilizației europeană s-a format în Egipet. Era o prefigurare a Europei, imaginea ei virtuală. De la Memphis la Theba-Theba cu o sută de porți-Europa a migrat la nord-vest, la Mycene, de unde a constituit Athena. Athena este cea dintâi Europă reală și aceea care va ctitori Europa în aceste extreme ale Asiei. De aici încolo, nu se poate vorbi decât de o Europă a Europei, Pallas triumfătoare, mutându-se, rar, spre nord-vest (Roma, Florența, Paris), jalonându-și astfel domeniile printr-o diagonală de lumină. Suind, acum, în căutarea acelei zone de ger, de pe țărmurile Mediteranei până la palidul Finister, am fi putut admira natura aproape umană a pământului european. Ceea ce mi-ar plăcea să numesc **frumusețea morală a pământului**. Solul

Deformarea asiatică a formelor umane în "arta" comunistă (o ridicolă statuie sovietică)

pe care s-a format acest geniu al Europei este un sol mediteraneean, de plaiuri și coline, mai mult arid și monoton, dar cu nu știu ce grație și promisiuni de fântâni.

Până la sfârșitul secolului XVIII, spiritul european n-a cunoscut decât aceste forme clasice ale naturii, marea și colinele. Munții i-au inspirat oroare sau nu i-au spus nimic. De atunci, abia, romanticii, în dorul de frumusețe sălbatecă, descoperiră munții. Obermann, Saint Preux, René, participă cei dintâi la geniul acestei alte naturi.

Liniștită cunună a dealurilor, clasică și morală frumusețe, ecuație perpetuă între ceruri și văi! Barres vedea o liră pe toate colinele Franței. E o liră pe toate colinele Europei.

Să considerăm acum această Europă, subtilă și limpede, această natură plastică-sub un ger favorabil extremelor ecloziuni, aridelor plante-și vom înțelege oroarea maelstroemilor, tristețea împreunării cu fluxul ruginos al behemoților:

"Moi qui trembalais, sentant geindre a cinquante lieues/Le rut des Béhémots et des Maelströms épais, ()/Je regrette l'Europe aux anciens parapets." ("Le Bateau ivre")

Behemotul este, evident, colosul rus și Maelströmul nu poate fi decât America.

Rusia n-a făcut parte niciodată din Europa

Rusia n-a făcut parte niciodată din Europa, și așa cum e-pierduta Sciție-constituie o regiune hibridă, o zonă ambiguă, un continent aproape, Eurasia. Comunismul, așa cum se practică în Rusia, este un neocreștinism, o întoarcere la formele originare, asiatice ale creștinismului, pe cari și Europa le primise odinioară, în brumele Evului Mediu, dar pe cari le-a adaptat foarte repede păgânismului ei religios și naturii sale intelectuale. Nimeni n-a pierdut din vedere, desigur, caracterul sacru și religios al comunismului, furia lui, exterminatoare a tuturor cultelor, dorul de a păstra, sieși numai, altarele.

Creștinismul așa cum îl înțelegea capul scitic al unui Tolstoi întors la profetismul biblic și trista rătăcire de-a lungul stepelor, poate fi conținut, abia remaniat, în sfera ideologiei comuniste.

Colectivismul: forma savantă a economiei de hoardă

Lumea Nouă este numai o expresie comodă. Cum am putea numi oare această întoarcere la Asia - de astă dată la formele babilonice ale economiei. America e o nouă Chaldee în care turme de lucrători robesc în regatele efemere ale producției. În care satrapi și tirani de o zi, regii acumulează averi monstruoase.

Iată aci construcții acromegalice. Iată ambiția asiră a zgârie-norilor!

Un rege are în mână producția, care atrage ca un magnet enorm tot aurul continentelor. Aurul circulă între aceste misterioase regate. El reprezintă mase.

Moartea Europei - liniștită cum e - scapă celor neatenți. Este ca o lentă intrare în ceață.

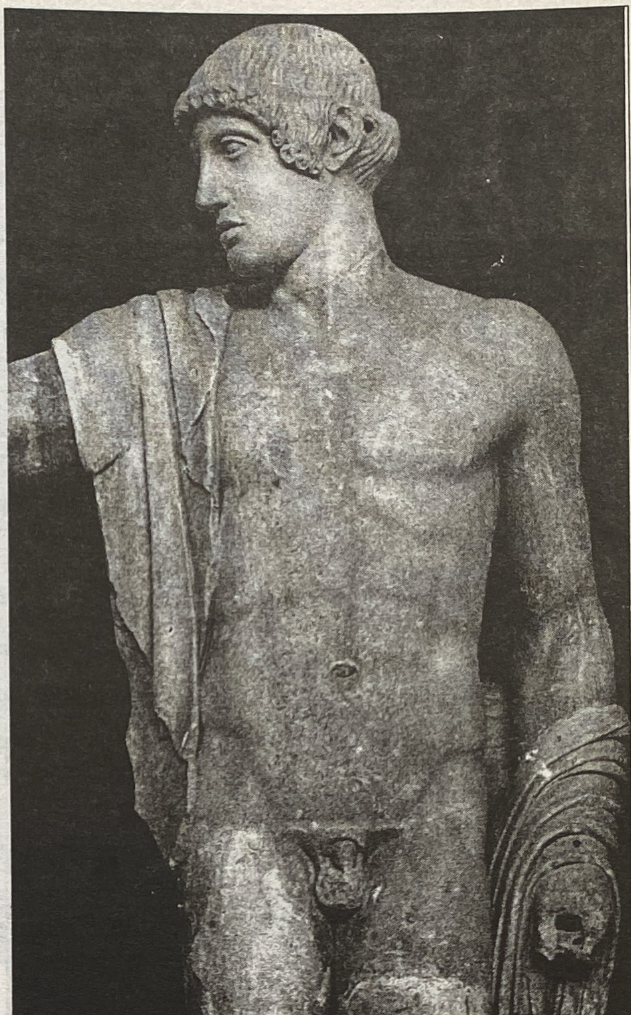
Câteva spirite rare au dat alarma: Spengler, Valéry, Suares. Nimeni însă n-a denunțat cum se cuvine cauzele acestei grele ruini. De-o parte dezagregarea lumii germano-romane, desfacerea acestei solidarități în spirit, hiatul din ce în ce sporit între singurele două lumi complementare, dizolvarea acestui act nupțial al Europei: fenomenul hegelian al sintezei sale. De altă parte ceea ce s-ar putea numi, cu un termen de neiertat, "intercontinentalismul Europei".

Lumi ale căror centre de gravitate cad undeva prin mările exterioare, în regiunile negre sau galbene ale pământului, prezidă-nechemate-la destinele ei: America, Japonia, Rusia, Imperiul Britanic.

O simbioză cu aceste lumi barbare-barbare nu în sine, în civilizația lor, care poate fi veche, pe cât de ilustră, ci barbare în raport cu Europa, cu spiritul ei-înseamnă o alterare, o răsturnare a ordinei europene. Asia și America-uneori mai barbară decât cea dintâi-au început să impună Europei prestigiile ei monstruoase.

Ceea ce se numea înainte "echilibrul european", era poate mai puțin fenomenul pe care doreau să-l lămurească istoricii ca o stabilitate fragilă a intereselor și concurențelor, o armonie efemeră între invidii și forțe, înte teritorii și drepturi, ci mai curând un proces fundamental, o reacțiune organică a Europei, rezolvându-se, într-o căutare de expresie, în dorul de a-și afirma și impune chipul.

Actele cari preced fenomenul însuși al echilibrului: războaie, revoluții, migrațiuni, erau numai o chimie a spirtului european, o filtrare geloasă a principiilor sale, o distribuție subtilă de energii.

Mi-ar plăcea să disting în zonele profunde ale Europei acele principii pe care Goethe le numea mamele și care aici s-ar numi mai curând părinții. Imense forme elementare în care se poate separa cu preciziune femela de mascul, Gea de Uranos, Bacchanta de Apollon. Europa a fost mai întâi femelă. Cum ar fi Asia bunăoară, profundă, vitală și fluidă.

Civilizația pelasgică[2]-civilizație e un cuvânt spre a numi această lume în perpetuă mutație, care spre declinul ei devenise totuși o stare-construcțiile ciclopice și adoratele totemuri-vulturul, șarpele, bufnița, taurul,

---

[2] Pelasgii-locuitorii Greciei preelenice

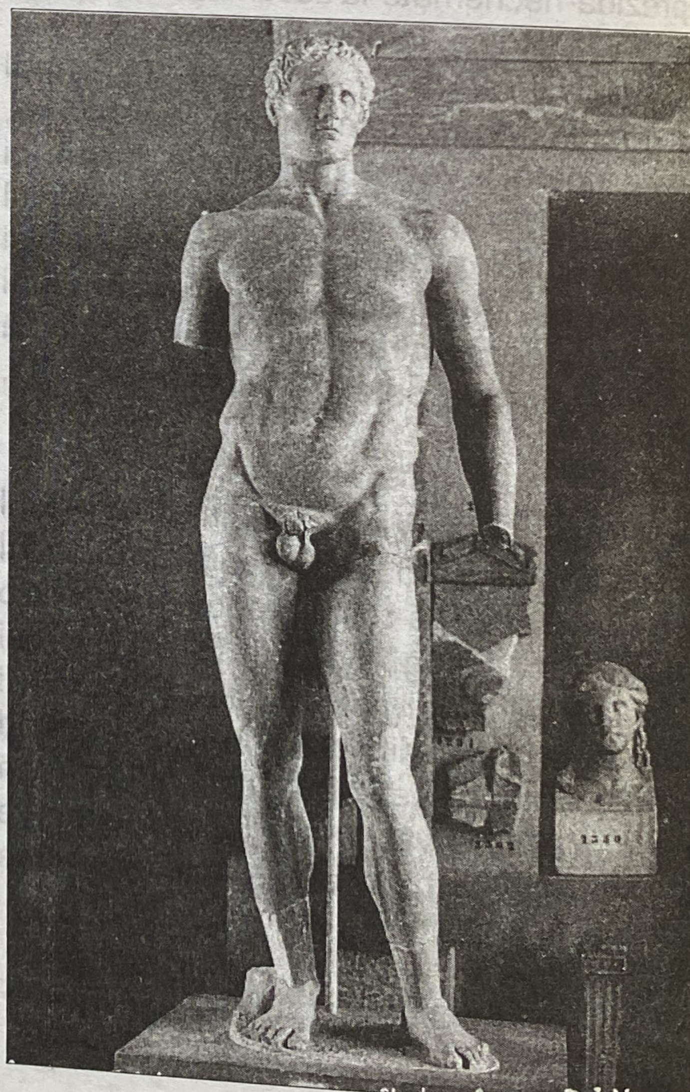
calul-sunt expresiiile ei simultane. (Voi considera atributele *muzicală* și *femelă* inerente acestei vaste latențe pe care încerc a o surprinde aici, a vieții adică în manifestarea ei primordială. Inerența lor este admisă și sancționată de metafizica bergsoniană, și ea pare o concluzie necesară a cercetărilor și speculațiilor asuprabiologiei, a lui Jean Rostand.)

Asupra acestei latențe cu nesfârșite, fluide, etern schimbătoare conturе, asupra acestei femele, Gea și Bacchantă, va opera forma geamănă masculină. Uranos-Apollon, principiu de limitație, de precipitare a formelor, și, în ultimă analiză, principiu de rațiune.

Mitologia greacă a intuit admirabil himeneul acestor forme fundamentale în legenda celor două divinități ale începutului: Gea, vitală și femelă, formă almă, pasivă și de modificat, pământul, ca depozit al vieții, și Uranos, principiul masculin modificator, cerul ca regiune a constituirilor, a exactitudinii siderale, a ordinei abstracte, a formelor.

Este evident că europeanul primitiv a cunoscut numai pământul ca o mamă despotică și geloasă. Cerul era pentru el, probabil, ca o premonițiune a neantului, a spațiilor frigide și a liniștii care-l înfricoșa. Mai târziu, și numai după ce s-a liberat de influențele immediate ale pământului, omul european a căutat spre cer. El a început să fie sensibil, atunci, nu numai ordinațiunii incoruptibile a stelelor, ci și magneticei lor operante, acțiunii lor nesfârșit subtil modificatoare. Și dacă astre apropiate, dar defuncte, cum e luna, modifică atât de straniu umoarea animalelor și solicită acele fluxuri profunde, cum suscită mareele, se poate presupune că influența astrelor din alt sistem -ele cari distilă incendii incomparabile prin eterul atât de rigid- exercită cele mai rare facultăți și provoacă cea mai ingenioasă Psyche.

Revelației cerului, prezenței lui Uranos primordial, alături de Gea fecundată și modificată, îi corespunde noua teogonie, a

zeilor antropomorfici, a divinităților apollonice. Ivirea lor coincide cu invazia ariană și cu sfârșitul lumii pelasgice.

Aceste noi divinități-ale luminii-vor învinge și vor lua sub protecția lor vechile totemuri. Așa Zeus își va aroga vulturul, Hermes își va atribui șarpele, Poseidon va supune calul, Pallas va protege bufnița.

Prezența celui ce modifică impune ordinea sa acelei vaste forme gemene, acelei fluide Gea. Ordinea ariană în Pelasgia, supremația lui Apollon - a formelor intelectuale - asupra Bacchantei ilimitate, a vieții elementare-perpetua domnire și modificare a Bacchantei înseamnă apariția Greciei, adică a Europei însăși.

Între satirul muzical Marsyas, fiu al pământului, expresie a latenței mame, și Apollon, se întâmplă atunci cunoscuta rivalitate pentru cântecul

cel mai frumos. Este probabil-și legenda o afirmă-că Marsyas a modulat un cântec mai profund și mai tulburător, mai pasionat și mai turburător, decât armoniosul fiu al lui Uranos. Era un cântec al pasiunii, al fervorii. Cert e însă că Apollon a sunat un imn frumos-frumos în accepțiunea de *ales în forme, domnit de rigori* –dar liniștit, limpede și banal, cum e rațiunea-rațiunea însăși - din care proceda.

Marsyas a fost jupuit de viu pentru divinul motiv-pentru considerentul strict european-că importă nesfârșit mai mult o fromă, chiar săracă, dar meditată, lucidă și severă, decât o profunzime, oricât de straniu-încântătoare, de acte confuze și de facile orgii.

✦

Paul Valéry, încercând să descifreze undeva compoziția spirituală a Europei, o lămurea ca produsul a trei factori, ca o solidaritate a trei regimuri, în seria numită:

ordinea romană, religia creștină și geometria greacă.

Prevalându-mă de precaritatea însăși a unei atari analize-una al cărei obiect este o atât de multiplă și subtilă materie, al cărei procesus se petrece în regiunile chiar ale analizei, încât nu i se poate presupune o ierarhie, o justiție care s-o transcedă spre a o cugeta, ci singură e si se cugetă-aș dori să propun o altă despletire de fumuri, o altă separație de esențe. Mărturisesc, dar, că spiritul european mi-apare constituit ca grupul divin, muzical și solemn, al Parcelor, din trei principii surori: arhitectura greacă, muzica germană și ideea catolică.

Arhitectura ajunge pentru a explica geneza și ordinea lumii. Provocată, arhitectura ar vorbi despre cosmogonii. Ea e de la început imaginea universului.

Omul primitiv și-a construit o casă nu numai spre a se feri de intemperii-de acel Jupiter frigid, cerul ambigiuu și incert-ci și spre a reduce universul la dimensiunile sale. A decerne infinitului o proporție, spațiilor o formă inteligibilă, înseamnă a le domni. E un act de magie homeopatică, grație căruia posesiunea imaginei unui lucru straniu, cumplit sau neprietenos, ajunge spre a-ți asigura eternă autoritate asupra lui.

Din contemplația cerului înstelat, a ordinei abstracte și inflexibile, europeanul primitiv a dedus rațiunea, actul și ritmul arhitectonic, pe cari grecii, printr-o incomparabilă intuiție a formelor profunde, le numesc pe toate trei și pe fiecare logos. Rațiune, act, ritm, exercițiul acestei analogii te face asemeni demiurgului.

O minte căreia i s-ar fi atribuit extremele atenției și privilegiile unei absolute lucidități, ar putea desluși, în perspectiva unui templu grec, legile rațiunii, figura actelor, modul ritmului care-l compun. Ea ar putea, prin perfecta-i clar vedere, să apropie rezultatele acelui templu, de legile, figurile și modurile pe cari le-ar extrage din contemplația astrelor, ordinei generale a cerului. N-ar descoperii decât serii identice.

Arhitectura exprimă această corespondență dintre univers și spirit, această solidaritate între legile astrelor și ale rațiunii, aceste pure cantități, aceste imutabile forme.

Arhitectura face tangibil și vizual edificiul incomparabil al geometriei lui Euclide. Ea este o rațiune plastică, o soluție de lumină.

Chateaubriand, într-un capitol celebru din Genié[3], vedea primordiala idee a templului în misterul și solemnitatea pădurilor. Un templu egiptian evocă grupul magnific, militar al sicomorilor, templul grec se inspiră de la fruntea liniștită a palmilor, iar catedrala gotică și dantelele ei agitate, par a fi figura unui codru de fagi murmurător, întunecat și înalt.

O idee atât de clară despre figura templului grec surprinde. Iată roza liniștită a fundațiilor, distribuția și planul lor, sub specia vânturilor și a solurilor, sub specia majoră a luminii.

Ceea ce Chateaubriand distingea în structura templelor era, fără îndoială, condiția lor exterioară optimă. Ele sunt ancorate în mediul profund care le produce. Și cum o pădure este rezultatul plastic a mii de factori fizici care se conjugă, se resping și se compun, în virtutea unor legi aproape impenetrabile, tot așa templul grec reprezintă soluția ultimă a tuturor forțelor care îl operau. Prezența astrelor, natura locului, idealul grec, propun, modifică și decid apariția unui templu. Drama ai cărei protagoniști erau, se desfășura întreagă în mintea constructorului antic. Ea cerea din partea aceluia o continuă limitare, un implacabil sacrificiu. Opera născută astfel se comporta înaintea naturii locului ca un fenomen organic, ca un acord necesar. De aceea apropierea unui templu grec de un codru de palmi se impunea de la sine. Nu văd, însă, între ei relațiuni de consecință, ci de coincidență.

Dacă arhitectura greacă ar exprima numai ceea ce i-am presupus până aici-ideea unei lumi finite și solidare, ideea unei rațiuni pure, exterioare și transcendente, un ideal

---

[3] "Le Genié du Christianisme" - roman al scriitorului francez René de Chateaubriand

plastic și un ideal geometric-încă nu s-ar justifica deplin funcția ei precelentă în procesul de formație a spiritului european. Templul grec relevă însă de la acel model al proporției care este omul. El exige suveranitatea unui raport precis, a unei relații formale inviolabile, a unei măsuri apriorice a măsurilor. Geometriei nu-i este dată proporția, pe când arhitectura triumfă numai în ea. E, pentru cea din urmă, nu o scădere, ci tocmai cea mai ilustră dintre rigori, pretextul unei mari victorii.

Templul grec exprimă cu o eloquență fără seamăn postulatul lui Protagoras: omul măsură a tuturor lucrurilor.

Dacă Ulysse vedea în palmul princiar de la Delos figura abstractă a Nausicaei[4], dacă cei dintâi sculptori eleni desfăceau statuile Herei din captivitatea unui arbore, de unde apăreau -xoane- subțiri și egale ca tulpina care le păstra, putem lămuri aici nu înclinația imediate analogii ale grecilor, ci sentimentul raporturilor pure, viziunea formelor ireductibile și a supremelor egalități. Generoasa putere de abstracțiune al cărei fruct incomparabil este coloana greacă.

Wagner - spiritul teutonic în muzica europeană

Aceste viori ale singurătății, aceste imnuri pe cari coloana le ridică spre om-idee din care proced, formă din care se constituie-sunt pecetia indelebilă a Greciei. În orice coloană- e o cariatidă rezolvată, e umanitatea la o ultimă soluție-numere și acorduri.

Acest rezultat al templului grec - afirmarea absolutului, cunoașterea- va fi ajuns, pe drumuri inverse, de muzica germană. Ea este al doilea factor care intervine în procesul de constituire a Europei.

✦

Muzica germană evocă patria jotunilor[5] din *Eddele* [6] *nordice. Sunt acolo, în fericit antropomorfism, categoriile pământului, flidele și mineralele sale. Calmă expresie a elementelor, îndurând însă trista prezență a demonului alb, a jotunului Hrym, domn al gerului. Muzica germană e ca regiunea Jotunheim. Toată ordinea esențială a lumii, sub magia solemnă și austeră a zăpezii.*

O potolită autoritate, o condiție încet-modificatoare.

Spun că muzica germană a relevat europeanului lumea interioară-lumea asupra căraia Grecia, ca și statuile sale, își închidea pleoapele, fiindcă o dorea nerevelată - problemele aride al conștiinței, domeniul formelor morale. Ea a inventat aproape acel infailibil instrument de percepție a lumii, antena vigilentă în absolut, Geniul.

Opus în funcțiile sale spiritului de natură greacă, lucid, abstract, deductiv, Geniul

---

[4] Autorul evocă Odyseea, întâlnirea dintre Ulysse și Nausicaa, pe care Ulysse o aseamănă cu un lujer de palmier.
[5] Jotunheim, masiv în Norvegia, patria Jotunilor, tărâm de dincolo de lumea oamenilor, locuit de uriașii Jotuni.
[6] *Edde, culegeri de poeme populare anonime ale popoarelor scandinave, sec. VII-XIII.*

răspunde aceluiași ideal european de cunoaștere.

Muzica germană este sinonimă cu metafizica germană. Amândoi sunt expresia unei singure activități: Geniul sondând profunzimile eului spre a deduce de acolo legile imanente lumii. Kant și Hegel, Schlegel și Novalis, Schopenhauer și Bergson ajung, în mari muzicieni, posesori ai acelei ordine esențiale.

Dacă atitudinea pe acre templul grec o impune liniștitului său privitor este contemplația-gândirea proiectată cu atâta intensă luciditate, încât se reduce la o armonie de numere perfecte și simetrii, la cunoașterea geometrică - muzica imprimă ascultătorului ei ceva ca ideea de fluviu, ca energia marilor ape. (...) "Lumea nu este decât o muzică realizată", spunea Schopenhauer. Cunoașterea muzicală a lumii este soluția acestui Geniu germanic, comun metafizicienilor și marilor compozitori.

Să reducem aceste mari antinomii la potirul miraculos al Cunoașterii. Templul grec, imagine a universului finit. Muzica germană, simbol al universalei treceri. Templul grec, act de geometrie și de logică, formă a rațiunii. Muzica germană, act de revelație, creație confuză, fenomen intuitiv. Templul grec, sediul acelui *principium individuationis*. Muzica germană, principiu de comuniune întru subsatnța unică, esențială tuturor. Alianța acestor doi factori poate singură lămuri formația spiritului european. Efigia acestuia-bifrontă-ar putea reprezenta figura liniștită, de o indiferență aproape astrală, a fiului Latonei și masca dureroasă, crispată, convulsionară, a lui Beethoven. Fie privirile amândurora adânci!

Dar pentru actul însuși al acestei misterioase fuziuni între factori atât de contrarii, a mai fost necesar ceva. Un al treilea factor care să constituie ordinea concretă, cadrele spiritului european. Un factor care să determine contactul acestor două torsade de fum, să asigure între ele o perpetuă comunicare. Un principiu de osmoză. Acest al treilea este ceea ce numesc *ideea catolică*. Atribui cuvântului catolic înțelesul etimologic de *universal* și înțelesul istoric de universalizant.

Ideea catolică se confundă cu ideea romană. Misiunea acestui factor a fost să ordone totul spre firea admirabilă a spiritului. Ordinea militară, juridică, ordinea administrativă, sub toate expresiile sale, ideea catolică n-a servit decât spre a constitui, a consolida și propaga spiritul european.

Drumurile romane și misionarismul catolic au fost instrumentele subtile ale osmozei, acelea care au făcut principiile poroase, formele ospitaliere. Aceste atât de complexe sisteme de comunicație, aceste luminoase rețele-care ne făceau pe noi, thracii, de la extremele imperiului, să cunoaștem pământul mai mult sub aspectul său de pavimentum, pământ acoperit de piatră-, drumurile romane au fost pretutindeni garanțiile incomparabile ale imperiului. Papa, considerând pe regi delegați ai mandatului său, investiți ai grației sale, puși să domnească marginile, ca altădată prefecții și proconsulii și procuratorii, papa revocând pe Enric al IV-lea și pe Robert cel Pios, nu exercită oare acel imperium al Caesarilor? Ideea catolică reprezintă conștiința unei omogenități a Europei, a solidarității europene și conștiința imanenței spiritului.

✦ ✦ ✦

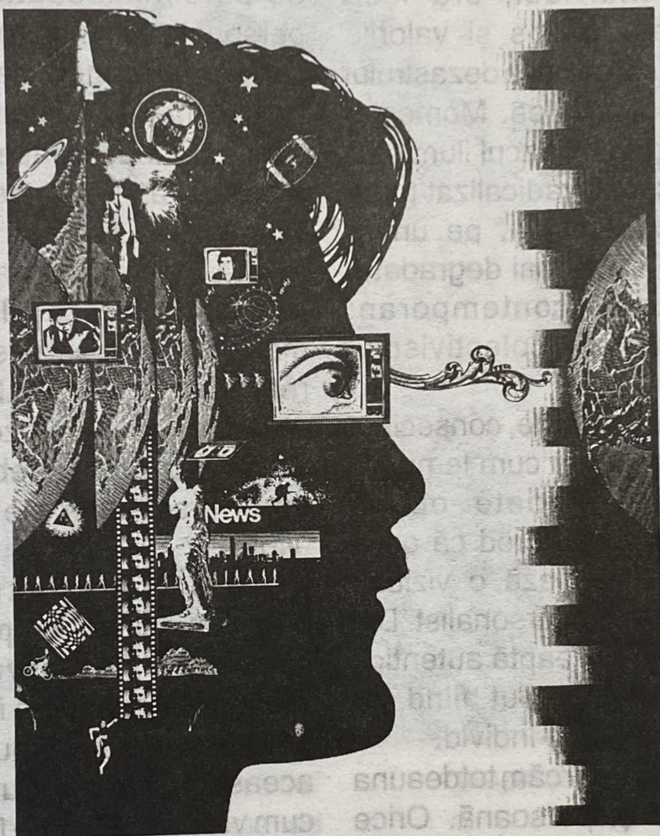
DE CE O DREAPTĂ ANTI-MODERNĂ ȘI ANTI-LIBERALĂ?

Interviu cu domnul Răzvan Codrescu, directorul revistei "Puncte Cardinale" și autorul cărții "Spiritul Dreptei"

BOGDAN GEORGE RADULESCU: Pentru Grupul Noua Dreaptă una din cauzele cataclismelor istorice și politice din ultimele două secole o reprezintă Modernitatea. Ca director al revistei "Puncte Cardinale", revistă care promovează valorile unei Drepte național-creștine, cred că sunteți de acord cu mine că o autentică Dreaptă este anti-modernă.

RAZVAN CODRESCU: Depinde în ce accepție luăm termenul de modernitate. În accepția lui cea mai largă, cred că el se poate explica așa: Modernitatea a reprezentat. Odată cu sfârșitul Evului Mediu, o schimbare de paradigmă existențială, o nouă Weltanshauung, în care accentul s-a mutat de pe viziunea teocentrică medievală pe viziunea antropocentrică. De aici și cultul antichității păgâne, care a fost o primă formă de antropocentrism, mai ales cea din perioada târzie a culturii grecești.

B.G.R.: Eu nu aș pune așa rapid un semn de egalitate între ceea ce dumneavoastră numiți "antropocentrismul" antichității păgâne greco-romane și antropocentrismul Renascentist, cel care va genera mai târziu cultul individului în sine, rupt de tradiție și de comunitatea tradițională. După părerea mea în antichitatea greco-romană, valoarea pusă pe calitățile persoanei umane (persona, în latină, este masca din spectacolele tragice) nu ieșeau, în mod răzvrătit din, contextul comunitar și sacral. Cu alte cuvinte, spre deosebire de antropocentrismul Renașterii, omenescul antichității greco-romane era *holist* (termen care desemnează acea armonie unitară a comunității, total opus individualismului) și cu un puternic *referent religios*. Ba mai mult, acest referent religios era nedespărțit de aspectul politic al cetății. Avem deci de a face cu un echilibru între autoritatea spirituală și puterea politică (între preot și liderul militar și politic). Or, după cum știi, începând cu perioada Renașterii, și mai târziu, antropocentrismul modern tinde spre ruptura față de orice referință comunitar-tradițională (percepută ca vetustă și închistată) și de orice religioasă, culminând, mai târziu, cu antropocentrismul trufaș și ateu.

O imagine a haosului modern în care trăim

R.C.: Da, este o diferență fundamentală între conceptul de democrație al antichității și cel de democrație modernă. Sigur, pentru mine este vorba de viziuni antropocentrice puse pe alte temeiuri. În antichitate, era vorba despre despre zei care deveniseră, cum spune Petre Þuțea, niște "zei ai Fabulei", se păstra un cult formal față de aceștia, era o religie foarte politizată, foarte legată de legile cetății, aproape contopită cu acestea, în timp ce în antichitatea, părerea mea, avem de a face cu o religiozitate încă vie, însă ușor deviată, într-un sens care îi va fi fatal câteva veacuri mai târziu. În Renaștere, care, deși cultiva individul, era încă respectuoasă față de Hristos și valorile creștine, sesizăm doar rădăcinile dezastrului pe care l-a adus Modernitatea. Momentul cheie al Modernității a fost veacul iluminist, secolul al XVIII-lea, care a radicalizat toate tendințele Renașterii. Acestea, pe urmă, s-au transmis, din ce în ce mai degradate, până la dezastrul contemporan: individualismul liberal și colectivismul marxist.

B.G.R.: Celor două curente, consecințe ale dezastrului contemporan cum le numiți dumneavoastră, li se poate opune personalismul creștin. Și eu cred că orice Dreapta autentică are la bază o viziune antropologică nobilă, de tip personalist. Din acest punct de vedere, o dreaptă autentică nici nu poate fi liberală, știut fiind că liberalismul pune accentul pe individ.

R.C.: Da. Trebuie să marcăm totdeauna diferența între individ și persoană. Orice ordine creștină se întemeiază pe personalism și nu pe individualism. Individul este o cantitate strict numerică, ține de ordinea cantitativă a lucrurilor, într-o lume atomizată, în vreme ce persoana este ceea ce se deschide spre altceva, ceea ce are o împlinire calitativă care îi transcende individualitatea. Personalismul cultivă persoana care a învățat să se împărtășească, să se deschidă spre altceva. Desigur, există multiple perspective teoretice în lumina cărora putem aborda problema Aici se află diferența fundamentaă între Dreapta și orice formă de liberalism. De asemenea, aici se află ruptura între Dreapta și orice formă de stângism. Cele mai radicale forme de stângism, care pretind a afișa un fel de comunitarism, până la urmă au reușit să ducă la un individualism cras

B.G.R.: asemănător cu cel liberal

R.C.: exact, perfect echivalent cu individualismul acela al societăților occidentale, pe care comuniștii le numeau solipsiste. De fapt, efectele, pe căi diferite, sunt echivalente. Este un viciu al stângii care a pirdut perspectiva Divinității. Or, atunci când pierzi perspectiva divinității, pierzi și perspectiva persoanei, omul se de-personalizează.Omul nu se poate personaliza în mod real decât cu Divinitatea care îl transcende, deci cu ceva mai presus de sine însuși. Pretenția individului modern este aceea de a face abstracție deordinea firească a lumii, de ordinea lăsată de Dumnezeu.El vrea să impună o nouă ordine, a lui, în conformitate cu niște dogme ideologice. Aici se află "idealismul" gândirii moderne. Aceasta s-a îndepărtat de la realitAtea dată, de la lucrurile așa cum sunt ele și vrea să inventeze o lumea a lui "trebuie să fie", iar acest "trebuie" este condiționat de diversele idei ale unui individ sau ale altuia.

B.G.R.: Aici sunt și nu sunt de acord cu dumneavoastră. Nu poți extirpa din om, în numele unui imperativ angelizant, al blândeții și evlaviei, un anume instinct de cuceritor, o anume voință-de-putere. Pentru mine, această viziune, a lui "așa trebuie să fie, cum vreau eu", poate fi perefect justă. Ca să vorbesc pe limba dumneavostră, ea este și legitimată biblic: "înmulțiți-vă și *stăpâniți* pământul", zice Scriptura. Omul este un conservator (al ordinii firești a lumii), dar el este, în același timp, și un creator de nouă ordine, de fapte culturale și de spirit. Omul este, dacă îmi permiteți, ca să preiau un termen la modă în Germania anilor '20, un *conservator revoluționar*. Spune undeva Arthur Moeller van den Bruck: "*orice conservatorism autentic este și revoluționar*". Afirmația este numai în aparență paradoxală sau oximoronică. Persoana umană nu poate cu adevărat conserva creația lui Dumneazeu,

decât dacă găsește formulele revoluționare ale Ordinii. Există revoluții dezumanizante ale anarhismului total, ale Dez-ordinii, adică împotriva Creației: vezi, excesele progresului tehnico-științific pus în slujba ordinii liberale, ca să nu mai spun de revolta plebeului, fără apartenență, fără cultură, fără religie, devenită revoluție socialo-comunistă. În antiteză cu acestea, și, mai ales, împotriva lor, pot exista luări radicale de poziție pentru restarurarea, în forme cu totul noi, a acelui firesc uitat la vieții, a acelor cadre vitale tradiționale care, oricât de futurist ar fi re-proiectate, nu atentează la ordinea firească a lumii lăsată de Dumnezeu, ci intră în perfectă rezonanță cu ea. Nu ne putem, deci, refugia într-un tradiționalism anchilozat care refuză ceea ce lumea lui "trebuie să fie" a creat până acum. Putem fi animați de curiozitatea lui Faust, de sentimentul tragic al vieții încercat de el, totul e să știm să îl punem urgent la punct pe Diavol când ne propune pactul cu el. Sau ca să citez titlul unei cunoscute cărți a lui Julius Evola: să știm să călărim tigrul. Pe de altă parte, cred că aici ați atins punctul cel mai important al discuției cu această sintagmă, pe care o Dreaptă autentică o are în vedere: *ordinea firească a lumii*. Prin ceea ce implică (armonia și diversitatea Creației și a creaturilor, ordine socială care respectă inegalitățile naturale între persoane și vocații) reprezintă cel mai convingător contra-argument adus adepților

Respectul comunităților tradiționale pentru ordinea divină

egalitarismului, fie el sub formă comunistă, fie sub formă democratică.

R.C.: Sigur că da. Ordinea firească a lumii pleacă de la profunda inegalitate care există în creația lui Dumnezeu, de la regnul mineral și până la lumea îngerilor. Totul este ierarhizat.

B.G.R.: Argumentele, deci, contra mentalității egalitarte vin nu numai din zona biologiei, geneticii, ci, ca un corolar firesc, și dinspre teologie

R.C.: Desigur. Inegalitatea este o situație ontologică. Ea există ca atare în lumea dată de Dumenezeu, conform unei

înțelepciuni a planului dumnezeiesc. Să nu uităm cî îngerii sunt împărțiți și ei îm nouă cete, de la inferior spre superior. În lumea omenească, oricât de mult ar conta egalitatea în sens juridic, sau în sens absolut, în fața judecății lui Dumenezeu, în planul concret geniul nu poate fi egl cu idiotul. Există inegalități care sunt de natură obiectivă și pe care nu le putem anula, decât siluind ordinea firească a lumii.

B.G.R.: Rămânând înlăuntrul aceleași viziuni inegalitare, tipică unei Drepte autentice, aș vrea să remarc faptul că apogeul ei, încununarea ei, este Monarhia.

R.C.: Da, așa e. Monarhia are, însă, în confruntare cu situațiile create de Modernitate, riscurile ei. Să nu uităm că azi nu mai putem vorbi de o monarhie absolută în sensul medieval al termenului. Singura formă de monarhie care pare să mai fie digerabilă, azi, de ordinea liberală a lumii, este monarhia constituțională, în care, până la urmă, persoana monarhului și anturajul acestuia, au un un rol din ce în ce mai marginal în mecanismul statal, având mai mult o valoare de simbol și un principiu de unitate deasupra fluctuațiilor politice. Oricum, constatăm că țările care au păstrat chiar această formă "degradată" de monarhie (repet, privită ca "degradată" din perspectiva unei teologii politice medievale), sunt țări care au stabilitate, sunt țări care își iubesc monarhii, țări în care democrația, idolatrizată în ultima sută de ani, se poate desfășura în forme absolut pertinente. Prin urmare, nu există o contradic'ie irezolvabilă între principiul monarhic și principiul democratic.Chiar dacă, din perspectiva unei teologii politice non-moderne, coexistența lor apare ca suspectă, ele având temeiuri diferite. Eu, totuși, cred că democrația poate avea de câștigat de la combinarea ei cu o ordine monarhică.

B.G.R. : Sunt perfect de acord că Regalitatea, instituție prin excelență anti-modernă, în care *puterea este profund personalizată* (iată un alt alt imperativ al personalismului) se poate adapta lejer, astfel asigurându-și perenitatea, acestei formule politice specific moderne care este monarhia constituțională. Ce ne facem însă cu acest model autohton, tributar unei formule strict regionale (sud-estul european din jurul Bizanțului) de "subconștient monarhic", derivat mai degrabă din concepția bizantină a "simfonismului puterii", în care există o conlucrare între Autoritatea Spirituală (Patriarhul) și Puterea Temporală (Regele, împăratul) ?

R.C.: Sigur, de-a lungul istoriei au existat puncte de întâlnire între puterea seculară și puterea religioasă. Ele, însă, nu s-au confundat niciodată și nici nu s-au substituit una alteia.

B.G.R.: După ce am căzut de acord că principiul monarhic ne animă pe amândoi, ar trebui acum să depistăm poziția noastră comună de critică la adresa liberalismului.

R.C.: Există multe păcate interne ale liberalismului. Ca și marxismul de altădată, și liberalismul conține în sine un anume radicalism social. În primul rând, să nu uităm că liberalismul este un curent individualist destul de cinic. Într-o lume care este handicapată de sărăcie, sătulă de corupție și de inegalități, prosperitatea individuală a unui om care îi sfidează pe ceilalți, care doar pe baza unor resurse financiare se pretinde lider social în răspărul celorlalți, este un pic nesuferită poporului. E adevărat, liberalismul este o doctrină politică ce își are calitățile ei, dar ea nu poate fi pusă în practică decât într-o societate cât de cât egalizată economic. E nevoie de o societate în care trebuie să existe o clasă de mijloc puternică și în care problema socială este ca și rezolvată. Într-o lume, însă, plină de conflicte sociale, generate de discrepanțe economice, liberalismul este mai degrabă o aventură riscantă. Dus până la ultimele lui consecințe, liberalismul conduce la un fel de uzare a instanței morale care devine indiferentă în fața performanței economice, la un fel de debilitare morală a societății, la un fel de răsturnare a ordinii valorice, punând în centru nu valori spirituale, ci criteriile material-utilitare. Va să zică, avem de a face cu o formă destul de grosieră de materialism, mai subtilă decât marxismul, mai eficientă în actul imediat decât acesta, dar la fel de

perversă privită în absolut. În fond, pentru spiritul liberal existența lui Dumnezeu este indiferentă, norma morală se ajustează în funcție de împrejurări, iar finalitatea este una strict materială: cumulul de profit.

B.G.R.: Aș dori să fim mai preciși chiar. Dincolo de faptul că este un agent anti-tradițional, și că împărtășește cu marxismul o aceeași viziune mercantilă și economistă despre lume și viață, liberalismul, numit în ultimele două decenii neo-liberalism (ai cărui teoreticieni sun Nozick sau Hayek), a ajuns să erodeze și identitățile colective. Dacă a existat o perioadă când liberalismul mergea mână în mână cu interesul național (modernizarea economică era un fel de apanaj al grandorii naționale), acum, capitalismul liberal, în epoca mondializării, nu mai reprezintă decât interese trans-naționale, ale unor grupuri de interese restrânse. Actualmente acestă formă de capitalism neo-liberal, perfect intrenaționalizat, nu numai că nu mai ajută națiunile, dar tinde chiar să se opună acestora, să perceapă statele naționale ca pe frâne în calea expansiunii sale.

"Drogați" de la naștere
cu opiumul civilizației moderne

R.C.: Aici apare cu claritate originea de stânga a liberalismului. Or, liberalismul, ca și socialismul internaționalizant, este de stânga. Deși se mândrește că este de dreapta, liberalismul este un fel de atitudine economică mai de dreapta în interiorul stângii. Nu există prea mare diferența între "liberalismul roșu", împotriva căruia tuna și fulgera Eminescu în secolul trecut, și liberalismul din România actuală. Ceea ce pare să apropie liberalismul de Dreapta, și aici e o cursă în care cad mulți, este un anume elitism. Dar, una este elitismul Dreptei, care cultivă persoana și excelența spirituală a acesteia, și alta este elitismul liberal, care este în fapt un elitism economico-social bazat pe diferența de avere și de poziție socială legitimată doar prin avere. Să luăm ca exemplu situația românească din secolul al XIX-lea care poate fi exponențială în privința asta. Atunci existau două mari fronturi politice: conservatorii și liberalii. Liberalii erau negustori, clasa de mijoc, adeseori neromânească (grecească, armenească, everiască), în timp ce la conservatori funcționa vechea aristocrație. Prin urmare, elitismul acolo se legitima prin legătura de sânge și valoare personală, adică pe niște principii superioare, mergând până la spiritual, în timp ce dincoace erau niște principii conjuncturale și utilitare.

FARMECUL DISCRET AL ȚIGĂNIEI

"Afară cu paraziții!" – cereau nu demult, în mod imperativ, cetățenii britanici, excedați de continua agresiune la care îi supun țiganii cerșetori veniți din România. Violențele de stradă, din metrou, furturile din magazine, dezordinea și mizeria pe care țiganii români le-au exportat în capitalele europene minează orice efort al autorităților de la București și al cetățenilor români onești de a le demostra apusenilor că suntem compatibili cu standardele comunitare și că, după purgatoriul tranziției și al negocierilor de aderare, ne vom merita locul în Uniunea Europeană. Material didactic și argumente palpabile pentru reticența igienică a Occidentului, țiganii din Est continuă să facă rău țărilor de obârșie chiar și după ce le-au părăsit.

Furtișagurile și scandalurile la originea cărora se află țiganii rezonează deja, până la cele mai înalte niveluri politice. Reunit pentru a răspunde îngrijorării legitime a propriilor cetățeni, Parlamentul de la Londra a definit invazia de cerșetori de la Dunăre drept "una dintre problemele prioritare ale momentului". O problemă cu care, dată fiind distanța geografică, englezii se confruntă de relativ puțină vreme. Predispozițiile nomade ale neamului i-au purtat mai înainte pe țigani prin Ungaria, Austria, Germania, Belgia și Franța și, pretutindeni, ei și-au făcut numărul, oripilându-i pe localnici și obligându-i să conchidă că România este un rezervor de criminalitate și haos.

E, poate, doar o nefericită coincidență, dar Marea Britanie a devenit un tărâm de explorare pentru șatrele fără căpătâi la foarte puțină vreme după ce România a reușit să înfrângă reticențele Londrei și s-o convertească într-un nou aliat al aspirațiilor sale de integrare europeană și euro-atlantică. Bunele relații româno-britanice au trecut, imediat, într-un con de umbră, eclipsate de cei trei țigani care au atacat cu cuțitele conductorul unei garnituri de metrou, de juna Victoria Muntean care, deși primea un ajutor social lunar de patru sute de lire sterline, cerșea exhibându-și cu pasiune puradelul golaș și nespălat, sau de surata ei Liliana Dumitru care i-a altoit pe controlorii din autobuz cu propria progenitură, în vârstă de nouă luni

În aparență, episoade tragi–comice, care n-ar merita consemnate decât la rubrica de fapt divers. În realitate – crâmpeie dintr-un adevărat fenomen, suficient de vizibil și de supărător ca să anuleze mitologia "complotului" care s-ar afla în spatele refuzului statelor occidentale de a anula obligativitatea vizelor pentru cetățenii români. Dacă hingheriți și supravegheați atent, țiganii s-au dovedit atât de abili încât au traversat întreaga Europă, nu e nevoie de foarte multă imaginație pentru a anticipa ce se va întâmpla în momentul ridicării oricăror restricții. Însă fiindcă logica și scara de valori europene nu admit discriminările, toți cetățenii români sunt supuși, paușal, regimului vizelor, doar pentru că au pașapoarte cu aceleași însemne ca ale nomazilor contemporani.

Din această perspectivă, e un monument de insolență și cinism declarația deputatului Gheorghe Ivan, reprezentant al Partidei Romilor în Parlamentul de la București, potrivit căreia "țiganii nu au, de fapt, mijloacele necesare pentru a se întreține și, tocmai de aceea, sunt nevoiți să cerșească pe străzi, cu copiii în brațe, deși cerșitul este interzis și în România, ca și în Anglia". Greu de sedus cu asemenea refrene lacrimogene, polițiștii englezi au constat că, noaptea, cerșetorii circulă cu BMW–uri și Mercedesuri, iar cotidianul londonez *The Sun* a publicat informații care atestă că, în România, palatele cu turnulețe și zeci de camere, care slutesc estetica urbană în cartierele țigănești,

Şatră invadând oraşul: detaliu

sunt ridicate din banii câştigaţi din cerşit şi din hoţiile comise în ţările occidentale.

Confruntaţi, acum, la ei acasă, cu farmecul discret al ţigăniei, apusenii încep să manifeste un plus de empatie faţă de reticenţa populaţiei majoritare româneşti în raport cu concetăţenii ţigani. La puţină vreme după alegerile din 1996, un raport al Delegaţiei Comisiei Europene la Bucureşti, deplângând lipsa performanţelor economice şi întârzierea adoptării acquis–ului comunitar, premia, totuşi, România pentru progresele înregistrate pe calea consolidării democraţiei şi a statului de drept. Schimbarea paşnică a puterii, cooptarea UDMR în guvern, tratatele de bază cu ţările vecine, menite să vindece în spirit european rănile trecutului, erau menţionate drept tot atâtea bile albe. Un singur contrapunct negativ: statutul ţiganilor, "discriminarea" şi "marginalizarea" la care sunt aceştia supuşi. În prezent, românii nu mai sunt răstigniţi între îngrădirea dreptului la libera circulaţie în lumea civilizată, pe de o parte, şi acuzaţiile de "intoleranţă", "rasism" ori "xenofobie" pe de alta. Acestora din urmă li s-a pus, în sfârşit, surdină. Membrii cabinetului britanic au afirmat că "România este o ţară perfect democratică", iar nomazii care solicită azil în Marea Britanie nu pot, în nici un caz, invoca persecuţii rasiale.

O etnie-masă de manevră pentru stânga neo-comunistă

După ce și-au apropriat politic o parte a mișcării sindicale, asociațiile chiriașilor care nu se mai dau duși din casele naționalizate de comuniști, mafia gulerelor albe din sistemul bancar, miliardarii de carton, securiștii rămași fără obiectul muncii, animatorii nereformabili ai național – comunismului din presă și din mediile culturale, stânga neo-comunistă (PDSR) nu puteau ignora potențialul electoral al unei etnii evaluate, la cel mai recent recensământ, din 1992, ca fiind a treia ca pondere (după români și maghiari) în organismul social românesc.

Recensământul oferă cifra de aproape 410 mii de țigani, adică 1,8 % din totalul populației. În 1977, doar 227 de mii de cetățeni se declaraseră etnici țigani. Creșterea de 172 de mii înseamnă 80% (!), în timp ce populația totală a țării a sporit în acest interval cu numai 5,6 procente, ajungând la circa 22.700.000 de persoane. Sociologii consideră că este greu de apreciat dacă acest spor al ponderii romilor reprezintă o creștere efectivă a populației sau doar o creștere a numărului celor dispuși să se declare țigani, dar tind să acorde credit ambelor variante.

Tot ei opinează, însă, că rezultatele recensământului oficial implică o subestimare semnificativă a dimensiunilor reale ale etniei țigănești. Evaluările lor variază între 563 de mii ("estimarea cea mai mică posibil care se poate face rațional") și circa un milion, adică 4,3 % din totalul populației țării, în condițiile în care mulți țigani preferă să se declare români, maghiari sau turci.

Reversul acestor cifre, reconfortante pentru "partenerii politici" ai romilor, este percepția celorlalte etnii – la rândul-le categorii electorale – asupra țiganilor. Cercetările sociologice coordonate de Dorel Abraham, Ilie Bădescu și Septimiu Chelcea și adunate în volumul *Interethnic Relations in Romania. Sociological Diagnosis and Evaluation of Tendencies* (apărut, în 1995, la Editura Carpatica din Cluj) atestă că "etnia romilor este înconjurată de atitudini defavorabile. Ea este respinsă în proporție de 100% de către germani, de 50% dintre maghiari, 77% dintre români și 63% dintre membrii altor etnii (ucrainieni, evrei, ruși – lipoveni etc)." "Nici un alt grup etnic nu este respins într-o atare proporție" – conchid autorii. Nuanțând, ei reproduc și o diagramă a sentimentelor pe care persoanele chestionate le nutresc față de țigani. Atitudinile foarte favorabile însumează doar două procente, iar cele favorabile – 19, fiind devansate net de atitudinile nefavorabile (34%) și de cele foarte nefavorabile (40%). Pe regiuni istorice, scala ostilității urcă de la 57%, în Muntenia, sau 62%, în Banat, până la 83%, în Moldova, și 86%, în Crișana și Maramureș. În București, unde densitatea populației țigănești, ca și dificultățile coexistenței cu ea sunt, pare-se, cele mai mari, atitudinile defavorabile ating exact trei sferturi (75%) din răspunsuri.

Specialiștii confirmă că, nu doar în România, ci peste tot în lume, romii sunt percepuți ca o populație asociată unui statut social inferior, în raport cu care populația majoritară manifestă, în grade diferite, o atitudine mai degrabă negativă. Modul lor de viață, considerat specific etniei, este apreciat ca incompatibil cu o societate normală și cu atât mai puțin cu una modernă. El poate fi, cel mult, tolerat și ignorat, cu condiția să nu perturbe prea mult viața socială normală. Până de curând, în conștiința comună a populației majoritare românești, țiganii nu constituiau o problemă socială majoră decât în mod excepțional. Ei au fost etichetați ca un corp străin, cu un mod ciudat de viață, o sursă de neplăceri minore și, în consecință, prezența lor a fost acceptată cu indiferență. Descurajarea fermă a oricăror tendințe excesiv perturbatoare pentru viața populației majoritare s-a împletit cu încurajarea integrării lor sociale. Nimeni nu a îngrădit dorința unor țigani de a trăi normal, asemenea celorlalți membri ai societății. Nu a existat niciodată vreo presiune

semnificativă exercitată asupra lor pentru a-și abandona modul specific de viață, dar, în condițiile în care doreau să pătrundă în masa colectivității, populația majoritară încerca, mai mult persuasiv, să-i determine să se integreze în patternul dominant. Ca persoane, țiganii nu au fost excluși din organismul social. Rezervele, suspiciunile, stereotipurile, de altminteri de înțeles, nu au constituit o barieră de netrecut. Discriminarea și marginalizarea au avut drept resorturi nu apartenența etnică, ci modul de viață.

Deși poate suna anecdotic, apartheid-ul reproșat românilor funcționează, în manieră cvasiinstituționalizată, exact în sens invers: potrivit normelor nescrise care guvernează viața comunitară a țiganilor, femeile sunt obligate să-și abandoneze copiii făcuți cu tați din afara etniei. Altfel, ele nu mai sunt primite în familie.

În interiorul acestei etnii aparte și care dorește să rămână astfel, cercetările unui colectiv de sociologi coordonat de Elena și Cătălin Zamfir au dezvăluit realități neliniștitoare încă de la începutul primului deceniu post comunist, pe care anii din urmă n-au făcut decât să le agraveze. Concluziile volumului *țiganii – între ignorare și îngrijorare* (Editura Alternative, București, 1993) sunt camuflate, pudic, sub o întrebare retorică: "O posibilă explozie socială?". Cifrele vorbesc, aici, de la sine: 3,9% dintre țigani sunt calificați în meserii tradiționale, 16,1% în profesii moderne, iar 79,4% nu au nici o calificare. În ceea ce privește ocupațiile, 0,4% sunt elevi sau studenți, 0,8% patroni, 5,1% au ieșit la pensie, 16,9% fac afaceri pe cont propriu, 22,1% sunt salariați, iar aproape jumătate (45,2%) nu lucrează nicăieri. Un tablou tern, ușor colorat de cei 1,2% care se află în pușcării Autorii mai notează că 44% dintre bărbații romi și 55% dintre femei nu știu să citească. Prin urmare, o comunitate greu de socializat, mai curând asocială și care parcurge nonșalant distanța ce o mai separă de un statut antisocial. Dar, cu toate acestea, un "partener" pentru animatorii "democrației sociale din România", pe care-i simte, în spiritul sloganului electoral de–acum câtiva ani, "dintre noi, pentru noi".

Originea gitano-proletariatului

Primii ani ai republicii populare: socialismul a promovat o ideologie, nu a nediscriminării, ci a nediferențierii etnice și etno-culturale. Toți erau omogenizați de malaxorul revoluției proletare. Atitudinile anti-țigănești au fost activ descurajate, când nu de-a dreptul reprimate, de dragul internaționalismului. Melancolic, o fostă mare legumă comunistă, Cornel Burtică, își amintea cum erau trimiși la Canal țăranii care îndrăzneau să-i spună șefului de post din comună, fost potcovar, "băi, țigane!".

Economic, profesional și social, romii au primit în acest regim șansa de a se integra în modul de viață modern, inaccesibil lor până atunci.Unii, probabil, nici nu doreau asta. Li s-au oferit locuri de muncă în sistemul producției socialiste și, în numele datoriei de

Muncitori români înainte de instaurarea comunismului - o epocă în care proletariatul mai credea în Dumnezeu și Rege

a munci, au fost chiar obligați să le accepte. Șatrele nomade au fost silite să se sedentarizeze și au primit, în orașe, locuințe naționalizate sau apartamente în blocurile construite de stat.

Această asimilare forțată a avut două consecințe catastrofale: alienarea concomitentă a țiganilor și a românilor. țiganii au fost amestecați volens-nolens cu românii proletariazați, siliți să adopte un model civilizațional totalmente străin specificului lor etno-cultural. Din acest punct de vedere, liderii de azi ai țiganilor, cei care au pactizat cu stânga neo-comunistă, ar face mai bine să își amintească faptul că aceasta este moștenitoarea acelui regim care le-a reprimat identitatea lor etnică, care i-a silit să se "românizeze" în stil proletar.

Pe de altă parte, românii, dezrădăcinați din comunitățile lor tradiționale, unde valorile etno-culturale erau cel mai bine conservate, au fost obligați, în numele idealului egalitar, să nu se mai deosebească de țigani, să îi asimileze pe aceștia în cadrul aceleiași națiuni proletare. Din moment ce toți făceau parte dintr-o aceeși clasă, fiind "tovarăși", toți erau membri ai aceleiași națiuni de proletari. Dez-naționalizați mai întâi prin dez-țărănizare și colectivism, românii, având deja un deficit enorm de identitate etno-culturală, co-masați cu țiganii, au pierdut, la rândul lor, mult din trăsăturile care le defineau specificul național. Pierzând un fel de imunitate spirituală, românii au fost dresați, prin propagandă și măsuri represive, să nu se mai deosebească de țigani, să nu mai perceapă diferențele etno-culturale dintre ei și această etnie. "Românizarea" forțată a țiganilor și "țigănizarea" silită a românilor sunt consecințele practicării egalitarismului socialist. Mai multr, proletarul român, ajuns de la țară în mediul urban industrial, a împumutat mai ușor trăsături și apucături ale perfieriei urbane, dominată de masa gitană. Pur și simplu, s-a țigănizat.

Haosul ultimului deceniu al ceaușismului falimentar, marcat de o profundă criză economică, a stopat procesul de modernizare (pe care comuniștii n-o puteau aplica decât cu de-a sila) a etniei țigănești și a condus la reapariția și amplificarea, într-un nou context, a strategiilor tradiționale de adaptare. Una dintre ele – activitatea de pe piața neagră: specula cu bunuri rare, traficul de valută etc. În plus, romii au dezvoltat formele cele mai simple și mai primitive ale sportului devenit aproape național în anii 80 – furtul din avutul socialist. Și, după cum constată Elena și Cătălin Zamfir, "un asemenea mod de obținere a resurselor economice întreține marginalitatea, delincvența, sărăcia, dar și stereotipurile etnice negative, alimentând totodată și atitudinea ostilă a populației majoritare."

Democrația originală și reformele cu frâna trasă pe care le-a promovat regimul Iliescu le-au oferit țiganilor, deja antrenați în acrobațiile pe muchia legii, noi posibilități de câștig, mult amplificate și incomparabil mai atractive. Cei care le fructifică au intrat într-o spirală de acum insuportabilă a criminalității, violenței și frustrării.

Până acum doar instrumente lesne manipulabile, executanți docili ai diversiunilor pritocite în cabinetele stângii, țiganii au urcat o treaptă pe scara onorabilității politice. După zece ani de serviciu credincios, s-au aliat cu reprezentanții stângii neo-comuniste. Interesele sunt comune.

Adversar visceral al oricăror forme de reparație, alergic la restituirea imobilelor naționalizate sau a terenurilor colectivizate, Ion Iliescu a patronat o singură formă de retrocedare promptă: aceea a aurului confiscat țiganilor de milițienii și securiștii înaintașilor săi Dej și Ceaușescu. Strivit de complexele sale de șef ilegitim al unei republici bastarde, de prejudecățile la adresa Dinastiei care a clădit România modernă, paralizat de statura istorică a Regelui Mihai, și-a imaginat că poate macula instituția monarhică încurajând apariția, la Sibiu, a două "curți" – cea a "împăratului" Iulian Rădulescu și cea a "regelui" (despre care, pornind de la numele de fată a mamei sale, gurile rele afirmau, cândva, că i-ar fi văr) Ion Cioabă.

Mineriada din ianuarie 1999: bandele

țigănești trepidau în așteptarea lui Cozma și a ortacilor săi, porniți asupra Bucureștiului, simțind briza unei posibile revoluții gitan – proletare. România era din nou pe punctul de a fi azvârlită în preistorie. Atunci, un tânăr intelectual rom explica, sincer dezolat, că ura irațională alor săi față de regimul Constantinescu e consecința traumei istorice a deportărilor în Transnistria și a convingerii țiganilor de astăzi că "Antonescu a fost țărănist!"

La drepturi egale, obligații egale

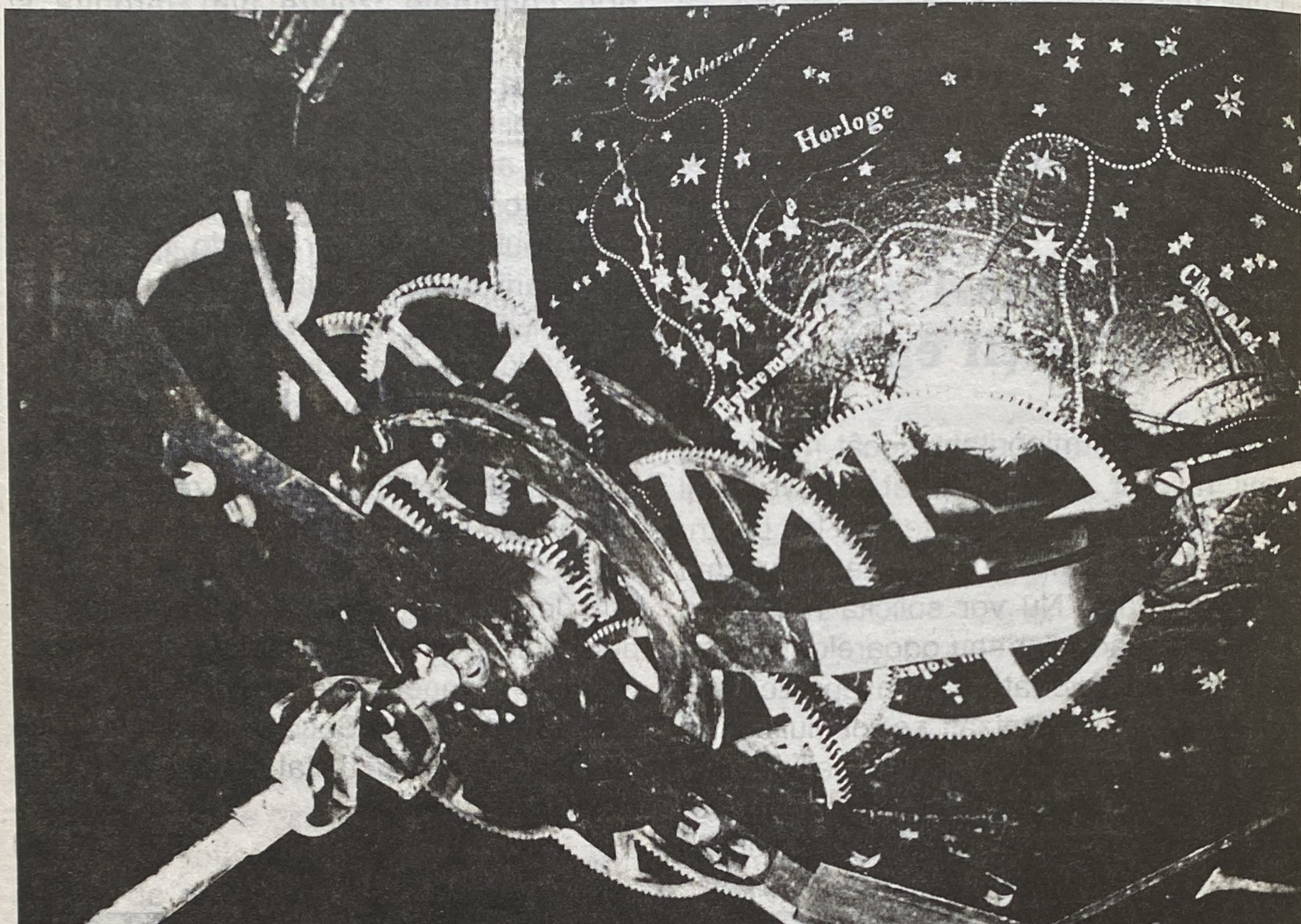
Alt soi de minoritate decât maghiarii, romii nu vor cere niciodată universități multiculturale sau rezervate doar lor, pentru că doar 0,4% dintre ei urmează vreo formă de învățământ. Nu vor solicita restituirea imobilelor, pădurilor sau ogoarelor pe care nu le-au avut niciodată, ci, prin reprezentanți agresivi și bine organizați, se vor mulțumi să se autoservească din casele majoritarilor, din recoltele și codrii acestora. Nu vor recurge, asemenea câtorva secui violenți în decembrie 89, la cuțite pentru a-și tranșa mai vechile dispute cu milițienii, ci vor continua să folosească săbii ninja și arme de foc împotriva polițiștilor care încearcă să-și facă datoria. Nu vor sfida statul român prin comunele izolate din Harghita și Covasna, mâzgălind inscripțiile în limba oficială a țării, ci o vor face încălcându-i toate legile în chiar inima Capitalei (pe care, de altfel, au și împărțit-o în zone de influență). Nu se vor plânge fără argumente, precum episcopul lipsit de har Laszlo Tokes, prin cancelariile lumii, că sunt "purificați etnic", ci vor continua să-i facă pe români să se simtă neprotejați în propria lor țară.

Etnicii țigani sunt cetățeni români, iar statul le e dator lor cât le este și celorlalți membri ai societății. Numai că drepturile egale presupun și asumarea unor obligații egale. O relație unidirecțională, eliberată de orice loialitate față de instituțiile oficiale, față de populația majoritară, față de lege, față de normele europene ale coexistenței etnice este de neacceptat. Societatea românească nu poate îngădui dictatul unei minorități anarhice și violente.

B. I. MATEI

DESPĂRȚIREA DE O CIVILIZAȚIE AERIANĂ

1

Numim "*aeriană*" o civilizație inconsistentă metafizic, lipsită de un centru de gravitație spiritual. Denumim "*aeriană*" o existență individuală și/sau colectivă de-teritorializată, care nu își mai găsește în fermitatea pământului sursa identității ei, adică forța ei.

Caracterul aerian al unei astfel de existențe colective, sub forma civilizației occidentalo-centrice, economiste și tehnomorfe, nu derivă dintr-o stare specială de imponderabilitate, generată cumva de vreun extaz mistic, ci dintr-o criză: aceea a imposibilității asumării până la capăt a *condiției terestre a ființei*, a nepuntinței de a înțelege valoarea *dependenței ecologice*.

Abandonarea cosmosului teluric este unul din actele inaugurale ale eonului modern. Procesul începe odată cu revoluția galileană, apoi cea copernicană, și atinge apogeul cu evenimentul aselenizării din secolul XX. Între aceste două mutații ale percepțeie omenești asupra univesului fizic, considerate cuceriri ale raționalității științifice și, totodată, provocări lansate credințelor religioase, omul începe să "decoleze" efectiv către un eon civilizațional care are ca sistem de referință conceptele de "vid" și "infinit"-concepte orientative ale căutării sale.

Paradoxal, cu cât se obișnuiește să existe în aerul rarefiat al utopiilor nobile, care au însoțit acest eon civilizațional modern (egalitate, libertate, liberul-arbitru, antropocentrism, republica universală a drepturilor omului, dominarea tehnică a naturii), cu atât mai mult omul are șansa să sfârșească în universuri concentraționare care îi desfigurează specificul. Dar, pentru *civilizația aeriană*, problema specificității

omului este una futilă. Odată cu aserțiunea lui Nietzsche conform căreia "*omul este animalul al cărui specific nu a fost încă fixat*", noul eon proiectează ființa umană în atmosfera eterică a experimentelor continue. Cu omul-fără-rădăcini se poate face aproape orice, se poate experimenta orice. Acesta poate deveni "omul unidimensional" (One Dimensional Man - Herbert Marcuse), biet agent economic sacrificat pe altarul ciclului producție-consum din "societatea totalitară a bunăstării". Acest om poate fi redus, din totalitatea complexă a vieții lui interioare, la un singur modul, astfel că el poate interreacționa într-o comunitate numai în baza intereselor egoiste, devenind ceea ce Alvin Toffler numea "omul modular" ("The Future Shok").

Des-figurarea existenței este tipică acestui tip de *civilizație aeriană*, pe care Constantin Noica a numit-o foarte sugestiv "bye-bye society "

2

Când spunem "aeriană" ne referim efectiv la starea de suspenie absolută. La faptul de a te afla propriu-zis în aer. Percepția locuitorului unei astfel de "*civilizații*" este bulversată: istoria e condensată, până la a deveni un prezent supersonic, relațiile inter-personale devin simplă comunicare (dar nu "cuminecare", împătășire existențială de valori și sentimente) asistată și mediată tehnologic (satelit, internet), iar culturile naționale de pe mapamond se transformă în sunet-imagine fără frontiere ("culture gadget").

Weltanshauung-ul "*civilizației aeriane*" are la bază ca metodă de filosofare

deconstrucția oricărui fundament sau structuri stabile. Deconstuctivismul lui Jacques Derrida este genul de filosofie potrivit acestui tip de civilizație. Speculația ad-infinitum și de-molarea oricărui principiu fondator. Nu mai există valori stabile, nu mai există principii-ghid care să confere siguranță și ceritudini. De acum înainte există numai o mișcare browniană de valori-flotante. Pentru a preîntâmpina gradul de maximă entropie care ar putea surveni ca urmare a acestei situații, "*civilizația aeriană*" procedeează la o uniformizare forțată a particularităților etno-culturale și geografice, mai bine zis a percepțiilor asupra lor.

Filosofia post-modernă reprezintă fructul speculativ al "*spiritualității aeriene*". Relața ei cu gândirea cotidiană și cu știința indică maniera de pulverizare a certitudinilor pe care lumea modernă încerca să le impună în numele "progresului omenirii". Criza determinismului și a legitimității cunoașterii științifice este poate cea mai însemnată mutație epistemologică, propusă de postmodernism. *Principiul nedermimării*, cel care întemeiază fizica cuantică a lui Heinseberg, viziunea lui Karl Popper asupra teoriilor științifice, în lumina a ceea ce el numea "falsificabilitatea", mai degrabă decât în aceea a "verificabilității" lor, teoria lui Thomas Kuhn asupra "paradigmelor" și "revoluțiilor științifice", toate acestea au contribuit la schimbările importante în maniera științei ea se raporta la ea însăși și la legitimitatea proceselor sale deductive.

Asemenea schimbări în paradigmele științifice nu au rămas fără ecou la nivelul conștiinței artistice. Stephen Toulmin, în cartea sa "The Construal of Reality: Criticism in Modern and Postmodern Science"[1], transfera noțiunea de "postmodernism" din zona filosofiei culturii în cea a epistemologiei. Pentru fizicianl american Steven Weinberg "*cu cât universul pare mai comprehensibil, cu atât el devine mai fără sens*", afirmația sa reprezentând un ecou involuntar al problemei filosofice a Ab-Grundului (Temeiului) din hermeneutica heidegerriană.

Extinderea tentaculară a modelului "*civilizației aeriene*" are ca motor exaltarea naivă a elitelor intelectuale și tehnocratice de pe mapamond în fața unei utopii mondialiste: credința că pacificarea lumii (proiectul kantian al "păcii universale") este posibilă prin nivelarea mentalităților naționale și regionale, prin omogenizarea tuturor stilurilor etno-culturale din diverse arii geografice ale globului în creuzetul unei "One World"

Dez-rădăcinarea și *de-teritorializarea*[2] etno-culturilor, amestecul lor comercial pe canalele mediatice, înseamnă a arunca în aer, a puveriza substanța lor vie, spiritul lor intim, însemană transformarea acestor culturi străvechi, dependente de câte un peisaj spiritualizat, în banale imagini virtuale circulând prin intermediul statelitului de la o margine la alta a globului. Deteritorializarea culturală, conform lui James Lull, "se referă la un proces în care:"*tehnologia modernă reconstruiește axele esențiale ale distanței culturale-spațiul și timpul*".

Mai mult. Mijloacele de comunicare în masă reprezintă vârful de lance al "*civilizației aeriene*", pe care filosoful italian Gianni Vattimo, o numea "*societate transparentă*", în sensul în care inconsistența ei este absolută: "*Mass-media* - spune Vattimo - *produc o omologare generală a societăților, permițând, și chiar favorizând, printr-un soi de tendință demonică internă, ce îi este proprie, formarea de dictaturi și guverne totalitare, capabile precum «Marele Frate» din "1984" de George Orwell, să exercite un*

---

[1] în W.J.T Mitchell, "The Politics of Interpretation, Chicago, University of Chicago Press, 1983, pg. 99-117

[2] *Sociologii americani William Rowe și Vivian Schelling definesc "de-teritorializarea culturală"* ca pe o: "*eliberare a simbolurilor culturale din locuri fixe în spațiu și timp*". James Lull în "Mass-media-Comunicare-Manipulare prin informație" (Ed.Samizdat, București, 1999, pg. 164) scria că: "*deteritorializarea este dezintegrarea (parțială) a constelațiilor și configurațiilor omenești și simbolice. Este dezmembrarea structurilor, relațiilor, stabilimentelor și reprezentărilor culturale*". Lull identifică și câteva din consecințele de-teritorializării: transculturalizarea, hibrizii culturali (fuziunea eclectică a diverselor genuri de cultură). Transculturalizarea este un fenomen în care formele culturale se mișcă literalmente prin timp și spațiu, interacționând cu alte forme culturale, influențându-se reciproc și procucând noi forme..

control capilar asupra cetățenilor cu ajutorul distribuirii de sloganuri de propagandă și de viziuni steriotipizate ale lumii"

La acest triumf al "videosferei" (Regis Debray), în numele gloriei comunicației moderne, se ajunge, printre altele, la o descalificare a spațiilor geografice ca locuri spiritualizate (genius loci), surse de fapte culturale.

"Escape in reality" - Ovidiu Lebejdara 1993

3

Se vorbește foarte mult despre "*mondializare*" și / sau "*globalizare*". Conceptele tind să desemneze unul și același fenomen, generator de schimbări radicale în lumea contemporană. Dar, *mondializarea și globalizarea nu desemnează o aceeași realitate.*

Mondializarea reprezintă o consecință a evoluției descoperirilor tehnico-științifice, aplicate mai ales în domeniul *comunicației*. Mondializarea este o evidență. Ea s-a instaurat odată cu atingerea unui grad suficient de mare de proximitate între persoane, colectivități și grupurilor de colectivități prin abolirea distanțelor geografice între acestea. Abolirea lor a fost posibilă prin intermediul informației generalizate, circulând cu rapiditate incredibilă. Mondializarea reprezintă o fază a internaționalizării vieții umane. Efectul: mărirea gradului de interdependență între țări și continente, interdependență calificată în mod naiv uneori drept solidaritate.

Extinderea rețelei de căi ferate, construirea unor vase comerciale din ce în ce mai mari ca și întrepătrunderea piețelor mondiale prin legături de telegraf sau telefonice au determinat amplificarea creșterii economice. În 1880 la nivel mondial existau numai 370.000 kilometri de șină de cale ferată, în 1912 ele depășeau un milion de kilometri. În același interval, tonajul flotei comerciale a crescut de peste două ori, iar capacitatea cablurilor telefonice submarine a crescut în decurs de 17 ani cu 70%. În anul 1913, brokerii bursei londoneze așteptau sub un minut pentru a obține legătura cu partenerii lor din New York ca să schimbe informații despre cursuri și operațiuni.

Mondializarea celebrează apogeul rețelelor de mijloace de transport și informatice sincronizate, asigurând facilități de comunicare la nivel mondial. Mutațiile

care au pregătit și, mai apoi, au facilitat instaurarea mondializării: *revoluția galileană*, *expansiunea faustică a mentalității științifice*, *cucerirea spațiilor geografice (descoperirile urmate de imperii coloniale)* și a *spațiului cosmic* prin tehnologie de vârf.

4

Spre deosebire de mondializare, care este un fenomen mai degrabă un fenomen strict tehnologic, *globalizarea* este un fenomen profund ideologic. Globalizarea nu este "liberă-de-valori". Ea este un proiect care conține anumite idei și accente axiologice prin perpetuarea cărora se urmărește o condiționare mentală a popoarelor non-occidentale în vederea supunerii lor față de felul occidental de ordonare a lumii. Globalizarea înseamnă expaniunea unei *concepții despre viață*, a unui *sistem de idei politice* și a unui *rețetar economic*.

Globalizarea este consecința exportului unui model de existență socială: cel al lui homo occidentalis, adică acel tip uman care imită stilul de viață al americanului de rând.

Globalizarea reprezintă voința de a uniformiza mentalitățile, de a le determina, prin factori de presiune mediatică, să își însușească aceeași concepție despre lume și viață ca cea dominantă în Occidentul de astăzi. Iată câteva din ideile care trebuie inoculate: 1/. Globalizarea actuală este inevitabilă și ireversibilă. Nimeni și nimic nu poate modifica actualul proces al globalizării. 2/. A controla, a confisca, a pune în slujba globalizării capitalismului revoluțiile științifice și tehnologice. 3/. A obțin peste tot condițiile unei competitivități maxime, fără limite, sălbatice în care cel puternic suprevietuiește, iar cel ce pierde trebie să dispară. 4/. Pulverizarea piețelor naționale pentru a instaura o piață unică globală. 5/. Dereglementarea mecanismelor de conducere și orientare a economiei și lăsarea acestora la mâna invizibilă și spontană a pieței. 6/. Necesitatea de a privatiza întreaga economie.

Globalizarea este de asemenea rezultată din tentativele unor actori internaționali-cheie de a-și disimula sub pretextul "fraternității universale" puternice interese geo-economice și geopolitice, vitale pentru supraviețuirea lor. Printe altele, globalizarea mai înseamnă, simplu spus, globalizarea unui anume tip de capitalism: capitalismul trans-național.

B. RĂILEANU

BIBLIOTECA NOII DREPTE

DREAPTA, CONSERVATORISM, NAȚIONALISM

NATIONALISM
Kevin J. Brehony, Naz Rassol
Cartea face parte dintr-o celebră colecție a editurii britanice Macmillan Press, intitulată "Nationalism Old and New" ("Nationalismul vechi și nou"). Autorii se cvoncentrază asupra unor probleme ca: rolul etnicității și al naționalismului în lumea contemporană, vechile și noile discursuri despre suveranitatea națională, despre frontierele etnice din Europe, despre relația dintre Naționalismul etnic (exclusiv cultural) și Capitalismul transnațional (exclusiv economic). Reținem o bine argumentată viziune din capitolul: "A regândi naționalismul în contextul Globalizării". **(Macmillan Press Ltd, Houndmills, Basingstoke, Hampshire RG21 6XS, UK)**

ITALIAN NATIONALISM
("Naționalismul Italian")
Ronald S. Cunsolo (profesor de istorie la Nassau Community Colege)
O extrem de bine documentată istorie a naționalismului italian. Autorul studiază fenomenul încă din perioada Renașterii, unde avem de a face cu un fel de pre-naționalism, care poartă titlul generic de "campanflismo". Este vorba mai degrabă de acel sentiment al aparteneței la cetățile italiene din epocă care legitmează un fel de localism politic, cultivând trei virtuți considerate cardinale: mintea cultivată, viziune cosmopolită și imperialistă și o riguroasă conștiință civică. Alte capitole se refreă la pasiunile naționalsite din perioada Risorgimento-ului, la naționalismul proletar și imperialist a lui Enrico Corradini (1913), la "il sacro egoismo" a lui Antonio Salandra și la fascismul lui Mussolini.
(Robert E.Krieger Publishing Co. Inc, Krieger Drive, Malabar, Florida 32950, USA)

CATHOLIC INTELLECTUALS AND CONSERVATIVE POLITICS IN AMERICA (1950-1985)
("Intelectualitatea catolică și politica conservatoare în America")
Patrick Allit (profesor asociat la caterdra de istorie a Universității Emory)
Allit ia în vizor acel sector al intelectualității americane conservatoare care, deși solidară cu republicanii protestanți în lupta împotriva Satanei comuniste (1950-1985), a atras atenția, prin scrierile lor, că unei forme de materialism (marxismul) nu îi poți opune o altă formă de materialism (liberalismul economic dus până la ultimele lui consecințe). Criticând ceea ce alți conservatori protestanți îndrăzneau să numescă "virtutea egoismului" (anarho-capitaliști ca Murray Rothbard și Ayn Rand), intelectualii conservatori catolici din America s-au luptat multă vreme să promoveze învățăturile doctrinei sociale ale Bisericii Catolice.
(Cornell University Press, Sage House, 512 East State Street, Ithaca, New York 14850)

DESTRA/SINISTRA - storia e fenomenlogia de una dicotomia politica
("Dreapta/Stânga-istoria și fenomenologia unei dihotomii politice")
Alessandro Campi și Ambrogio Santambrogio
Un amplu studiu colectiv despre noile criterii de definire a Dreptei și Stângii în Occident. Semnează: Anthony Giddens "Oltre la destra e sinistra: le nuove vie del radicalismo politico", Ambrogio Santambrogio: "Destra e sinistra: due dialetti della stessa ligua", Alain de Benoist: "La fine della dicotimia destra/sinistra", Ernst Nolte: "Sinistra e Destra-storia e attualita di un' alternativa politica", Paul Piccone: "Il populismo post-moderno: oltre la destra e la sinistra", Alessandro Campi: "La dicotomia destra-sinistra: ragioni di una crisi", Réné Rémond: "Destra-Sinistra: dove sta la differanza ?", Franco Ferraresi: "Il rosso e il nero: terrorismi a confronto". **(Antonio Pellicani Editore, Roma, 1997)**

THE NEW GOLDEN RULE - community and morality in a democratic society

("Noua regulă de aur: comunitate și moralitate într-o societate democratică")

Amitai Etzioni

Unul dintre cei mai importanți filosofi ai *comunitarismului*, curent american opus individualismului liberal și modei neo-marxiste din universitățile americane, Amitai Etzioni, autor al cărții "The Spirit of Community", afirmă: "Perspectiva comunitară dorește să găsească o cale de sinteză (noua regulă de aur) între elemete ale Tradiției (ordine bazată pe virtuți și valori spirituale străvechi) cu elemente ale modernității (unul fiind principiul liberal de autonomie a individului față de orice autoritate). **(Profile Books Ltd, 62 Queen Ann Street, London, W1M 9LA, UK)**

I FASCISTI - le radici e le cause di un fenomeno europeo

("Fasciștii-rădăcinile și cauzele unui fenomen european")

Stein Ugelvik Larsen, Bernt Hagtvet, Jan Petter Myklebust.

O lucrare extrem de complexă care, în aproximativ o mie de pagini, condensează o muncă colectivă a mai multor doctori în politologie din univesități europene și americane pe marginea fascismului. Cartea analizează cu rigoare academică rădăcinile sociale, culturale, psihologice și politice ale unui fenomen care a marcat istoria europeană între cele două războaie mondiale. Ediția italiană, îngrijită de prietenul nostru, profesorul de politologie Marco Tarchi, reia și completează ediția engleză a celor trei autori norvegieni: "Who were the Fascist: Social Roots of European Fascism". Capitolul despre Mișcarea Legionară din România se intitulează: "Prospettive psico-storiche e sociologiche sulla Guardia di Ferro". **(Ponte Alle Grazie, Firenze)**

FASCISM - theory and practice

("Fascismul în teorie și practică")

Dave Renton

Premisa de la care pornește stiudiul lui Renton (asistent la Nottingham Trent University) este aceea că în anii '30 fascismul avea o respectabilitate pe care azi ne e greu să o apreciam la justa ei valoare. Autorul analizează în ce măsură mișcările de extremă dreaptă contemporane din Europa, în lumina unor teorii liberale, pot fi declarate ca moștenitoare sau nu ale mișcărilor fasciste din perioada interbelică. **(Pluto Press, 345 Arch Way Road, London, N6 5AA, UK)**

NIETZSCHE AND POLITICS OF ARISTOCRATIC RADICALISM

("Nietzsche și Politica Radicalismului Aristocratic")

Bruce Detwiler

Autorul, profesor de științe politice la Florida Intrenational University, examinează influența consecințele politice ale gândirii nietzscheene. Detwiler este de părere că viziunea filosofică a lui Nitezsche legitimează indirect o ordine socială și politică aristocratică, guvernată de o castă a artiștilor filosofi. Capitole: "Problema Politicului la Nitezsche", "Sensul politic al Morții lui Dumnezeu", "Elitismul nietzschean: Viitori stăpâni ai pământului", "Radicalismul Aristocratic și Problema democrației". **(The University of Chicago Press, 5801 South Ellis Avenue, Chicago, IL, 60637, USA)**

THE MEANING OF CONSERVATISM

("Înțelesul Conservatismului")

Roger Scruton

Ce este conservatismul? Este un capitalist angajat, un susținător al ierarhie spciale și al diferențelor de clasă, un apărător al privilegiaților soartei? Are conservatismul o doctrină bine articulată sau se comportă pe baza instinctului egoist fundamental al omului ? Iată întrebările la care vrea să răspundă Roger Scruton. El îi provoacă la dezbatere atât pe partizanii conservatorismului britanic, cât și pe oponenții acestuia să răspundă. Scruton definește în această carte sistemul de credințe al conservatorismului și susține că el are foarte puțin în comun cu teoriile liberale. O carte totalmente anti-socialistă și extrem de critică la adresa individualismului liberal. Capitole: Atitudinea Conservatoare, Legea și Libertatea, Proprietatea, Alienarea socialistă, etc. **(Penguin Books Ltd, Harmondsworth, Meedllesex, UK)**

CONSERVATISM- Ted Honderich
CONSERVATIVE IMAGINATION - Phillip Thody ("Imaginația Conservativă")
ESSENTIAL NEOCONSERVATIVE READER - Mark Gerson ("Ghid neo-conservativ")
IS CONSERVATISM DEAD? – John Gray ("A murit conservatismul?")
NEW RIGHT IN BRITAIN – Mark Hayes ("Noua Dreaptă în Marea Britanie")

Cărțile pot fi comandate la Politicos (Artillery Row, 8, London, UK)

ETHNICITY AND RACE
("Etnicitare și rasă")

Un compendiu de ultimă oră despre cele mai importante studii și teorii internaționale despre etnicitate și rasă (cea mai apropae de viziunea noii drepte este teoria primordialistă). O carte atât împotriva rasismului (celor care afirmă preponderența și superioritatea unei rase asupra alteia), cât și împotriva umanismului neo-liberal (pentru care nu există nici rase, nici etnii, ci numai indivizi separați de culturi și tradiții). O carte pledoarie pentru menținerea pluralismului etnic și rasial în lume, pluralism amenințat de omogenizarea americao-occidentală, pusă în practică în numele principiului globalizator, la fel de periculos ca și marxismul, a lui "One World". **(Pine Forge Press, 2455 Teller Road, Thousand Oaks, California 91320, USA)**

ETHNICITY
("Etnicitatea")
Anthony D.Smith și John Hutchinson

Identitatea etnică a fost asociată de cele mai multe ori cu ideea de conflict și, mai ales, cu luptele pentru puterea politică. Autorii demonstrează că nu există nici o conexiune esențială între etnicitate și conflict. Cartea conține extrase din cele mai tari dezbateri academice occidentale asupra conceptului de etnicitate.
(Oxford University Press, Great Clarendon Street, Oxford OX2 6DP, UK)

JEWISH FUNDAMENTALISM IN ISRAEL
("Fundamentalismul evreiesc în Israel")
Israel Shahak, Norton Mezvinsky

Controversata carte a celor doi eseiști evrei (Mezvinsky este profesor de istorie la Central Connecticut State University) atacă problema influenței extrem de mari pe care fundamentalismul religios mozaic îl are asupra politicii intrene și externe a Israelului. Autorii marchează o distincție între ideologiile fundamentaliste ale evreilor ashkenazi și evrei sefarzi, argumentând că fundamentalismul evereisc este înrudit cu o periculoasă formă de mesianism național și religioas pentru societatea civilă israeliană și pentru procesul de pace în Orientul Mijlociu. **(Pluto Press, 345 Arch Way Road, London, N6 5AA, UK)**

ISLAM, NATIONALISM AND THE WEST
("Islam, Naționalism și Occident)
Iftikhar H.Malik

Autorul investighează ceea ce eseistul american Samuel Huntington numește "faliile de fractură" culturală între Occident și Lumea Islamică. O analiză comparativă a teoriilor politice occidentale moderne și a ideologiilor laice sau religioase în tradiția islamică. Capitole despre confruntarea informațională dintre Islam și Occident, despre islamismul radical din Pakistan, Afganistan, despre revoluția islamică din Iran, despre islamismul politic ca un soi de ideologie "trans-frontalieră" și "trans-națională" în zonele arabă și asiatică. **(Macmillan Press Ltd, Houndmills, Basingstoke, Hampshire RG21 6XS, UK)**

ENQUÎTE SUR L'HISTOIRE NR.27: Ces Droites Qu'On Dit Extrimes

Revista franceză "Anchetă asupra istoriei", condusă de Domminique Venner, propune mereu subiecte interesante("Rusia-mii de ani de enigmă", "Europa și Islamul", "Războiul civil din Spania", "De Gaulle și gaullismul", "Secretele serviciilor secrete", etc). În acest număr 27, puteți citi analize extrem de pertinente și necopntaminate de spirit stângist despre Frontul Național din Franța și un eseu despre dreapta radicală italiană, intitulat: "De la neo-fascism la Alianța Națională".**(Enquete sur l'histoire, 60, boulveard Malesherbes, 75008, Paris)**

CRITICA DE LA DREAPTA A CAPITALISMULUI

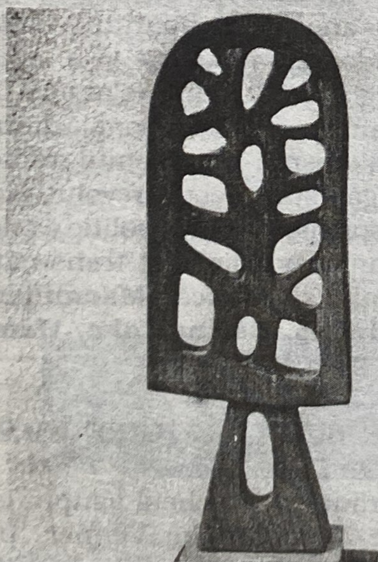
- idei și perspective pentru o Dreaptă non-liberală -

APOSTLES OF GREED - Capitalism and the myth of the individual in the market

("Apostolii Lăcomiei-capitalismul și mitul individului pe piață)

Allan Engler

Începând cu primele rădăcini ale teoriei economiei de piață (Adam Smith, Mandeville, Locke), în lucrarea sa, Allan Engler, demonstrează enorma distanță între mitul individului pe piață, care ar fi pasămite liber să își obțină profitul, și realitatea dură a corporațiilor moderne și cu dominația oligarhiilor financiare asupra vieții sociale. Autorul examinează curentele neo-liberale (reganismul, thatcherismul), tipice capitalismului de tip anglo-saxon, în care căutarea cu orice preț a profitului nu ține cont de națiuni, peisaje ecologice sau tradiții. "Apostolii Lăcomiei" este o carte pe cât de inspirată, pe atât de controversată în dezbaterile publice. Engler pledează pentru o alternativă de tip economie socială de piață, în care inițiativa individuală și democrația economică se vor opune, în viitor, corporațiilor capitaliste transnaționale. **(Pluto Press, 345 Arch Way Road, London, N6 5AA, UK)**

THE CANCER STAGE OF CAPITALISM

("Metastaza Capitalismului")

John McMurty

Cartea semnalează cauzele a ceea ce autorul, profesor de filosofie socială și politică, la University of Guelph, Canada, numește "dezordinea globală". În spatele unor teorii la modă despre universalitatea modelului economiei de piață liberale, care guvernează actualmente economia mondială, McMurty indentifică, precum un chirurg cancerul unor organisme biologice, metastazele ivite în sistemul monetar intrenațional și în societățile căzute pradă ultimului tip de capitalism-cel transnațional.**(Pluto Press, 345 Arch Way Road, London, N6 5AA, UK)**

DARK VICTORY- The United States and Global Poverty

("Victoria întunecată-SUA și sărăcia globală")

Walden Bello, Shea Cunningham, Bill Rau Foreword, Susan George

Un studiu critic despre strategia de ajutor economic a instituțiilor financiare intrenaționale care, departe de a relansa economia țărilor sărace, le conduce pe aceastae la o nouă formă de colonialism financiar. Autorii demonstrează cum ideologia neo-liberală, adoptată de aceste instituții, deși pornește de la principii aparent juste (competiție, liberalizarea comerțului la nivel mondial, privatizare totală), conduce la contingentări ale exporturilor dinspre țările sărace, la reducerea cheluielilor pentru asistență socială, devalorizarea monedelor naționale față în față cu dolarul american. .**(Pluto Press, 345 Arch Way Road, London, N6 5AA, UK)**

LA DÉRIVE TOTALITAIRE DU LIBÉRALISME

("Deriva totalitară a Liberalismului")

Michel Schooyans

Cartea, care a fost salutată și de Papa Iona Paul al II-lea, critică, din perspectiva personalismului creștin și a existențialismului, și în lumina principiilor doctrinei sociale a Bisericii Catolice, materialismul și individualismul, calificate drept consecințe perverse ale aplicării în practică cu obstinație a mecanismelor capitalismului neoliberal occidental. "dinamica totalitară la acre ajunge această perversiune a liberalismului beneficiază-spune autorul- de complicitățile neașteptate ale instituțiilor ‚internaționale. Acestea au devenit noii săi sclavi".O altă ideea interesantă: Liberalismul sacralizează piața, așa cum alții au sacralizat o clasă socială (soacilismul), sau rasa (nazismul). **(MAME, Éditions de l'Emmanuel, Paris).**

L'HÉGÉMONIE LIBÉRALE

("Hegemonia liberală")

Thomas Molnar

Potrivit autorului, un conservator catolic de origine maghiară, profesor de filosofie în SUA, trinitatea Stat, Biserică, Societate Civilă constituie baza instituțională a civilizației europene. Starea de emulație interactivă între aceste trei forțe au garantat diversitatea și

liberatatea persoanei umane. Preponderența uneia dintre cele trei instituții asupra celorlalte două a însemnat mai mereu un derapaj către o ordine totalitară. Molnar este de părere că, sub presiunea ideologiei dominante liberale, Statul în Occident, a devenit un simplu instrument de gestiune în mâinile lobbyurilor economice și că democrația sa, pe cât de slabă, pe atât de obligatorie (ca o dogmă), ascunde un mod de guvernare lipsit de transparență. În ceea ce o privește, Biserica a devenit un grup de presiune între multe altele, fără un impact prea mare asupra sufletelor și spiritelor. **(Editions L'Age d'Homme, 5 rue Férou, 75006, Paris)**

LA ECONOMIA SOCIAL SEGUN JUAN DOMINGO PERON

("Economia socială a lui Juan Domingo Peron")

Juan José Balaltti

Pentru cei care doresc să cunoască despre tipul de economie socială de piață a regimului peronist din Argentina (1947-1974), și mai puțin de legenda romanțioasă a Evitei Peron, soția liderului argentinian, pot răsfoi cartea profesorului Balatti. Una din ideile centrale ale teoriei economice peroniste era: "decât oroarea economică a capitalismului liberal, mai bine capitalism popular, bazat pe producție, în slujba binelui comunității". Pledoaria pentru o formă de capitalism care trebuie să servească persoana umană și suveranitatea națională. **(Fundación Editorial del Belgrano, Federico Lacroze, 1959(1426), Buenos Aires).**

WHAT'S WRONG WITH LIBERALISM ? – A radical Critique of Liberal Political Philosophy

("Ce e rău cu Liberalismul? – o critică radicală a filosofiei politice liberale")

Maureen Ramsay

Principiile filosofiei politice de la care se revendică doctrina liberală, ca și cea socialistă, sunt fatalmente cantonate într-un univers materialist și utilitar. Autorul demonstrază cum, punând un accente deosebit pe individ și pe noțiunea de profit, liberalismul ajunge să desconsidere total noțiuni ca: valoare personală, valoare spirituală, comunitate și tradiții, cadre ecologice.

(Leicester University Press)

THE END OF ORGANIZED CAPITALISM

("Sfârșitul capitalismului organizat")

Scott Lash, John Urry

Tendința actuală a capitalului de a se muta dintr-un loc în altul, urmărind tenace doar avantajele locale (mână de lucru ieftină, influențarea factorului politic național pentru a obține beneficii legislative maxime), se asemănă, potrivit autorilor, cu invazia lăcustelor, cele

care rămân o perioadă într-un loc, devorându-l, și apoi mutându-se într-altul. Acaesta este tehnica refacerii de sine a capitalismului. Lash remarcă tendința noului capitalism transnațional de a deveni indiferent la argumentul spațio-geografic, la surse particulare de energie, la zone culturale diferite, totul conducând la o omogenizare multietnică a forței de muncă. **(Leicester University Press)**

VIVE LA PROPRIÉTÉ

("Trăiască Proprietatea!")

CLUB DE L'HOROLOGE, lucrare colectivă coordonată de Georges Berthu

Clubul Orologiului - una dintre cele mai eficace școli de gândire ale Dreptei franceze – oferă cititorului cele mai irefutabile argumente în sprijinul ideii de proprietate privată. Autorii demonstrează mare rău al ideologiei socialiste: ostilitatea față de ideea de proprietate privată. Un secol de la publicarea operelor unui Proudhon sau Marx, socialiștii consideră încă în mod criminal, spun autorii cărții, că proprietatea privată înseamnă furt. Membrii Clubului Orologiului demonstrează că instinctul proprietății este adânc înrădăcinat în ființa umană, el fiind o expresie concomitentă a nivelului biologic, dar și istorico-cultural al omului. Cartea argumentează că propriettea privată a fost mereu un garant al eficacității economice și a responsabilizat totdeauna persoana umană, învățând-o să decidă liber ceea ce face cu achizițiile sale materiale și spirituale. **(Editions Albin Michel S.a., 22 rue Huyghens, 75014, Paris)**

RELIGII, TRADIȚII MITOLOGICE

THE ORIGINS OF CHRISTIAN MORALITY
("Originea Moralității Creștine")
Wayne A. Meeks
Cartea dă la iveală perspective interesante despre rădăcinile moralei creștine, situabile, potrivit autorului, nu numai în iudaism, dar și în elemente morale din concepții religioase politeiste de sorginte indo-europeană. **(Yale University Press, 23 Pond Street, London, NW3 2PN, UK)**

VEDA AND TORAH
("Veda și Torah")
Barbara A.Holdrege(profesor asociat de studii religioase la Universitatea Snata Barbara California)
Un studiu coparativ de istoria religiilor, amănunțit și savant, despre tradiția vedică indiană și iudaism. Ambele tradiții au în perspectivă unitatea divină, vedismul (perspectiva monistă), iar iudaismul (perspectiva monoteistă). Autoarea pune sub lupa analitică mai puțin virtuțile mistice ale celor două mari tradiții religioase, cât mai ales studiază acele conexiuni între ele la capitolul cosmologie, revelație și practică ritualică. **(State University of New York Press, State University Plaza, Albany, N.Y., 12246, USA)**

MAGICAL RELIGION AND MODERN WITCHCRAFT
("Religia magică și Vrăjitoria modernă")
James R. Lewis
Eseuri extrem de critice marcând diferențele imense care există între religiile magice ale civilizațiilor arahaice și ceea ce îndeobște se numește "neo-păgânismul contemporan". Autorul demonstrează cât de departe sunt organizațiile sectare, adepte ale spiritualismului de massă, din Occident și, în special Statele Unite ale Americii, încadrabile în fenomenul "new age", de adevăratele mituri și rituri păgâne din civilizațiile antice și din civilizațiile neolitice. Ideea de bază de la care pornește autorul, șef de catedră a Deparatamentul de Studii Religioase la World University of America, este că, într-o Americă din ce în ce mai descaralizată, în care spiritul autentic creștin a devenit mai mult propagandă și sursă de profit, populația se refugiază într-o formă de pseudo-religiozitate, pe cât de spectaculară, pe atât de superficială. Lewis denunță magistral, cu argumentație provenind din sociologie, psihologie și din istoria religiilor, acest amestec eclectic și fraudulos, la care se pretează șaralatania spirituală a "new age", între tradiții mitice diverse: conștiința păcatului din iudeo-creștinsm, credința în reîncarnare și magie, superstițiile referitoare la vrăjitorie, cultul zeilor egipteni și adorația panteistă pentru natură. **(State University of New York Press, State University Plaza, Albany, N.Y., 12246, USA)**

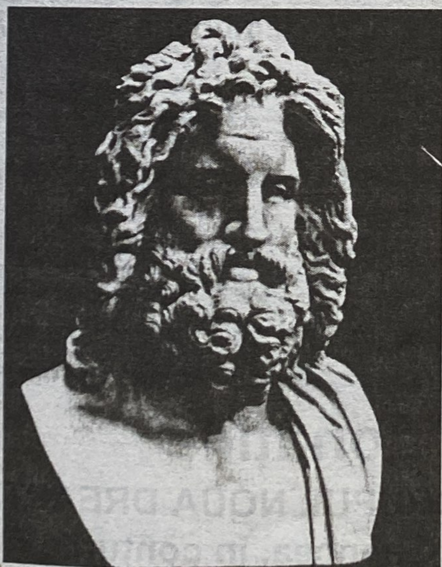
CELSE CONTRE LES CHRÉTIENS
("Celsus contra creștinilor")
Louis Rougier
Scris în secolul II al erei noastre, într-o epocă în care creștinismul își căuta dreptul de cetate, Discursul lui Celsus este un document de o valoare inestimabilă, pentru că, potrivit lui Louis Rougier (1889-1982), savant francez, preocupat de istoria religiilor, filosofie și epistemologie, este "prima mărturie care ne-a parvenit despre reacția spontană a unui spirit, școlit în tradiția elenismului, la contactul cu Cărțile sfinte, cu apologetica și propaganda creștine". Ceea ce afirmă Rougier în aceste comentarii pe marginea textului antic este că Celsus opune creștinismului nu fabulele păgânismului, ci filosofia lui Platon. O prefață inspirată a lui Alain de Benoist, liderul spiritual al noi drepte europene. **(Editions du Labyrinthe, 41, rue Barrault, 75013, Paris)**

CHRISTINISME ET PAGANISME – du IV-e au VIII-e siécle
("Creștinism și păgânism")
Ramsay MacMullen
MacMullen, profesor emerit la Universitatea din Yale, cel mai bune istoric european în studiile despre sfârșitul Imperiului Roman, analizează toate cauzele istorice, sociale și culturale ale trecerii de la Roma păgână la lumea romană creștinată. Autorul demonstrează cu date istorice irefutabile că, începând cu împăratul Constantin, creștinii, proletariatul lumii romane, "boșevici antichității" cum l-a numit Nietzsche, au utilizat persecuțiile pentru a extermina credințele păgâne, atât prin legi imperiale, cât și prin teroarea declanșată în lumea rurală.Odată cu Dioclețian, elitele imperiale sunt cele care adoptă progresiv dogma creștină. **(Société d'éditions Les Belles Lettres, 95, bd Raspail, 75006, Paris)**

PAGANISM IN THE ROMAN EMPIRE
("Păgânismul în Imperiul Roman")
Ramsay MacMullen
(Yale University Press, 23 Pond Street, London, NW3 2PN, UK)

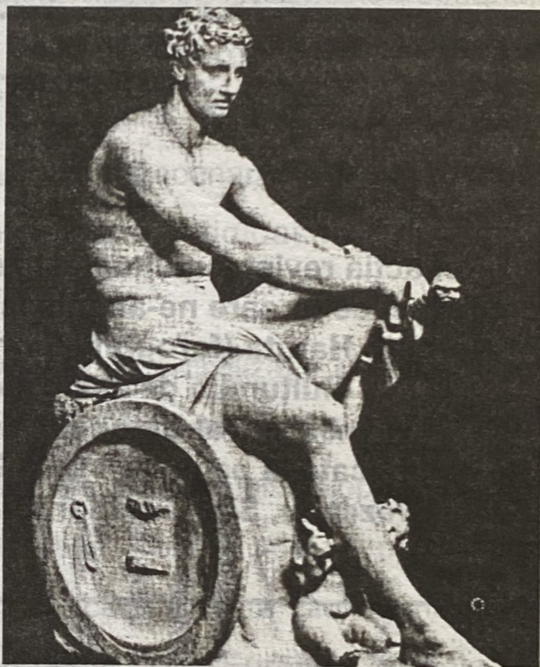

THE DRIUDS
("Druizii")
T.D.Kendrick
Cartea luminează ceva din misterele unei caste de preoți (druizii), al căror sistem coerent de credințe pare să fi dispărut demult. Studiul plasează druidismul în contextul preistorieie europene și în atmosfera socială a civilzației galice și pre-britanice. Autorul recurge de cele mai multe ori la documentele latine referitoare la druizi, din perioada cuceririi romane.**(Tiger Books Intrenational PLC, 26A York Street, Twickenhan, Middlesex, TW1 3LJ, UK)**

THE DRUIDS
Peter Berresford Ellis
(William B.Edermans Publishing Company, 255 Jefferson Ave S.E/ Grand Rapids, Michigan 49503, USA)

AXIS MUNDI.
Revistă spaniolă trimestrială axată pe studiul tradițiilor spirituale ale Orientului și ale Occidentului. Preocupată de ceea ce numim "sophia perennis", adică acea formă a înțelepciunii primordiale a omenirii, membrii redacției definesc titlul publicației lor, AXIS MUNDI, ca *"acel ax spiritual al lumii în jurul căruia gravitează diversele tradiții, în funcție de epoci și popoare, dincolo de care, însă, se întrezărește esența comună și manifestarea unității transcendente a tuturor religiilor"*. În decursul timpului au publicat figuri marcante ale istoriei religiilor și studiului tradițiilor primordiale: Mircea Eliade, René Guénon, Frithjof Schuon, Henry Corbin, Ananda K. Coomaraswamy, Titus Burckardt, Seyyed Hossein Nasr.
(Axis Mundi, Apartado 25, 05400, Arenas de San Pedro, Avila, Espaòa)

ANTAIOS.
Revista a fost fondată de Mircea Eliade și de romancierul german Ernst Jünger în anii '50. Grație simpatiei pentru opere acestora, și pentru domeniile de studiu, de care sau ocupat toată viața Eliade și Jünger, directorul revistei, în formula ei actuală, belgianul Cristopher Gerard, se dedică popularizării tuturor teoriilor, personalităților și cărților referitoare la mitologiile păgâne indo-europene, la conexiunile dintre politică și religiile politieste în Europa și Asia. Subiectele ultimului număr: elogiul lui Dionysos, tradiționalism și naționalism îm India, despăre teopolitică, tradiția solstițiului în Lituania, riturile legate de cultul Soarelui, tradițiile păgâne din Imperiul Roman.
(ANTAIOS, 168 rue Washington bte.2, B 1050, Bruxelles, Belgium)

SPONSORUL ACESTUI NUMĂR
AL REVISTEI NOASTRE ESTE FIRMA
COMPET ELECTRONICS SRL
Str. Sfinții Voievozi, Nr. 48-50, Sector 1, București

REVISTA MĂIASTRA
ISSN 1582 - 0955

Redacția revistei mulțumește revistelor "Nouvelle Ecole", "Éléments" precum și celor care ne-au pus la dispoziție fotografiile pentru acest număr: Norihiro Haruta (forograf japonez),John Donaldson (firma Barnardo's).
Mulțumim de asemenea sculptorului Liviu Brezeanu, membru al Uniunii Artiștilor Plastici pentru acordul dat de a-i fi publicate la paginile 11, 90-94 imagin din creații sale intitulate "Vegetale" (Liviu Brezeanu, Str. Livezilor, Bl. E1, Pucioasa, Jud. Dâmbovița, cod 0275).

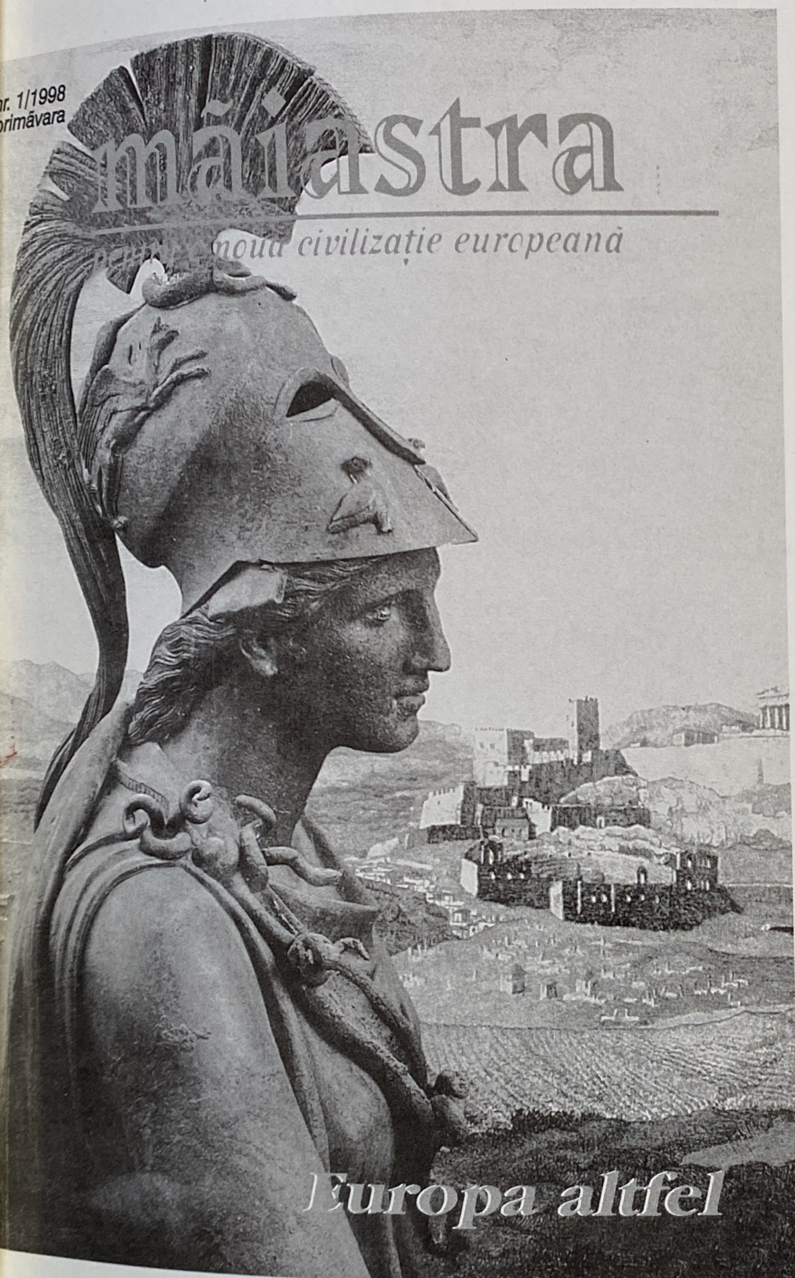
Abonamentele și donațiile

pentru revista MĂIASTRA și pentru GRUPUL NOUA DREAPTĂ pot fi făcute la BancPost, Agenția Ghencea, în conturile Fundației Pentru O Nouă Civilizație Europeană:
251105.112.708.00366003 - în lei
251105.212.708.0036601301 - în DM
251105.212.708.0036601300 - în USD

Procurați-vă primul număr-semnal al revistei MĂIASTRA.

„EUROPA ALTFEL“

Despre un Mit al Europei Integrale, al Europei Tuturor Tradițiilor Culturale.

Europa trebuie să genereze o nouă formă de civilizație, privită ca nouă prin raportare la actualul model de civilizație europeană, propus de Uniunea Europeană, unul extrem de tehnicist, bazat pe decaloguri economiste, pe o birocrație merecenară, fără mituri comune, fără sensibilitate religioasă, fără entuziasme populare.

Acest tip de civilizație pe care îl propunem constă într-un dublu recurs: la cele mai arhaice tradiții ale popoarelor europene şi la cea mai avansată formă de hipermodernitate tehnologică (la care au ajuns potențialele concurente ale Europei: Statele Unite şi Japonia).

SUBIECTE:

- **S**-a încheiat oare epoca divizărilor Europei ?
- **E**uropa este altceva decât Occidentul
- **R**ădăcinile spirituale ale civilizației europene sunt numai iudeo-creştine?
- **G**ermania şi Rusia: pozițiile lor față de centru şi estul continentului.
- **C**e fel de capitalism în Europa ?
- **A** devenit fostul lagăr socialist o nouă lume a treia ?
- **C**e mai înseamnă un bloc european, de la Oceanul Atlantic la Munții Urali?

Puteți intra în posesia acestui număr scriindu-ne la:
O.P. 62 - C.P. 52, sector 5 Bucureşti

ANALIZE POLITICE ISTORIA RELIGIILOR ETNOLOGIE GEOPOLITICĂ ARTĂ ŞTIINŢĂ